

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

Бібліотека імені М. А. Жовтobrюха

Інклюзивне навчання:
рівні можливості для кожного

Бібліографічний покажчик

Полтава 2019

Інклюзивне навчання: рівні можливості для кожного : бібліогр. покажч. (2003–2018 рр.) / уклад.: В. П. Балюк, С. В. Спірякова (відп. за вип.), О. В. Токміленко, О. Б. Чорней ; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Бібліотека імені М. А. Жовтобрюха. – Полтава, 2019. – 107 с.

До покажчика ввійшли посібники та наукові публікації, які розкривають зміст досліджуваної тематики з фонду Бібліотеки імені М. А. Жовтобрюха Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Документи згруповано в п'ятьох тематичних розділах. Перший розділ містить добірку законодавчих матеріалів, а саме постанов, наказів, розпоряджень Кабінету Міністрів та відповідних міністерств, щодо інклюзивного та інтеграційного навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами в Україні, Другий розділ «Інклюзивна освіта: кроки до розуміння» містить матеріали загального характеру. Третій розділ покажчика збирає матеріали про інклюзивне навчання і виховання дітей дошкільного віку. Тематика наповнення четвертого розділу – забезпечення рівних освітніх можливостей у закладах вищої освіти. З джерелами про досвід і реалізацією інклюзивної освіти в зарубіжних країнах читач ознайомиться в п'ятому розділі покажчика.

Документи кожного з розділів упорядковані у хронологічно-алфавітній послідовності розташування бібліографічних записів (з 2003 р. по 2018 р.) за загальною нумерацією (941 джерело українською та російською мовами). Окремою структурною частиною видання є допоміжний матеріал, представлений іменним покажчиком. Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено згідно з чинними державними стандартами України.

Видання адресоване широкому загалу користувачів: науковцям і викладачам закладів вищої освіти, студентам, вчителям, вихователям закладів дошкільної освіти, батькам дітей з особливими потребами, учням загальноосвітніх шкіл, бібліотечним працівникам.

Передмова

Що ж таке інклюзивна освіта? Чому її впровадження стало надзвичайно актуальним в Україні?

Інклюзивне навчання (від англ. inclusion – включення) – це система освітніх послуг, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу, а також її соціалізацію та інтеграцію у суспільство.

Згідно з Міжнародною класифікацією стандартів освіти, **особливі освітні потреби** мають особи, навчання яких потребує додаткових ресурсів. Такими ресурсами можуть бути:

- персонал (що надає допомогу під час здобування освіти);
- матеріали (різноманітні засоби навчання);
- фінансові ресурси (для отримання додаткових послуг).

Хто такі діти з особливими потребами? Деякі дослідники трактують це поняття досить широко і розглядають у даному контексті не лише дітей з особливостями розвитку, а й обдарованих малюків, дітей, позбавлених батьківської опіки, а також тих, хто пережив війну чи переїхав з іншої країни (регіону). Варто зазначити, що в Україні основною категорією дітей з особливими освітніми потребами прийнято вважати осіб з особливостями психофізичного розвитку:

- з порушеннями зору (сліпі, зі зниженим зором);
- із порушеннями слуху (глухі, зі зниженим слухом);
- з порушеннями мовлення;
- із затримкою психічного розвитку;
- з порушеннями опорно-рухового апарату;
- із розумовою відсталістю;
- зі складними вадами розвитку (у тому числі з розладами аутичного спектру).

Аби краще зрозуміти **особливості інклюзивної системи освіти**, варто розглянути процес її становлення за кордоном.

Вперше інноваційну модель навчання було представлено на Всесвітній конференції з освіти осіб з особливими потребами у **1994 р.** у містечку Саламанка (Іспанія). Прийняття **Саламанкської декларації** стало поштовхом для затвердження на законодавчому рівні принципу інклюзивної освіти та прийняття до загальноосвітніх шкіл усіх дітей. Інклюзія як **соціальна модель** відношення до людей з особливими освітніми потребами прийшла на зміну моделі нормалізації (інтеграції), що передбачала залучення дитини до наявної системи навчання, пристосування до неї.

Метою інклюзії, на відміну від інтеграції, є створення умов для особистісного розвитку дітей із особливими потребами, формування освітньо-розвивального середовища для них. Тобто, в інклюзивній школі не дитина підлаштовується до вимог освіти, а система навчання змінюється заради дитини. Такий підхід виключає будь-яку дискримінацію й забезпечує доступ до школи усім дітям.

Які існують переваги інклюзивної освіти?

- вищий рівень соціальної взаємодії з ровесниками (порівняно з дітьми, що знаходяться у спеціальних школах);
- покращення соціальної компетентності й комунікативних навичок;
- вища академічна успішність (за рахунок більш насичених навчальних програм);
- соціальне прийняття дитини; дружні зв'язки з ровесниками.

У сучасному світі інклюзивну концепцію застосовують у більшості розвинених країн. За статистичними даними, таке навчання є офіційно закріпленим напрямком освіти у 75% держав. Але механізми впровадження залежать від соціально-економічних умов, освітніх та культурних традицій, тому відрізняються у кожній з країн.

В Україні інклюзивне навчання лише починає впроваджуватися: Закон про інклюзивну освіту був підписаний у липні 2017 року. Ним передбачено, що в **інклюзивних класах** може навчатися до 30 дітей, з яких троє – з особливими потребами, але їхня кількість може бути і меншою. На уроках таку дитину має обов'язково супроводжувати асистент, який допомагає їй опановувати шкільні предмети, підтримує на перерві, у їдальні, а також допомагає вчителю у роботі. Урок у «особливих школярів» триває, як і у звичайних дітей, – 45 хвилин, але протягом заняття вони мають час на розвантаження: учні можуть пройтися з асистентом, змінити діяльність.

Звісно, під час становлення нової освітньої концепції виникають **труднощі**. Це і фінансові (не вистачає коштів на підручники, забезпечення корекційних занять, спеціальне обладнання), і кадрові (залишаються відкритими вакансії асистентів) проблеми. Крім того, в українському суспільстві існує упередженість, що школи створені лише для здорових дітей. Як наслідок, багато батьків висловлюють невдоволення навчанням «особливої дитини» у звичайному класі. Водночас деякі навчальні заклади в Україні досить давно та успішно працюють за новітньою концепцією навчання, впровадження інклюзивної освіти має багато переваг, і її розвиток став одним з пріоритетів **«Нової української школи»**. Та потрібно докласти чимало зусиль, щоб усунути ті недоліки, що заважають повноцінному навчанням дітей з особливими потребами. Адже **інклюзивне навчання – це перший крок** до того, щоб така дитина стала частиною соціуму й могла розвиватися як особистість.

Законодавчі матеріали

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями: Постанова Кабінету Міністрів України / Україна. Кабінет Міністрів // Офіційний вісник України. – 2005. – № 37. – С. 23–25.

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Порядку надання інвалідам та дітям-інвалідам реабілітаційних послуг : Постанова від 31.01.2007 р. № 80 / Україна. Кабінет Міністрів // Офіційний вісник України. – 2007. – № 8. – С. 54–56.

Україна. Міністерство праці та соціальної політики. Про затвердження Типового положення про центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів : Наказ від 13.02.2007 № 48 / Україна. Міністерство праці та соціальної політики // Офіційний вісник України. – 2007. – № 18. – С. 115–120.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про планування діяльності та ведення документації соціальних педагогів, соціальних педагогів по роботі з дітьми-інвалідами системи Міністерства освіти і науки України. Наказ № 864 від 28.12.2006 р. / Україна. Міністерство освіти і науки // Дефектолог. – 2007. – № 4. – С. 3.

Україна. Міністерство праці та соціальної політики. Про затвердження типових положень про реабілітаційну установу змішаного типу для інвалідів і дітей-інвалідів з розумовою відсталістю і про установу постійного та тимчасового перебування інвалідів з розумовою відсталістю / Україна. Міністерство праці та соціальної політики // Офіційний вісник України. – 2007. – № 58. – С. 76–82.

Україна. Міністерство охорони здоров'я. Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання / Україна. Міністерство охорони здоров'я // Офіційний вісник України. – 2007. – № 80. – С. 113.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про забезпечення прав дітей-інвалідів та дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку: Наказ Міністерства освіти і науки України від 27.11.2007 р. № 1041 / Україна. Міністерство освіти і науки // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2008. – № 1. – С. 24.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у ЗНЗ на 2009-2012 роки : наказ № 855 від 11.09.2009 р. / Україна. Міністерство освіти і науки // Управління освітою. – 2009. – № 21. – С. 28–29.

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження плану заходів щодо запровадження інклюзивного та інтеграційного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на період до 2012 року / Україна. Кабінет Міністрів // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 234. – (Орієнтир).

Україна. Міністерство освіти і науки. Про затвердження плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах на 2009–2012 роки : Наказ Міністерства освіти і науки України № 855 11.09.09 / Україна. Міністерство освіти і науки // Директор школи. – 2010. – № 1. – С. 26–31.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : наказ № 912 від 01.10.2010 / Україна. Міністерство освіти і науки // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2010. – № 34–36. – С. 42–50, // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2010. – № 11. – С. 6–7, Директор школи. – 2010. – № 42. – С. 25–28.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про затвердження положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах : наказ № 1224 від 09.12.10 / Україна. Міністерство освіти і науки // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2011. – № 2–3. – С. 31–39; Директор школи. – 2011. – № 5–6. – С. 37.

Україна. Кабінет Міністрів. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах: постанова від 15.08.2011 р. № 872 / Україна. Кабінет Міністрів // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 155. – Вкл.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про створення експертно-консультативної ради з питань аутизму : наказ від 25.05.2013 № 621 / Україна. Міністерство освіти і науки // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. – 2013. – № 19–21. – С. 86–88.

Україна. Міністерство освіти і науки. Про порядок комплектування інклюзивних груп у дошкільних навчальних закладах : наказ Міністерства освіти і науки України від 02.04.2015 № 1/9-169 / Україна. Міністерство освіти і науки // Дитячий садок. Управління. – 2015. – трав. (№ 5). – С. 5.

Міністерство освіти і науки України. Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти. Наказ № 831 від 07.08.2018 р / Міністерство освіти і науки України // Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. – 2018. – № 10. – С. 81–88.

Інклюзивна освіта: кроки до розуміння (загальні матеріали)

2003

1. **Матющенко І.** Навчальний курс "Основи соціально-правового захисту дітей-інвалідів в Україні" / І. Матющенко // Дефектологія. – 2003. – № 4. – С. 4–5.

2. **Рыженко И. В.** Особенности реагирования родителей на присутствие в семье ребенка-инвалида. Вероятностные пути психологической помощи / И. В. Рыженко, М. С. Карданова // Мир психологии. – 2003. – № 3. – С. 242–246.

3. **Чеботарьова О.** Організація індивідуального навчання дітей із порушеннями опорно-рухового апарату / О. Чеботарьова // Дефектологія. – 2003. – № 4. – С. 19–22.

4. **Яскал Л. М.** Умови процесу соціалізації дітей із функціональними обмеженнями, вихованців резидентних установ / Л. М. Яскал // Наукові записки. Соціологічні науки. – Київ, 2003. – Т. 21. – С. 61–66.

2004

5. **Гузь Н.** Реабілітаційні заходи для дітей-інвалідів / Н. Гузь // Психолог. – 2004. – № 10–11. – С. 62–64.

6. **Зайцев Д. В.** Интегрированное образование детей с ограниченными возможностями / Д. В. Зайцев // Социологические исследования. – 2004. – № 7. – С. 127–133.

7. **Мелешко В.** Организация индивидуального обучения детей с особенностями в развитии / В. Мелешко // Социальная педагогика. – 2004. – № 3. – С. 84–87.

8. **Савельєва О. В.** Інклюзивне навчання / О. В. Савельєва, А. І. Сікач // Постметодика. – 2004. – № 2-3. – С. 107–110.

Про залучення дітей з особливостями психофізичного розвитку до загальноосвітніх навчальних закладів у Полтавській області.

9. **Самылкина Н. Н.** ИКТ для детей с ограниченными возможностями / Н. Н. Самылкина // Информатика и образование. – 2004. – № 4. – С. 74–75.

10. **Трошин Г.** Детская ненормальность за последние сто лет / Г. Трошин // Школьный психолог. – 2004. – № 41. – С. 27–29.

Попытки первичной классификации "ненормальных" детей, развитие общественных механизмов заботы о них.

11. **Филимонова С. И.** Семейная физическая культура- пространство для самореализации детей-инвалидов и их родителей / С. И. Филимонова // Адаптивная физическая культура. – 2004. – № 2. – С. 6–10.

2005

12. **Безенцева Н. Н.** Как помочь дошкольнику с ОНР на физкультурных занятиях / Н. Н. Безенцева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2005. – № 4. – С. 33–41.

13. **Берсенева Л. М.** Развитие внимания у детей с трудностями в обучении на уроках физики / Л. М. Берсенева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2005. – № 6. – С. 31–40.

14. **Дмитриев А. А.** О некоторых проблемах интегрированного обучения детей с особыми образовательными потребностями / А. А. Дмитриев // Дефектология. – 2005. – № 4. – С. 4–8.

15. **Каленик Е. Н.** Социальная адаптация детей с ограниченными возможностями здоровья средствами физической культуры и спорта / Е. Н. Каленик // Адаптивная физическая культура. – 2005. – № 4. – С. 26–29.

16. **Левченко И.** Психолого-педагогическая диагностика нарушений развития. Характеристика методов психологического изучения детей с нарушениями развития / И. Левченко, С. Забрамная // Школьный психолог: Прилож. к газ. "Первое сент.". – 2005. – № 21. – С. 33–37.

17. **Морозова Е. Н.** Метод эмоционально-образной терапии в психологической реабилитации родителей детей-инвалидов / Е. Н. Морозова // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. – 2005. – № 4. – С. 62–66.

18. **Решетникова О.** Эти необычные обыкновенные дети / О. Решетникова // Школьный психолог: Прилож. к газ. "Первое сент.". – 2005. – № 24. – С. 20–22.

19. **Татарова С. П.** Реабилитация детей-инвалидов посредством организации совместной деятельности и общения с их здоровыми сверстниками / С. П. Татарова // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. – 2005. – № 2. – С. 58–64.

20. **Штукатурова Д.** Особливості самооцінювання людей з особливими потребами / Д. Штукатурова // Психолог: Додаток до газ. "Шкільн. світ". – 2005. – № 11. – С. 26–31.

2006

21. **Булавко В.** Підготовка вчителів до роботи з дітьми "групи ризику" / В. Булавко // Освіта України. – 2006. – № 68. – С. 6.

22. **Ворон М.** Інклюзивна освіта. Українські реалії / М. Ворон, Ю. Кавун // Управління освітою. – 2006. – № 23. – С. 17–18.

Про впровадження Всеукраїнським фондом "Крок за кроком" інклюзивної форми освіти в загальноосвітні навчальні заклади України.

23. **Гиззатуллина М. А.** "Умелец". Авторская образовательная программа по техническому творчеству для детей с ограниченными возможностями здоровья / М. А. Гиззатуллина // Методист. – 2006. – № 6. – С. 46–53.

24. **Громовий В.** Звичайна освіта для особливих дітей / В. Громовий // Завуч. – 2006. – № 14. – С. 11–14.

Viataal - це ресурсний центр для людей з проблемами у сприйнятті та спілкуванні. Цей інститут заснувала 175 років тому католицька церква, зараз він перетворився на відкриту, децентралізовану організацію, яка забезпечує високоякісний сервіс в освітній сфері.

25. **Детям-інвалідам від держави** // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 72. – С. 7.

Соціальна допомога дітям-інвалідам

26. **Зайцев Д.** Підготовка дітей с обмеженими інтелектуальними можливостями к сімейній життєві / Д. Зайцев, Н. Зайцева // Соціальна педагогіка. – 2006. – № 2. – С. 65–72.

27. **Кавун Ю.** Кожен має право на освіту. Ресурсні центри для батьків дітей з особливими освітніми потребами / Ю. Кавун, М. Ворон // Управління освітою. – 2006. – № 20. – С. 8–9.

Інклюзивна освіта. В статті дається інформація про спеціалізований навчально-виховний комплекс №26 "Перші кроки" м. Полтави.

28. **Колесова І.** Як організувати індивідуальне навчання учнів / І. Колесова // Завуч. – 2006. – № 17–18. – С. 61–63.

Методичні рекомендації щодо організації та проведення індивідуального навчання учнів удома. які мають вади фізичного розвитку.

29. **Коновалова А. П.** К вопросу об обеспечении социально-педагогической защиты детей-инвалидов / А. П. Коновалова // Логопед в детском саду. – 2006. – № 4. – С. 4–8.

30. **Кузнецов В. А.** Использование информационно-коммуникационных технологий в обучении детей с ограниченными возможностями здоровья / В. А. Кузнецов, И. А. Иванцева, Т. В. Бармина // Педагогическая информатика. – 2006. – № 1. – С. 18–22.

31. **Максимова Н. А.** Изучение самоотношения как целостной личностной характеристики подростков с ограниченными физическими возможностями / Н. А. Максимова // Специальная психология. – 2006. – №4. – С.34–45.-

32. **Пшенична О.** Медико-біологічні аспекти фізичної культури і спорту для інвалідів / О. Пшенична, С. Ломан // Роль фізичної культури та спорту в становленні та зміцненні генофонду України : Всеукраїнська студентська науково-практична конференція / Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – С. 84–86. –

33. **Рева Я.** Мистецтво як засіб психотерапевтичного педагогічного впливу на дітей із проблемами у розвитку / Я. Рева // Імідж сучасного педагога. – 2006. – № 5-6. – С. 69–72.

34. **Савельєва О.** Інклюзивне навчання / О. Савельєва, А. Сікач // Післядипломна освіта в Україні. – 2006. – № 1. – С. 41–44.

Про навчання дітей з особливими потребами, про навчальні заклади м. Полтава, які ведуть експериментальну роботу згідно з Програмою науково-педагогічного дослідження.

35. **Сварник М.** Де вчитися дітям з особливими потребами – в інтернаті чи у звичайній школі? / М. Сварник // Завуч. – 2006. – № 29. – С. 13–16.

36. **Солодовська Ю. М.** Інтеграція дітей з особливими потребами в регіональний освітній простір техногенного міста / Ю. М. Солодовська // Освіта регіону: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції "Україна: ноосферно-біосферний потенціал освіти регіону". (27–29 квітня 2006 р.). – Кременчук, 2006. – С. 103–108.

37. **Тесленко В. В.** Проблема відношення понять "норма" та "аномалія" в контексті соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями / В. В. Тесленко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2006. – № 3. – С. 23–31.

38. **Тесленко В. В.** Розвиток ідеї соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями в історичному контексті / В. В. Тесленко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2006. – № 2. – С. 93–98.

39. **Тесленко В.** Соціально-педагогічна підтримка дітей з обмеженими можливостями / В. Тесленко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2006. – Вип. 3 (50). – С. 179–187. – (Серія "Педагогічні науки").

40. **Фуряєва Т. В.** Інтеграція особих дітей в общество / Т. В. Фуряєва // Педагогіка. – 2006. – № 7. – С. 29–38.

Коррекционная педагогика. Социализация и индивидуальная самореализация детей-инвалидов.

41. **Хмельницька І.** Комп'ютерні системи контролю моторики молодших школярів зі слуховою депривацією у програмування занять фізичною культурою / І. Хмельницька // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 1. – С. 27–29.

42. **Чубарук О.** Навчання учнів з особливостями психофізичного розвитку. Інклюзивна освіта / О. Чубарук, Т. Луценко // Дефектолог. – 2006. – Спец. вип. – С. 34–43.

43. **Чудна Р.** Оцінювання стану адаптованості у дітей з вадами розвитку у процесі фізкультурно-оздоровчих занять / Р. Чудна // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 1. – С. 30–33.

44. **Шевченко О.** Особливості навчання вправ художньої гімнастики дітей з особливими потребами / О. Шевченко // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2006. – № 1. – С. 34–37.

45. **Шилін Т.** Формування самоповаги в підлітків з особливими потребами / Т. Шилін // Психолог: Додаток до газ. "Шкільн. світ". – 2006. – № 11. – С. 30–31.

2007

46. **Акініна Л.** Школа милосердя й доброти / Л. Акініна // Полтавський вісник. – 2007. – № 12. – С. 27.

Про Полтавську спеціальну загальноосвітню школу № 40 для учнів, які страждають на захворювання очей.

47. **Ананьева Т. В.** Психолого-педагогическое сопровождение семьи, воспитывающей "особого" ребенка / Т. В. Ананьева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2007. – № 1. – С. 64–67.

48. **Бєлова О.** Соціально-педагогічний патронат у системі соціальної та корекційної освіти і виховання / О. Бєлова // Соціальний педагог. – 2007. – № 3. – С. 13–25, № 4. – С. 11–14.

49. **Білецька Л.** Інклюзивне навчання: перші кроки в Україні / Л. Білецька, І. Білецька // Дошкільне виховання. – 2007. – № 4. – С. 12–15.

50. **Булахова С.** Інтеграція та самореалізація дітей з обмеженими можливостями / С. Булахова // Дефектолог. – 2007. – № 11. – С. 60–61.

51. **Влияние иппотерапии на состояние некоторых функций организма детей, имеющих проблемы в развитии** // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 9. – С. 70–72.

52. **Грабовенко Н.** Обґрунтування змісту і форм соціально-педагогічної роботи з сім'ями, що виховують дітей з обмеженими фізичними можливостями, в умовах реабілітаційних центрів / Н. Грабовенко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2007. – № 3. – С. 60–66.

53. **Дикаева Е. С.** Обучение детей с особыми образовательными потребностями / Е. С. Дикаева // Искусство и образование. – 2007. – № 1. – С. 31–38.

54. **Дітям з особливими потребами / Спількувалася Лідія Качан** // Урядовий кур'єр. – 2007. – № 132. – С. 10.

Реабілітація інвалідів з розумовою відсталістю. Соціальна реабілітація. Працетерапія.

55. **Допоможемо нашим дітям** // Полтавський вісник. – 2007. – № 33. – С. 3.

В Полтаві відкрито центр реабілітації для дітей із вадами розумового розвитку "Наш дім", аналогів якому в Україні немає.

56. **Жигорева М. В.** Опыт реализации интеграционного подхода к обучению и воспитанию детей с ограниченными возможностями развития / М. В. Жигорева,

Н. Д. Ситдикова, Л. Ю. Дроздова // *Коррекционная педагогика.* – 2007. – № 6. – С. 6–14.

57. **Ілляшенко Т.** Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі / Т. Ілляшенко // *Початкова школа.* – 2007. – №12. – С.46–49.

58. **Ілляшенко Т.** Як і де навчати дітей з особливими освітніми потребами / Т. Ілляшенко, А. Обухівська // *Дефектолог.* – 2007. – № 3. – С. 3–5.

Інклюзивна освіта.

59. **Інклюзивна освіта: підтримка батьків батьками** // *Завуч.* – 2007. – № 36. – С. 13–15.

60. **Кавун Ю.** Інклюзивна освіта / Ю. Кавун, М. Ворон // *Дефектолог.* – 2007. – № 5. – С. 4–11.

61. **Кокіна В.** Державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр.* – 2007. – № 52. – С. 11.

Коментар Закону України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам".

62. **Кокіна В.** Допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам / В. Кокіна // *Урядовий кур'єр.* – 2007. – № 118. – С. 6.

63. **Кузава І.** Зміст корекційно-розвивальної роботи з музичного виховання (Підготовка до школи) / І. Кузава // *Початкова школа.* – 2007. – № 11. – С. 51–52.

Підготовка до школи дітей з обмеженими інтелектуальними можливостями засобами музичного виховання.

64. **Левченко В.** Дорога любові / В. Левченко, О. Рудницька // *Дефектолог.* – 2007. – № 12. – С. 6–7.

Про роботу ЗОШ №12 м. Кременчука, на базі якої створено соціально-реабілітаційний центр "Надія" для учнів з обмеженими можливостями.

65. **Ленів З.** Застосування музикотерапії в корекційно-виховній роботі з дітьми із особливостями психофізичного розвитку / З. Ленів // *Імідж сучасного педагога.* – 2007. – № 4. – С. 64–66.

66. **Ливаренко Л.** Особистісно орієнтовані технології у формуванні комунікативних компетентностей / Л. Ливаренко // *Дефектолог.* – 2007. – № 11. – С. 21–23.

Навчання мови дітей з дефектами розумового розвитку в допоміжній школі.

67. **Лисуренко Л. А.** Теоретические аспекты доверительного общения специального педагога с особым ребенком / Л. А. Лисуренко // *Логопедия.* – 2007. – № 1. – С. 16–18.

68. **Лифанова И. В.** Социализация детей с ограниченными возможностями здоровья с помощью занятий туризмом и краеведением / И. В. Лифанова,

О. В. Галанова, Ф. М. Кузьмина // Коррекционная педагогика. – 2007. – № 6. – С. 66–70.

69. **Марушак Л. А.** Педагогические условия комплексной реабилитации инвалидов средствами физической культуры / Л. А. Марушак // Теория и практика физической культуры. – 2007. – № 10. – С. 55.

70. **Набойкина Е.** В стране Игрудии / Е. Набойкина // Школьный психолог : Прилож. к газ. "Первое сент.". – 2007. – № 1. – С. 20–31.

Сказкотерапевтические коррекционно-развивающие занятия с "особыми" детьми с использованием технологических карт.

71. **Найда Ю.** Встановлення партнерських відносин між школою та сім'єю / Ю. Найда, М. Ворон // Управління освітою. – 2007. – № 18. – С. 15–16.

В інклюзивних школах учителі розробляють механізми ефективного партнерства школи та родини, які допомагають усім дітям (також дітям з особливими потребами) краще вчитися та досягати успіху.

72. **Петрик Н.** Всі діти мають право бути щасливими / Н. Петрик // Дефектолог. – 2007. – № 9. – С. 3–5.

73. **Резніченко З.** Дослідження готовності майбутніх соціальних педагогів до реабілітації неповносправних / З. Резніченко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – Вип. 3–4 (55–56). – С. 124–129. – (Серія "Педагогічні науки").

74. **Софій Н.** Як досягти змін? / Н. Софій, Ю. Найда // Управління освітою. – 2007. – № 16. – С. 21–24.

Інклюзивна освіта та " діти з особливими освітніми проблемами".

75. **Таранченко О.** Генезис науково-теоретичних підходів до проблеми навчання дітей зі зниженим слухом / О. Таранченко // Дефектологія. – 2007. – № 1. – С. 41–46. – (МОН України, АПН України).

76. **Тесленко В.** Система соціальної адаптації та реабілітації дітей-сиріт і дітей з обмеженими можливостями / В. Тесленко // Освіта України. – 2007. – №1–2. – С.4–5.

77. **Тесленко В.** Соціалізація дітей з обмеженими можливостями в умовах виконання регіональної програми соціально-педагогічної підтримки / В. Тесленко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2007. – № 2. – С. 22–29.

78. **Тесленко В.** Соціально-педагогічне проектування як засіб управління регіональною системою соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями / В. Тесленко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2007. – № 1. – С. 35–40.

79. **Тесленко В.** Сутнісні характеристики соціально-педагогічної діяльності й соціально-педагогічної підтримки дітей з обмеженими можливостями / В. Тесленко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2007. – № 3. – С. 50–53.

80. **Тимошенко Н. П.** Діти з особливими потребами в українському суспільстві: крок до реабілітації та інтеграції / Н. П. Тимошенко // Постметодика. – 2007. – № 6. – С. 7–10.

81. **Трофимова В.** Воспитание гуманных взаимоотношений нормально развивающихся детей и их сверстников с ограниченными возможностями / В. Трофимова // Воспитание школьников. – 2007. – № 6. – С. 23–27.

82. **У сім'ї дитина з особливими потребами** // Завуч. – 2007. – № 34. – С. 19–21.

Поради батькам.

83. **Шнайдер В.** Підготовка вчителів до роботи з дітьми з особливими потребами в системі післядипломної педагогічної освіти / В. Шнайдер // Управління школою. – 2007. – № 27. – С. 22–24.

2008

84. **Бобренко І.** Розвиток спритності глухих дітей з обмеженими розумовими можливостями / І. Бобренко // Дефектологія. – 2008. – № 2. – С. 12–15.

85. **Богинская Ю. В.** Вы это сможете! Интегрированное обучение детей с ограниченными возможностями: проблемы и пути их решения / Ю. В. Богинская // Гуманітарні науки. – 2008. – № 1. – С. 149–154.

86. **Бойков Д. И.** Инновационная система коррекционно-педагогического образования: проблемы и перспективы / Д. И. Бойков // Логопед в детском саду. – 2008. – № 5. – С. 29–38.

Инклюзивное образование.

87. **Гермашева И. В.** Педагогические условия реабилитации ребенка с ограниченными возможностями здоровья / И. В. Гермашева // Начальная школа. – 2008. – № 2. – С. 11–14.

Педагогическая реабилитация младших школьников с ограниченными возможностями.

88. **Гикава Г.** Підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями / Галина Гикава // Соціальний педагог. – 2008. – № 12. – С. 54–57.

Діти та молодь з обмеженими можливостями або люди з особливими потребами. Поняття інвалідності.

89. **Годовникова Л. В.** Умовля інтегрованого образования детей с нарушениями развития / Л. В. Годовникова // Педагогіка. – 2008. – № 8. – С. 36–43.

Инклюзивное образования.

90. **Грановський В.** Формування здорового способу життя в системі соціально-педагогічної реабілітації дітей з особливими потребами / В. Грановський // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 9–10. – С. 14–16.

91. **Данієлс Е.** У класі – діти з особливими потребами / Е. Данієлс, К. Стаффорд // Шкільний світ. – 2008. – № 3. – С. 18–19, № 11. – С. 6–8.

Навчання дітей з особливими потребами із звичайними здоровими малятами.

92. **Дедюхіна Г. В.** Организация и содержание командной работы специалистов в условиях интеграции / Г. В. Дедюхина // Логопедия сегодня. – 2008. – № 1. – С. 56–59.

Межпрофессиональное сотрудничество специалистов различного профиля, направленное на выработку и реализацию единой стратегии развития личности ребенка с ограниченными возможностями здоровья.

93. **Дианова В. И.** Роль социализации в системе помощи детям-сиротам с ограниченными возможностями / В. И. Дианова // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2008. – № 5. – С. 53–56.

92. **Єфімова С.** Налагодження партнерських стосунків з родинами / С. Єфімова // Управління освітою. – 2008. – № 2. – С. 28–32.

Взаємовідносини педагогів з родинами дітей з особливими освітніми проблемами.

93. **Жуков В.** Хто там стукається до мене в клас? / В. Жуков // Дзеркало тижня. – 2008. – № 10. – С. 22.

Організація інклюзивної освіти в Україні та Росії.

94. **Інклюзивний підхід як основа освіти для всіх дітей** // Завуч. – 2008. – № 2. – С. 9–10.

Інклюзивна освіта - освіта дітей з особливими потребами в умовах ЗНЗ.

95. **[Інклюзивное образование]** // Здоровье детей: Прилож. к газ. "Первое сент.". – 2008. – № 12. – С. 6–15, 18–20, 23–34.

96. **Карашаєва Т.** Інтерактивні методи навчання в роботі початкової школи / Т. Карашаєва, О. Шевельова, Л. Олійник // Дефектолог. – 2008. – №12. – С. 19–30.

97. **Кійло О.** Друге слово надії про "Надію". Педагогічні засади шкільного соціально-реабілітаційного центру "Надія" / О. Кійло // Управління освітою. – 2008. – № 11. – С. 19–26.

Педагогічна реабілітація дітей з обмеженими можливостями та дітей інвалідів.

98. **Конева Е. В.** Специфика общения школьников с особыми образовательными потребностями в зависимости от социального окружения / Е. В. Конева, В. К. Солондаев // Психология обучения. – 2008. – № 12. – С. 50–60.

99. **Коркунов В. В.** Роль нервной организации и психической деятельности ребенка с отклоняющимся развитием в процессе обучения / В. В. Коркунов // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 6. – С. 93–97.

100. **Краснова Н. П.** Технології роботи соціального педагога з прийомними сім'ями, які виховують дітей-сиріт з функціональними обмеженнями / Н. П. Краснова // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2008. – № 2. – С. 80–87.

101. **Краснокутская Е. Н.** Психолого-педагогическая работа с родителями детей с ограниченными возможностями здоровья / Е. Н. Краснокутская // Логопед в детском саду. – 2008. – № 2. – С. 42–47.

102. **Куненко Л.** Розвиток творчих здібностей молодших школярів з особливими потребами на уроках музики / Л. Куненко // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2008. – № 5. – С. 76–82.

103. **Лисуренко Л. А.** Личностная готовность специального педагога к работе с детьми с особыми образовательными потребностями / Л. А. Лисуренко // Инновации в образовании. – 2008. – № 12. – С. 90–97.

104. **Лубовский В. И.** Психолого-педагогические проблемы дифференцированного и интегрированного обучения / В. И. Лубовский // Специальная психология. – 2008. – № 4. – С. 11–21.

Обучение детей с ограниченными возможностями.

105. **Мітенічева С.** Діти з обмеженими можливостями / С. Мітенічева // Дефектолог. – 2008. – № 1. – С. 3–6.

106. **Мустаева Е. Р.** Индивидуализация обучения детей с особыми потребностями как педагогическая проблема / Е. Р. Мустаева // Коррекционная педагогика. – 2008. – № 1. – С. 79–81.

107. **[Навчання дітей з особливими потребами]** // Розкажіть онуку. – 2008. – № 8. – С. 3–10.

108. **Назаренко Л.** Розв'язування задач і прикладів на додавання та віднімання. Розпізнавання трикутників. Урок математики в 1 класі / Людмила Назаренко // Дефектолог. – 2008. – № 12. – С. 31–33.

109. **Нечипоренко В.** Комплексна реабілітація дітей-інвалідів / В. Нечипоренко // Директор школи. – 2008. – № 17–18. – С. 41–45.

110. **Організація індивідуального навчання вдома** // Завуч. – 2008. – № 19–20. – С. 58–62.

111. **[Организация летнего семейного отдыха]** // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2008. – № 3. – С. 3–14.

Реабилитационные семейные лагеря для детей с отклонениями в развитии.

112. **Петухова Л.** Интеграция детей с ограниченными возможностями в среду здоровых школьников / Л. Петухова // Социальная педагогика. – 2008. – № 4. – С. 53–58.

113. **Пышкин А. А.** Информационные технологии как способ социализации детей с ограниченными возможностями здоровья / А. А. Пышкин // Информатика и образование. – 2008. – № 1. – С. 108–109.

114. **Резніченко З.** Підготовка соціальних педагогів до спілкування з дітьми-інвалідами / З. Резніченко // Соціально-педагогічний комплекс регіону: теорія і практика : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., 21–22 трав. 2008 р. / Упр. освіти і науки Полтав. обл. держ. адмін., Полтав. обл. ін-т післядипл. пед. освіти імені М. В. Остроградського, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – С. 110–114.

115. **Резніченко З.** Соціально-педагогічна підтримка сім'ї з неповносправною дитиною / З. Резніченко // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Вип. 3 (61). – С. 220–224. – (Серія "Педагогічні науки").

116. **Репринцева Е. Г.** Ресурсное обеспечение деятельности службы ранней диагностики и помощи детям с отклонениями в развитии / Е. Г. Репринцева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2008. – № 6. – С. 52–60.

Раннее выявление ребенка с проблемами в развитии.

117. **Рябова Н. В.** Дидактическая система формирования деятельности педагога по социально-бытовой ориентации учащегося с ограниченными возможностями / Н. В. Рябова // Педагогическое образование и наука. – 2008. – № 8. – С. 106–108.

118. **Рябова Н. В.** Подготовка педагогов в области социально-бытовой ориентации учащихся с ограниченными возможностями здоровья: деятельностный подход / Н. В. Рябова // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 6. – С. 86–88.

119. **Сабат Н.** Соціально-педагогічний аспект інклюзивного навчання / Н. Сабат // Соціальний педагог. – 2008. – № 3. – С. 42–46.

Навчання та виховання дітей з особливими потребами серед їхніх здорових ровесників в масових загальноосвітніх школах.

120. **Сак Т.** Як соціалізувати дитину з особливостями психофізичного розвитку в інтегрованому класі / Т. Сак // Початкова школа. – 2008. – № 8. – С. 53–55.

121. **Совместное обучение здоровых детей и детей со специальными нуждами** // Социальная педагогика. – 2008. – № 2. – С. 63–67.

Обеспечение возможности детям со специальными нуждами обучаться в обычных школах наравне со здоровыми детьми.

122. **Софій Н.** Інклюзивна освіта: перший крок до розуміння / Н. Софій, Ю. Найда // Дитячий садок. – 2008. – № 39. – С. 4–5.

123. **Софій Н.** Новий крок до захисту прав дітей з особливими потребами / Н. Софій // Освіта України. – 2008. – № 45–46. – С. 7.

Конвенція ООН про права дитини.

124. **Соціалізація дітей та молоді з особливими потребами** // Позашкілля. – 2008. – № 6. – С. 20–32.

Комплексна програма для роботи дітьми з особливими потребами, яка складається з оздоровчо-профілактичного (оздоровча гімнастика, оздоровча хореографія, танці на візках), мистецького (малювання та ліплення, художня вишивка, оздоровлення музикою, мистецькі бесіди, комп'ютерна графіка) та соціально-реабілітаційного блоків (саморозвиток та взаємодопомога, активна реабілітація інвалідів на візках).

125. **[Спорт для людей с ограниченными возможностями]** // Здоровье детей: Прилож. к газ. "Первое сент.". – 2008. – № 12. – С. 36–41, 47–48.

Голбол для слабовидящих и слепых. Эстафета на колясках. Игры для детей с ограниченными возможностями.

126. **Сушко В.** Біла тростина. Як допомогти здоровим дітям зрозуміти дітей-інвалідів / В. Сушко // Пані вчителька. – 2008. – № 6. – С. 20–23.

127. **Сушко В. Я.** Про деякі психолого-педагогічні і методичні аспекти роботи з учнями-інвалідами на уроках історії у вечірній школі: факти, знахідки, проблеми / В. Я. Сушко // Історія та правознавство. – 2008. – № 6. – С. 4–7.

128. **Таранченко О.** Інклюзивна освіта. Освіта дітей з особливими потребами / О. Таранченко, С. Литовченко // Позашкілля. – 2008. – № 3. – С. 18–20.

129. **Ткаченко В. В.** Модельно-концептуальні засади соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями в спортивній школі для інвалідів / В. В. Ткаченко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2008. – № 3. – С. 39–44.

130. **Толмачева Г. А.** О проблемах инклюзивного обучения детей со сложными нарушениями развития / Г. А. Толмачева, Т. Н. Новикова // Коррекционная педагогика. – 2008. – № 2. – С. 18–21.

131. **Ульєнкова У. В.** Интеграция детей с умеренными нарушениями развития в общеобразовательную среду: проблемы и перспективы решения / У. В. Ульєнкова, Е. Е. Дмитриева // Коррекционная педагогика. – 2008. – № 4. – С. 5–12.

Обучение категории детей с умеренными отклонениями - дети с задержкой психического развития (ЗПР), детей с легкой степенью умственного недоразвития, с ДЦП (при сохранном интеллекте), с отклонениями в эмоциональной сфере и некоторых других.

132. **Цина В.** Проектування інклюзивної освіти в Україні / В. Цина // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 7–8. – С. 132–134.

133. **Шульга Е. П.** Прикладное творчество в реабилитации детей с ограниченными возможностями / Е. П. Шульга // Школа и производство. – 2008. – № 2. – С. 15.

2009

134. **Антипова Ж. В.** Формирование связной речи младших школьников с ЗПР в условиях инклюзивного обучения / Ж. В. Антипова, Е. В. Крылова // Школьный логопед. – 2009. – № 3. – С. 45–46.

135. **Артемова Ю.** Інклюзивний підхід до навчання дітей з тяжкими вадами зору / Юлія Артемова // Дефектолог. – 2009. – № 9. – С. 18–22.

136. **Білоус В. М.** Технологія надання соціальних послуг для осіб з обмеженими можливостями (на прикладі Луганської області) / В. М. Білоус // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2009. – № 2. – С. 77–83, № 3. – С. 17–21.

Професійна підготовка соціального педагога.

137. **Будяк Л.** Реформування освітнього закладу як соціально-культурний чинник трансформації сільської громади / Лариса Будяк // Дефектологія. – 2009. – № 2. – С. 11–13.

Створення системи інклюзивної освіти в сільській місцевості.

138. **Вахтель Г.** Инклюзивное обучение детей с проблемами в развитии как актуальное направление образовательной политики и подготовки педагогических кадров в Германии / Г. Вахтель // Социальная педагогика. – 2009. – № 1. – С. 24–27.

139. **Гикава Г.** Реабілітація дітей з обмеженими функціональними можливостями / Галина Гикава // Соціальний педагог. – 2009. – № 1. – С. 33–36.

140. **Головань Л.** Кроки до компенсаторності, реабілітації та інтеграції дітей з особливими потребами / Людмила Головань // Дефектолог. – 2009. – № 1. – С. 14–17.

141. **Данілова Т.** Шанс. Психосоціальна реабілітація дітей з особливими потребами / Тетяна Данілова // Позашкілля. – 2009. – № 2. – С. 24–26.

142. **Депплер Д.** Переосмислюючи допоміжні послуги спеціалістів в інклюзивних класах / Джоан Депплер, Тім Лорман, Умеш Шарма // Дефектологія. – 2009. – № 3. – С. 9–14.

143. **Динаміка інвалідності дитячого населення України** / С. В. Гозак, Л. В. Серих, Т. В. Станкевич, О. О. Філоненко // Довкілля та здоров'я. – 2009. – № 3. – С. 46–48.

144. **Закрепина А.** Психолого-педагогическое сопровождение семей, воспитывающих детей с ограниченными возможностями здоровья / А. Закрепина // Дошкольное воспитание. – 2009. – № 4. – С. 94–101.

145. **Закрепина А.** Роль социальных факторов в развитии детей дошкольного возраста с ограниченными возможностями здоровья. / А. Закрепина // Дошкольное воспитание. – 2009. – № 12. – С. 66–73.

146. **Златова Е. Г.** Особенности коррекционно-педагогической работы с младшими школьниками с ограниченными возможностями здоровья / Е. Г. Златова // Методист. – 2009. – № 9. – С. 57–60.

Школьники с ЗПР.

147. **Ілляшенко Т.** Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами / Тамара Ілляшенко // Директор школи. – 2009. – № 34. – С. 1, 20–24.

Проблеми навчання дітей з особливими потребами очима шкільного психолога. Корекційна педагогіка. Інклюзивне навчання - система освітніх послуг, яка передбачає навчання дітей з особливими освітніми потребами в умовах загальноосвітнього закладу за місцем проживання.

148. **Ілляшенко Т.** Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі / Т. Ілляшенко // Соціальний педагог. – 2009. – № 5. – С. 26–35.

149. **Ілляшенко Т.** Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому навчальному закладі / Тамара Ілляшенко // Психолог. – 2009. – № 10. – С. 14–18.

150. **Ільченко Е.** Програма психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами / Емілія Ільченко // Дефектолог. – 2009. – № 9. – С. 58–61.

151. **Колупаєва А.** Засадничі понятійно-термінологічні визначення інклюзивної освіти / А. Колупаєва // Дефектологія. – 2009. – № 2. – С. 3–8.

152. **Колупаєва А.** Інклюзивна освіта як модель соціального устрою / Алла Колупаєва // Дефектологія. – 2009. – № 4. – С. 3–4.

153. **Конева Е. В.** Восприятие учителями детей с особыми образовательными потребностями и социальная адаптация учащихся / Е. В. Конева, В. К. Солондаев // Психология обучения. – 2009. – № 12. – С. 67–73.

154. **Кравець Н.** Особливості розумової працездатності школярів в умовах інклюзивної форми навчання / Ніна Кравець, Валентина Шорохова // Рідна школа. – 2009. – № 11. – С. 52–56.

155. **Лопатина В. И.** Широкие аспекты инклюзивного образования / В. И. Лопатина // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2009. – № 6. – С. 11–13.

156. **Макійчук Т. М.** Правове становище дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що мають інвалідність / Т. М. Макійчук // Держава і право : зб. наук. праць / Ін-т держави і права імені В.М. Корецького НАН України. – Київ, 2009. – Вип. 45 : Юридичні і політичні науки. – С. 353–360.

157. **Малофеев Н. Н.** Инклюзивное образование в контексте современной социальной политики / Н. Н. Малофеев // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2009. – № 6. – С. 3–9.

158. **Метиева Л. А.** К проблеме интегрированного обучения младших школьников / Л. А. Метиева // Коррекционная педагогика. – 2009. – № 3. – С. 5–9.

В условиях интегрированного воспитания и обучения возможно пребывание разных категорий детей, в том числе и детей с ограниченными возможностями здоровья в одних классах с учетом специально организованной помощи психолого-педагогического и медицинского плана.

159. **Моисеенко Е.** Социально-психологическое сопровождение инклюзивного образования / Е. Моисеенко // Директор школы. Україна. – 2009. – № 11. – С. 34–38.

160. **Моїсеєнко К.** Соціально-психологічний супровід інклюзивної совіти / Катерина Моїсеєнко // Соціальний педагог. – 2009. – № 11. – С. 62–64.

161. **Наберушкина Э. К.** Образование инвалидов: социальные технологии преодоления барьеров / Э. К. Наберушкина // Социология образования. – 2009. – № 1. – С. 84–96.

Инклюзивное образование.

162. **Незвичайні діти у звичайній школі** // Завуч. – 2009. – № 19. – С. 3–35.

Методологія соціальної реабілітації осіб з обмеженням життєдіяльності, допомога дітям з особливими потребами в загальноосвітній школі, пристосування приміщень до потреб дітей з особливими потребами.

163. **Охріменко М.** Корекційно-розвивальна спрямованість уроків у початковій школі / Марія Охріменко // Дефектолог. – 2009. – № 12. – С. 7–13.

Допоміжна початкова школа.

164. **Пасечник Л.** Дети с особыми познавательными потребностями / Л. Пасечник // Дошкольное воспитание. – 2009. – № 1. – С. 4–9.

Инклюзивное образование. К проблеме интеграции детей с отклонениями в состоянии здоровья и развития в общеобразовательное учреждение.

165. **Писарева Е.** Психолог и родители детей с ОВЗ / Елена Писарева // Школьный психолог. – 2009. – № 3. – С. 18–32.

166. **Расчетина С. А.** Феномен социального исключения как условие реализации инклюзивного образования / С. А. Расчетина // Социальная педагогика. – 2009. – № 1. – С. 29–32.

Социальное исключение - нарушение позитивной социализации, приводящее к выталкиванию человека (ребенка) за пределы "нормального" общества.

167. **Сак Т.** Психологічний супровід учнів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі (діагностичний напрям) / Тамара Сак // Дефектологія. – 2009. – № 1. – С. 16–19.

168. **Сак Т.** Технологія портфоліо в інклюзивному класі / Тамара Сак // Дефектологія. – 2009. – № 4. – С. 6–9.

169. **Сватко Г.** Інклюзивний підхід як основа освіти для всіх дітей / Галина Сватко // Завуч. – 2009. – № 36. – С. 4–8.

170. **Таранченко О.** Можливості оптимізації навчання дітей зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчального закладу / Оксана Таранченко // Дефектологія. – 2009. – № 2. – С. 8–11.

171. **Ярмошук І.** Інклюзивне навчання в системі освіти / І. Ярмошук // Шлях освіти. – 2009. – №2. – С. 24–28.

2010

172. **Алєнкіна О.** Дети с ограниченными возможностями здоровья в начальной школе : способы воспитательной работы / О. Алєнкіна // Воспитательная работа в школе. – 2010. – № 1. – С. 74–79.

173. **Аюпова Е. Е.** Лекотека как форма инклюзивного образования детей с тяжелыми нарушениями речи / Е. Е. Аюпова, И. В. Хохлова // Логопед. – 2010. – № 4. – С. 49–55.

174. **Бастун Н. А.** Специфіка раннього втручання для дітей з різними функціональними обмеженнями / Н. А. Бастун, С. О. Лукомська // Практична психологія та соціальна робота. – 2010. – № 2. – С. 67–72, №3. – С. 11–27.

Діагностика дітей з обмеженими можливостями.

175. **Башарина Т. А.** Использование экскурсионно-туристической программы как способа развития социальной компетентности детей с ограниченными возможностями здоровья / Т. А. Башарина // Физическая культура: Воспитание, образование, тренировка. – 2010. – № 3. – С. 73–75.

176. **Бондар В.** Інклюзивне навчання / Віталій Бондар // Освіта. – 2010. – № 19–20. – С. 13.

Підготовка педагогічних кадрів для реалізації інклюзивного навчання.

177. **Буторина О. Г.** Об опыте воспитания и обучения детей с ограниченными возможностями здоровья / О. Г. Буторина // Воспитание школьников. – 2010. – № 7. – С. 40–44.

178. **Валентик Н.** Інклюзивна освіта: за і проти / Наталія Валентик // Директор школи. – 2010. – № 14–15. – С. 45–58.

179. **Вовненко К. Б.** Направления психопрофилактической работы с детьми младшего школьного возраста с ограниченными возможностями здоровья / К. Б. Вовненко // Коррекционная педагогика. – 2010. – № 6. – С. 28–34.

180. **Гавриць С.** Соціальна адаптація школярів з особливими потребами / С. Гавриць, Н. Каптенко // Дефектолог. – 2010. – № 9. – С. 3–23.

181. **Діти з особливими потребами: типологія** // Початкова освіта. – 2010. – № 42. – С. 6–11.

182. **Дорохова Е. С.** Организация инклюзивного образования в системе ДОД / Е. С. Дорохова // Дополнительное образование и воспитание. – 2010. – № 1. – С. 27–33.

183. **Животные помогают детям-инвалидам** // Здоровье детей. – 2010. – № 21. – С. 6.

184. **Заречнова Е. А.** Организация социально-бытовой среды, способствующей реализации потенциальных возможностей детей с множественными нарушениями развития / Е. А. Заречнова // Дефектология. – 2010. – № 3. – С. 38–46.

Организация социально-бытовой среды детей-инвалидов.

185. **Івахненко І.** Формування життєвих компетентностей учнів з особливими потребами / І. Івахненко // Дефектолог. – 2010. – № 12. – С. 6–11.

186. **Калініна Т.** Підготовка педагогічних працівників до роботи з дітьми з особливими потребами / Т. Калініна // Імідж сучасного педагога. – 2010. – № 9. – С. 63–64.

187. **Кожанова Т. М.** Формирование родительско-детских взаимоотношений в семьях, имеющих детей с ограниченными возможностями здоровья / Т. М. Кожанова // Педагогическое образование и наука. – 2010. – № 12. – С. 89–93.

188. **Ковальчук В.** Світлана Горбаньова : "Полтава – місто, відкрите для інновацій" / Василь Ковальчук // Управління освітою. – 2010. – № 7. – С. 3–6.

Розмова з начальником Управління освіти Полт. міськ. ради про досягнення освітян Полтавщини та завдання найближчого часу. Особливістю освіти в Полтаві є приділення особливої уваги провадженню інклюзивного навчання й виховання у ЗНЗ міста.

189. **Кокорина Т. Е.** Организация домашней формы обучения детей с ограниченными возможностями здоровья, не охваченных дошкольным образованием и находящихся в условиях вынужденной изоляции / Т. Е. Кокорина, Н. Н. Сергиенко, Л. В. Салина // Коррекционная педагогика. – 2010. – № 1. – С. 42–60, № 2. – С. 16–33.

190. **Концепція розвитку інклюзивної освіти** // Дефектолог. – 2010. – № 3. – С. 3–5; Соціальний педагог. – 2010. – № 4. – С. 3–6.

191. **Кулик В.** Організація навчання дітей з особливими навчальними потребами / В. Кулик // Дефектолог. – 2010. – № 11. – С. 8–12.

Методичні рекомендації.

192. **Лекерова Г. Ж.** Особенности психического развития детей с ограниченными возможностями здоровья / Г. Ж. Лекерова, С. К. Калыбекова // Инновации в образовании. – 2010. – № 10. – С. 13–17.

193. **Ливанова Е. В.** Интеграция детей с ограниченными возможностями здоровья в массовую общеобразовательную школу / Е. В. Ливанова // Дефектология. – 2010. – № 5. – С. 83–85.

194. **Лорман Т.** Сім стовпів інклюзивної освіти / Т. Лорман // Дефектологія. – 2010. – № 3. – С. 3–11.

Як перейти від запитання "Чому?" до запитання "Як?".

195. **Малофеев Н. Н.** Дети с отклонениями в развитии в общеобразовательной школе : общие и специальные требования к результатам обучения / Н. Н. Малофеев, О. С. Никольская, О. И. Кукушкина // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2010. – № 5. – С. 6–11.

196. **Маслова О. А.** Оккупациональная терапия – один из компенсаторных способов социальной реабилитации и интеграции в общество детей с ограниченными возможностями здоровья / О. А. Маслова // Практический психолог и логопед в школе и ДООУ. – 2010. – № 4. – С. 18–26.

197. **Мороз Б.** Упровадження нових інформаційних технологій в умовах інклюзивної системи навчання / Борис Мороз, Людмила Коваль // Дефектологія. – 2010. – № 2. – С. 28–30.

198. **Назарова Н. М.** Интегрированное (инклюзивное) образование : генезис и проблемы внедрения / Н. М. Назарова // Коррекционная педагогика. – 2010. – № 4. – С. 8–15.

199. **Норченко В.** Індивідуальний підхід до дітей з особливими особистісними потребами / Валерія Норченко // Дефектолог. – 2010. – № 3. – С. 58–64.

Поради психолога про індивідуальний підхід до дітей з особливими потребами. Методичні рекомендації адресовані педагогам і психологам спеціальних і загальноосвітніх шкіл.

200. **Пенин Г. Н.** Инклюзивное образование в свете гуманитарной проблематики XXI века / Г. Н. Пенин // Школьный логопед. – 2010. – № 1. – С. 58–63.

201. **Перехід до інклюзивного навчання дітей з особливими потребами** // Початкова освіта. – 2010. – № 42. – С. 11–18.

Методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх та спеціальних закладів.

202. **Пулінець Т.** Корекційно-розвивальні ігри як метод навчання у соціальній педагогіці / Тетяна Пулінець // Дефектолог. – 2010. – № 2. – С. 26–27.

203. **Путенко О. В.** Педагогическая поддержка ребенка с ограниченными возможностями / О. В. Путенко // Дополнительное образование и воспитание. – 2010. – № 3. – С. 25–29.

204. **Розенблюм С. А.** Обучение детей с расстройствами аутического спектра в школе с углублённым изучением ряда предметов и гимназии (общие подходы и

практический опыт) / С. А. Розенблум, М. В. Моисеева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2010. – № 5. – С. 20–25.

205. **Савчук Л.** Метод проектів та його застосування в навчанні дітей з особливими освітніми потребами / Людмила Савчук // Дефектологія. – 2010. – № 1. – С. 24–30.

206. **Сак Т.** Індивідуальний навчальний план учня з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі / Т. Сак, Р. Процюк // Дефектологія. – 2010. – № 3. – С. 12–16.

207. **Сак Т.** Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів в інклюзивному класі / Т. Сак // Дефектологія. – 2010. – № 1. – С. 3–5.

208. **Сак Т.** Контроль та оцінювання соціальної компетентності учнів з особливостями психофізичного розвитку в інклюзивному класі / Т. Сак // Дефектологія. – 2010. – № 4. – С. 8–11.

209. **Сак Т.** Оцінювання навчальних досягнень учнів 1-2 класів в умовах інклюзивного навчання / Тамара Сак // Дефектологія. – 2010. – № 2. – С. 3–6.

210. **Снігульська В.** Всеукраїнський круглий стіл "Психолого-соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти: за і проти" / Валентина Снігульська // Соціальний педагог. – 2010. – № 4. – С. 7–14.

211. **Снігульська В.** Коли досяжні умови однакових можливостей / Валентина Снігульська // Управління освітою. – 2010. – № 14. – С. 15–21.

212. **Снігульська В.** Психолого-соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти : за і проти / Валентина Снігульська // Дефектолог. – 2010. – № 3. – С. 6–8.

213. **Соловьева Т. А.** Особые образовательные потребности интегрированных школьников с нарушенным слухом / Т. А. Соловьева // Дефектология. – 2010. – № 4. – С. 27–32.

Особые образовательные потребности детей с нарушенным слухом, обучающихся в массовой школе.

214. **Стасів О.** Дивись на нас як на рівних / О. Стасів // Початкова освіта. – 2010. – № 42. – С. 18–24.

Інклюзивне навчання дітей з особливими потребами.

215. **Степанова Л.** Особливості навчання осіб з обмеженими розумовими та фізичними можливостями / Л. Степанова // Професійно-технічна освіта. – 2010. – № 4. – С. 13–14.

216. **Строгова Н. А.** Адаптивная физическая культура как средство реабилитации детей с ограниченными возможностями здоровья в современных условиях / Н. А. Строгова // Физическая культура: Воспитание, образование, тренировка. – 2010. – № 2. – С. 78–79.

217. **Строгова Н. А.** Гуманистический подход в адаптивной физической культуре для детей с ограниченными возможностями здоровья / Н. А. Строгова // Физическая культура: Воспитание, образование, тренировка. – 2010. – № 4. – С. 31–32, 49–50.

218. **Строгова Н. А.** Профессиональное самосознание и самоопределение студентов, обучающихся по специализации "Адаптивная физическая культура" / Н. А. Строгова // Теория и практика физической культуры. – 2010. – № 2. – С. 57–60.

219. **Сулаєва Н.** Мистецькі ігри в корекційній роботі з дітьми з обмеженими психічними й фізичними можливостями : навч. посіб. / Наталія Сулаєва, Людмила Федорович. – вид. 2-ге, допов. і переробл. – Кременчук : Християнська Зоря, 2010. – 164 с. – Бібліогр.: с. 160–163 (137 назв.).

220. **Танчик С.** Полтавський міський центр реабілітації дітей-інвалідів до 18 років / Світлана Танчик, Олена Гнітій // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 6–7. – Вкладка.

221. **Таранченко О.** Діти з порушеннями слуху в інклюзивному закладі / О. Таранченко // Дефектологія. – 2010. – № 4. – С. 3–8.

222. **Тарасова В. В.** Преодоление деструктивных взаимоотношений в семье с ребенком инвалидом / В. В. Тарасова // Психология обучения. – 2010. – № 4. – С. 96–103.

223. **Тригук О.** Діти з особливими потребами – у школах / О. Тригук // Психолог. – 2010. – № 32. – С. 3–9.

224. **Фальковская Л. П.** Психолого-медико-педагогический консилиум – ресурс формирования профессиональной компетентности специалистов служб сопровождения детей с ограниченными возможностями здоровья / Л. П. Фальковская, К. А. Федорова // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2010. – № 4. – С. 50–54.

225. **Школа сприяння здоров'я - складова школи соціалізації особистості** / Лілія Доні, Ірина Гриньова, Тетяна Слепа, Ірина Чокова // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2010. – № 3. – С. 4–16.

226. **Ярмошук І.** На шляху до інклюзивного навчання / Ігор Ярмошук // Математика в школі. – 2010. – № 1–2. – С. 51–54.

2011

227. **Артюшенко Н. П.** Организация процесса включения детей с ограниченными возможностями здоровья в образовательные учреждения / Н. П. Артюшенко // Практический психолог и логопед в школе и ДОУ. – 2011. – № 1. – С. 57–76; Школьный логопед. – 2011. – № 1. – С. 5–24.

228. **Афанасьєва Л.** Забезпечення соціальної справедливості / Л. Афанасьєва // Початкова освіта. – 2011. – № 46. – С. 29–31.

Тренінг для вчителів та батьків дітей, які навчаються в інклюзивному класі.

229. **Балакірська Л. В.** Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами / Л. В. Балакірська // Педагогічна майстерня. – 2011. – № 6. – С. 11–13.

230. **Белоброва М. М.** Специфика работы учителя-логопеда общеобразовательной школы в условиях инклюзивного образования / М. М. Белоброва // Логопед. – 2011. – № 4. – С. 76–80.

231. **Бондар В.** Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен / В. Бондар // Рідна школа. – 2011. – № 3. – С. 10–14.

Інклюзивна освіта передбачає включення учнів з особливостями розвитку (з особливими потребами) до навчально-виховної роботи у звичайних класах загальноосвітніх шкіл.

232. **Бочковський В.** Робота з дітьми з особливими освітніми потребами. Психологічна компетентність педагогів : шляхи розвитку / В. Бочковський, О. Казмірук // Психолог. – 2011. – № 25. – С. 3–20.

233. **Голыня И. А.** На пути к инклюзивному образованию (из опыта работы по включению в образовательный процесс учащихся с ограниченными возможностями здоровья) / И. А. Голыня // Логопед. – 2011. – № 6. – С. 113–117.

234. **Гріневич Ж.** Орієнтація на особистість / Ж. Гріневич // Початкова освіта. – 2011. – № 46. – С. 6–8.

Робота в інклюзивних класах.

235. **Гуть Н.** Формування позитивного ставлення до навчання у дітей з особливими потребами / Н. Гуть // Дефектолог. – 2011. – № 8. – С. 3–9.

236. **Данилов Д. А.** Педагогические условия интеграции предметов гуманитарно-эстетического цикла для учащихся с ограниченными возможностями / Д. А. Данилов, Н. Н. Иванова // Инновации в образовании. – 2011. – № 9. – С. 15–22.

237. **Діти з особливими потребами в школі. Психолого-педагогічний супровід**– Київ : Шк. світ, 2011. – 128 с. – (Б-ка "Шкільного світу"). – Бібліогр.: с. 127 (15 назв).

238. **Зеленин Л. А.** Влияние адаптивной физической культуры и спорта на социализацию личности детей с ограниченными возможностями / Л. А. Зеленин, В. Д. Паначев // Адаптивная физическая культура. – 2011. – № 4. – С. 54–56.

239. **Ілляшенко Т.** Яка вона – інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній школі / Т. Ілляшенко // Початкова школа. – 2011. – № 5. – С. 47–50.

240. **Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи** / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. – 2011. – № 7. – С. 17–22.
241. **Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами** / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. – 2011. – № 10. – С. 1, 20–25.
242. **Инклюзивное образование как первый этап на пути к включающему обществу** / Н. Я. Семаго, М. М. Семаго, М. Л. Семенович [и др.] // Психологическая наука и образование. – 2011. – № 1. – С. 51–59.
243. **Казакова Л. А.** Індивідуальна допомога як компонент соціального виховання дітей з обмеженими можливостями / Л. А. Казакова // Педагогічне образование і наука. – 2011. – № 2. – С. 68–73.
244. **Калініченко І. О.** Понятійна термінологія інклюзивної освіти в Україні / І. О. Калініченко // Постметодика. – 2011. – № 1. – С. 12–17.
245. **Кашуба Л. В.** Інклюзивна модель навчання: компетентнісний підхід / Л. В. Кашуба // Завучу. Усе для роботи. – 2011. – № 13-14. – Вкладка.
246. **Кізенко О. М.** Фізичне виховання учнів з особливими потребами / О. М. Кізенко // Все для вчителя. – 2011. – № 28–30. – С. 57–59.
247. **Колупаєва А.** Нормативне забезпечення інклюзивного навчання / А. Колупаєва, Н. Софій, Л. Даниленко // Директор школи. – 2011. – № 9. – С. 26–32.
248. **Конева Е. В.** Специфіка общення дітей з особливими освітніми потребами в контексті психологічної адаптації / Е. В. Конева, В. К. Солондаєв, І. В. Крупенникова // Психологія обчучення. – 2011. – № 4. – С. 70–79.
249. **Кириллова Е. В.** Особый ребенок. Как помочь родителям детей-инвалидов развить основы восприятия и внимания в домашних условиях / Е. В. Кириллова, С. Н. Мухина // Логопед в детском саду. – 2011. – № 1. – С. 15–33.
250. **Коваленко Т.** Немає людей "неправильних" або "недосконалих". Пріоритети та перспективи інклюзивного навчання / Т. Коваленко // Управління освітою. – 2011. – № 17. – С. 9–11.
251. **Конопацька О.** Інклюзивне навчання / О. Конопацька // Директор школи. – 2011. – № 43. – С. 22–27.
252. **Корніцова С. В.** Запровадження інклюзивної освіти в ЗНЗ / С. В. Корніцова // Німецька мова в школі. – 2011. – № 10. – (Вкладка); Вивчаємо українську мову та літературу. – 2011. – № 29. – (Вкладка); Зарубіжна літ. в школі. – 2011. – № 20 – (Вкладка); Початкове навчання та виховання. – 2011. – № 29. – (Вкладка); Управління школою. – 2011. – № 1–3. – С. 73–92

253. **Котляр І.** Соціальна адаптація дітей з обмеженими можливостями. Розвиток творчих здібностей в умовах освітнього округу / І. Котляр // Дефектолог. – 2011. – № 11. – С. 38–40.
254. **Кулик В.** Вимоги до обстеження дітей, які потребують інклюзивного навчання та виховання. Методичні поради / В. Кулик, Г. Войтенко // Дефектолог. – 2011. – № 11. – С. 3–5.
255. **Кулик В.** Інтеграційно-інклюзивне навчання: стан, проблеми, перспективи / В. Кулик // Дефектолог. – 2011. – № 2. – С. 3–6.
256. **Кулик В.** Обстеження дітей, які потребують навчання на інклюзивній основі / В. Кулик, Г. Войтенко // Дефектолог. – 2011. – № 5. – С. 3–5.
257. **Кулик В.** Оптимізація навчально-виховного процесу допоміжної школи. Вивчення учнів із порушеннями в розвитку / В. Кулик, В. Товстоган // Дефектолог. – 2011. – № 1. – С. 4–7.
258. **Лобайчук Г.** Забезпечення права на освіту дітей з інвалідністю / Г. Лобайчук // Дефектологія. – 2011. – № 2. – С. 45–46. – (МОН України, АПН України).
259. **Митчелл Д.** Взаимное обучение / Д. Митчелл // Здоровье детей. – 2011. – № 2. – С. 36–39.
260. **Морозов Н. И.** Критерии эффективности (качества) инклюзивного образования / Н. И. Морозов // Мир образования – образование в мире. – 2011. – № 3. – С. 17–27.
261. **Організація діяльності інклюзивної школи** / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. – 2011. – № 8. – С. 21–27.
262. **Особливості управління інклюзивною школою** / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. – 2011. – № 11. – С. 23–28.
263. **Паншина О. Н.** Сопровождение семей, воспитывающих детей-инвалидов / О. Н. Паншина, С. М. Давыдова // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. – 2011. – № 1. – С. 84–90.
264. **Пацуло Е. В.** К вопросу поиска эффективных путей коррекции связной речи детей с ограниченными возможностями здоровья / Е. В. Пацуло // Школьный логопед. – 2011. – № 1. – С. 69–72.
265. **Поликарпова И. В.** Песочная терапия как средство коррекции эмоциональной сферы детей-сирот с ограниченными возможностями здоровья / И. В. Поликарпова, Н. И. Приходько // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2011. – № 7. – С. 36–40.
266. **Полударова А. Л.** Тиждень інклюзивної освіти / А. Л. Полударова, В. В. Щорс // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2011. – № 12. – С. 2–32.

267. **Полударова А.** Тиждень інклюзивної освіти у школі / А. Полударова // Соціальний педагог. – 2011. – № 11. – С. 28–58.
268. **Рачова Н.** Упровадження інклюзивної освіти в навчальних закладах. Проект / Н. Рачова // Завуч. – 2011. – № 27. – С. 13–15.
269. **Рогова В.** Рівний доступ до якісної освіти / В. Рогова // Директор школи. – 2011. – № 38. – С. 27–31.
270. **Савчук Л.** Метод проектів у навчанні дітей з особливими потребами / Л. Савчук // Дефектолог. – 2011. – № 6. – С. 3–8.
271. **Сак Т.** Інструментарій оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі / Т. Сак // Дефектологія. – 2011. – № 3. – С. 6–10.
272. **Сак Т.** Організація навчального процесу в інклюзивному класі / Т. Сак // Дефектологія. – 2011. – № 2. – С. 8–11.
273. **Соловьєва Т. А.** Организация работы с учебником в процессе инклюзивного образования школьников с нарушением слуха / Т. А. Соловьєва // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2011. – № 7. – С. 13–20.
274. **Соціально-педагогічний супровід дітей з обмеженими можливостями** / М. Мельник, Л. Сокирська, Л. Краснюк [та ін.] // Соціальний педагог. – 2011. – № 1. – С. 14–26.
275. **Таранченко О.** Тенденції сучасної освіти: роль педагога у створенні ефективної інклюзивної школи / О. Таранченко // Дефектологія. – 2011. – № 1. – С. 18–24.
276. **Ткаченко В. В.** Оцінка ступеня соціальної адаптованості дітей-інвалідів за результатами формуючого експерименту / В. В. Ткаченко // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2011. – № 3. – С. 15–24.
277. **Токарь И. Е.** Инклюзивное образование: опыт и перспективы развития / И. Е. Токарь // Социальная педагогика. – 2011. – № 5. – С. 93–105.
278. **Туріщева Л. В.** Особливості навчання учнів з особливими потребами / Л. В. Туріщева // Англійська мова в початковій школі. – 2011. – № 11 (Вкладка).
279. **Ушкалова Н.** Формування соціальної компетентності. Допомога учням з обмеженими можливостями здоров'я / Н. Ушкалова // Дефектолог. – 2011. – № 1. – С. 11–13.
280. **Чичикало О.** Соціально-педагогічна підтримка сімей та дітей з обмеженими можливостями. Реалізація проекту / О. Чичикало // Школа. – 2011. – № 1. – С. 44–46.

281. **Чухрій І.** Батьківсько-дитячі відносини як чинник соціально-психологічної адаптованості матерів дітей інвалідів / І. Чухрій // Психологія і суспільство. – 2011. – № 4. – С. 94–101.

282. **Шеманов А. Ю.** Инклюзия в культурологической перспективе / А. Ю. Шеманов, Н. Т. Попова // Психологическая наука и образование. – 2011. – № 1. – С. 74–82.

Инклюзивное образование.

283. **Щорс В. В.** Формування гуманного ставлення до дітей з особливими потребами в учасників навчально-виховного процесу / В. В. Щорс // Англійська мова в початковій школі. – 2011. – № 11 (Вкладка); Русский язык и лит в школах Украины. – 2011. – № 11 (Вкладка); Математика в школах України. – 2011. – № 32. (Вкладка); Мистецтво в шк. – 2011. – № 11 (Вкладка).

2012

284. **Артемова Ю.** Школа з інклюзивним навчанням / Ю. Артемова // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 7–22.

Из досвіду роботи НВК "Сузір'я".

285. **Бабаніна С.** Активізація пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами / С. Бабаніна // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 54–57.

286. **Байбородова Л. В.** Здесь все помогают друг другу: дети с ограниченными возможностями здоровья в сельской школе / Л. В. Байбородова, Л. Б. Паутова // Народное образование. – 2012. – № 7. – С. 189–194.

287. **Байбородова Л.** Педагогическая поддержка детей с ограниченными возможностями здоровья / Л. Байбородова, Л. Паутова // Воспитательная работа в школе. – 2012. – № 6. – С. 81–90.

288. **Воронкова В. В.** Реализация права детей с ограниченными возможностями здоровья на образование / В. В. Воронкова // Коррекционная педагогика. – 2012. – № 3. – С. 9–11.

289. **Гайворонюк Н. А.** Особенности работы с детьми с ограниченными возможностями / Н. А. Гайворонюк // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – № 12. – С. 41–46.

Особенности работы с детьми-инвалидами.

290. **Головань Л.** Інклюзивна освіта для дітей з особливими освітніми потребами / Л. Головань // Психолог. – 2012. – № 19. – С. 10–17.

291. **Горохова О. А.** Диагностика нарушения чтения у детей с ограниченными возможностями здоровья / О. А. Горохова // Школьный логопед. – 2012. – № 1. – С. 22–28.

292. **Дашковська В.** Нова тема. Досвід упровадження інклюзивного навчання / В. Дашковська // Шкільний світ. – 2012. – № 34. – С. 5–6.

293. **Дементьева И. Ф.** Инклюзивное образование: проблемы и перспективы / И. Ф. Дементьева, С. А. Сопыряева // Народное образование. – 2012. – № 4. – С. 182–185

294. **Дементьева И. Ф.** Образование детей с ограниченными возможностями здоровья: проблемы и перспективы / И. Ф. Дементьева // Социальная педагогика. – 2012. – № 2. – С. 43–47.

295. **Демичева О. Г.** Неспециальные проблемы инклюзивного образования / О. Г. Демичева // Социальная педагогика. – 2012. – № 2. – С. 54–58.

296. **Денисова О. А.** Стратегия и тактика подготовки педагогов инклюзивного образования / О. А. Денисова, В. Н. Поникарова, О. Л. Леханова // Дефектология. – 2012. – № 3. – С. 81–89.

297. **Докторович М.** Соціальна інтеграція дитини-інваліда в Україні: концепція, завдання, перспективи / М. Докторович, Н. Султанова // Соціальний педагог. – 2012. – № 12. – С. 13–15.

298. **Дудушко Е.** Запровадження інклюзивної освіти в загальноосвітньому закладі / Е. Дудушко, Т. Бикова // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 63–68.

Семінар для педагогічних працівників.

299. **Дудушко Е.** Організація психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами у ЗНЗ / Е. Дудушко, Т. Бикова // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 69–77.

300. **Евтушенко И. В.** Особенности применения информационно-коммуникационных технологий в обучении детей-инвалидов и детей с ограниченными возможностями здоровья / И. В. Евтушенко // Коррекционная педагогика. – 2012. – № 4. – С. 24–27.

301. **Егоров П. Р.** Адаптивные компьютерные технологии в инклюзивном образовании детей с проблемами зрения / П. Р. Егоров // Инновации в образовании. – 2012. – № 7. – С. 101–106.

302. **Єсіп О.** Учні з особливими потребами / О. Єсіп, В. Литовченко, С. Олейник // Психолог. – 2012. – № 15–16. – С. 102–113.

Корекційно-розвивальна робота психолога.

303. **Єфімова С.** Інклюзивна освіта в теорії та практиці діяльності школи / С. Єфімова // Педагогічна думка. – 2012. – № 4. – С. 46–52.

304. **Івченко І. О.** Право дітей з обмеженими можливостями на державну соціальну допомогу / І. О. Івченко // Держава і право : зб. наук. праць / Ін-т держави і

права імені В. М. Корецького НАН України. – Київ, 2012. – Вип. 56 : Юридичні і політичні науки. – С. 319–325.

305. **Калініченко І.** Виховання емоційного інтелекту у підлітків в інклюзивному освітньому середовищі / І. Калініченко // Імідж сучасного педагога. – 2011. – № 8–9. – С. 96–97.

306. **Калініченко І. О.** Інклюзивна освіта – крок до забезпечення права дітей з порушеннями психофізичного розвитку на освіту / І. О. Калініченко // Управління організацією навчально-виховного процесу в середній і вищій школі, присвяченої пам'яті А. С. Макаренка. Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації. Методика управління навчальними закладами : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. та Всеукр. наук.-практ. семінарів, (Полтава, 13–14 берез. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України та ін. – Полтава, 2012. – С. 57–58.

307. **Кальченко І.** Реалізація моделі інклюзивного навчання в системі загальноосвітнього простору / І. Кальченко // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 39–44.

308. **Капустина Р. И.** Подготовка к самостоятельной жизни детей-инвалидов, воспитывающихся в интернатных учреждениях / Р. И. Капустина, В. А. Грицук // Коррекционная педагогика. – 2012. – № 6. – С. 3–12.

309. **Кобрина Л. М.** Отечественная система специального образования - фундамент инклюзивного обучения и воспитания / Л. М. Кобрина // Дефектология. – 2012. – № 3. – С. 14–19.

310. **Ковтонюк О.** Синдром Дауна як тест на IQ суспільства / О. Ковтонюк // Освіта України. – 2012. – № 46. – С. 12–13.

Про інклюзивну освіту, можливості дітей з синдромом Дауна і їхні перспективи в соціумі.

311. **Колпакова Н. В.** Психологическое сопровождение как условие формирования коммуникативных умений детей с ограниченными возможностями здоровья / Н. В. Колпакова // Психология обучения. – 2012. – № 7. – С. 127–133.

312. **Колупаєва А. А.** Основи інклюзивної освіти: програма курсу / А. А. Колупаєва ; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. – Київ : А.С.К., 2012. – 32 с. – (Інклюзивна освіта). – Бібліогр. в кінці тем.

313. **Компанець Н. М.** Використання програмно-методичного комплексу в складанні індивідуальної програми з математики для дітей з особливими освітніми потребами / Н. М. Компанець // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб. / за ред.: В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки. – Київ, 2012. – Вип. 3, ч. 1. – С. 57–64.

314. **Коноваленко С. В.** Основные направления здоровьесбережения в учреждениях для детей с ограниченными возможностями / С. В. Коноваленко // Дошкольная педагогика. – 2012. – № 9. – С. 39–43.

315. **Коновалова Е. Ю.** Условия и механизмы социализации детей с ограниченными возможностями здоровья, обучающихся на дому / Е. Ю. Коновалова // Воспитание школьников. – 2012. – № 9. – С.17–21.

316. **Коржова Л.** Культура спілкування з особами з особливими потребами. Для педагогів, ровесників, роботодавців / Л. Коржова // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 43–47.

317. **Кочерга О. В.** Психофізіологія дітей з особливими потребами / Олександр Васильович Кочерга. – Київ : Ред. газет з дошк. та почат. освіти, 2012. – 128 с. – (Б-ка "Шк. світу").

318. **Кривоносова О. В.** Науковий доробок у галузі інклюзивної освіти в Україні / О. В. Кривоносова, О. Ф. Федоренко // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2012. – № 3. – С. 11–16.

319. **Крухмалев А. Е.** Особенности социальной адаптации студентов с ограниченными возможностями здоровья / А. Е. Крухмалев, Е. В. Воеводина // Социологические исследования. – 2012. – № 12. – С. 72–80.

320. **Кузьменко Т.** Об организации и проведении нерегламентированного совместного развития, обучения и воспитания детей с ограниченными возможностями здоровья (нарушение слуха и детей в норме) / Т. Кузьменко, М. Авитиди // Дошкільна освіта. – 2012. – № 4. – С. 49–59.

321. **Кучерук О. С.** Професійні вимоги до вчителя загальноосвітнього навчального закладу в умовах інклюзивного навчання / О. С. Кучерук, Ю. Д. Бойчук // Постметодика. – 2012. – № 2. – С. 42–44.

322. **Лаврентьєва Т.** Екологічна культура молодших школярів з особливими потребами / Т. Лаврентьєва // Дефектолог. – 2012. – № 3. – С. 46–50.

323. **Лазаренко Л.** Ознайомлення із сіткою зошита та елементами букв / Л. Лазаренко // Дефектолог. – 2012. – № 5. – С. 50–54.

Підготовчі вправи для першокласників з особливими освітніми потребами.

324. **Лалак Н.** Особливості управління загальноосвітнім навчальним закладом в умовах інклюзивного навчання [Електронний ресурс] / Н. Лалак // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2012. – Вип. 9. – С. 121–125. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/10236>.

325. **Левченко И. Ю.** Современные проблемы психологического сопровождения детей с тяжёлыми нарушениями развития / И. Ю. Левченко // Коррекционная педагогика. – 2012. – № 4. – С. 63–64.

326. **Левчук С.** Діти з особливими освітніми потребами / С. Левчук, А. Штундер, Т. Ярова // Психолог. – 2012. – № 10. – С. 50–52.

Соціально-психологічний супровід.

327. **Литовченко С. В.** Інклюзивне навчання дітей з особливими потребами: актуальні аспекти / С. В. Литовченко // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод.зб. / за ред.: В. В. Засенка, А. А. Колупасової ; Ін-т спец. педагогіки. – Київ, 2012. – Вип. 3, ч. 1. – С. 89–91.

328. **Луценко В.** "Особливі" діти у звичайній школі / В. Луценко // Шкільний світ. – 2012. – № 34. – С. 3–5.

329. **Любимов М. Л.** Инклюзивное образование: помощь детям с ограниченными возможностями здоровья / М. Л. Любимов // Социальная педагогика. – 2012. – № 2. – С. 48–53.

330. **Любимов М. Л.** Помощь детям с ограниченными возможностями здоровья / М. Л. Любимов // Народное образование. – 2012. – № 4. – С. 186–189.

331. **Микляева Н. В.** Основы проектирования школы будущего для детей с ограниченными возможностями здоровья / Н. В. Микляева // Логопедия сегодня. – 2012. – № 1. – С. 45–48.

332. **Милосердя не за підручниками** // Освіта України. – 2012. – № 46. – С. 6.

Сьогодні в Україні функціонує понад 380 спеціальних загальноосвітніх закладів, де навчаються дітки, які потребують корекції фізичного і розумового розвитку. Про Всеукраїнську нараду "Забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами в спеціальних навчальних закладах".

333. **Митин А. Е.** Применение гуманитарных технологий специалистом по АФК в работе с родителями детей-инвалидов / А. Е. Митин // Адаптивная физическая культура. – 2012. – № 1. – С. 15–17.

334. **Нагорна О.** Діти з особливими освітніми потребами / О. Нагорна // Початкова освіта. – 2012. – № 43. – С. 2–8.

Особливості корекційно-виховної роботи.

335. **Неверовська І.** Арт-педагогіка та арт-терапія з дітьми з особливими освітніми потребами / І. Неверовська // Психолог. – 2012. – № 19. – С. 43–47.

336. **Немова А. Н.** Использование компьютерных инструментов в развивающем обучении детей с ограниченными возможностями здоровья / А. Н. Немова // Коррекционная педагогика. – 2012. – № 2. – С. 58–61.

337. **Никольская И. А.** Роль дистанционного образования в преодолении барьеров в обучении детей с особыми потребностями / И. А. Никольская // Коррекционная педагогика. – 2012. – № 1. – С. 62–89.

338. **Нікітіна Л.** Адаптація інвалідів та осіб з особливими потребами. Розвивальні заняття з елементами соціально-ігрового тренінгу / Л. Нікітіна // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 27–35.

339. **Ночовка В. І.** Інклюзивна школа – територія доброти, людяності, чуйності / В. І. Ночовка, О. М. Тимошук // Світ виховання. – 2012. – № 2. – С. 33–35.

340. **Обухівська А. Г.** Психологу про дітей з особливими потребами у загальноосвітній школі / Антоніна Григорівна Обухівська, Тамара Дмитрівна Ілляшенко, Тамара Василівна Жук. – Київ : Ред. загальнопед. газет, 2012. – 128 с. – (Б-ка "Шк. світу"). – Бібліогр.: с. 125–126 (17 назв).

341. **Оденцова В. М.** З досвіду роботи зі стресами батьків дітей-інвалідів / В. М. Оденцова // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2012. – № 1. – С. 19–24.

342. **Орлова О.** Педагогіка, орієнтована на дитину / О. Орлова // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2012. – № 6. – С. 68–71.

Навчання дітей з особливими потребами.

343. **Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови:** наук.-метод.зб. Вип. 3, ч. 1 / за ред.: В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки. – Київ. : Педагогічна думка, 2012. – 184 с. – Бібліогр.: в кінці тем.

344. **Основи інклюзивної освіти:** навч.-метод. посіб. / за заг. ред. А. А. Колупаєвої ; НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. – Київ : А.С.К., 2012. – 306 с. – (Інклюзивна освіта).

345. **Павлова Н. В.** Лекотека в системі предшкольної підготовки дітей с обмеженими можливостями здоров'я / Н. В. Павлова, Н. І. Федоряк // Логопед. – 2012. – № 10. – С. 22–27.

346. **Подчалимова Г. Н.** Компетентностно-орієнтоване підвищення кваліфікації спеціалістів в області проектування інклюзивної освітньої середовища / Г. Н. Подчалимова, Т. Г. Зубарева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2012. – № 7. – С. 17–24.

347. **Ползунов А. Е.** Соціалізація дітей с обмеженими можливостями здоров'я за допомогою інформаційно-освітніх технологій / А. Е. Ползунов // Інформатика і освіта. – 2012. – № 9. – С. 50–51.

348. **Попович О.** Професійна підготовка учнів з обмеженими можливостями / О. Попович // Психолог. – 2012. – № 18. – С. 41–49.

Психолого-педагогічний супровід.

349. **Приступина Л. В.** Інформаційно-комунікаційні технології як ресурс інклюзивної школи / Л. В. Приступина // Інформатика і освіта. – 2012. – № 10. – С. 23–25.

350. **П'ятакова Т. С.** Психологічні чинники педагогічної дії в умовах інклюзивного класу в системі "учитель–учень" / Т. С. П'ятакова // Психологічні і педагогічні проблеми педагогічної дії : зб. наук. праць у 2 ч. – Харків, 2012. – Ч. II. – С. 288–296.

351. **Рассказова О. І.** Соціальна ексклюзія як наслідок стигматизації сімей, які виховують дітей з обмеженими можливостями / О. І. Рассказова // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2012. – № 3. – С. 80–86.

352. **Родненко М.** Інклюзивна освіта: за результатами моніторингу / М. Родненко // Управління освітою. – 2012. – № 16. – С. 12–17, № 18. – С. 11–18.

353. **Романовська Д.** Інклюзивне навчання в школах / Д. Романовська // Психолог. – 2012. – № 21. – С. 39–41.

Методологія психологічного супровіду.

354. **Рябіч І.** Практичні поради вчителю, який працює в класі з інклюзивним навчанням / І. Рябіч, В. Мединська, Н. Концероп'ятова // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 27–29.

355. **Сак Т. В.** Психолого-педагогічні складові навчального середовища в інклюзивному класі / Т. В. Сак // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод.зб. / за ред.: В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки. – Київ, 2012. – Вип. 3, ч. 1. – С. 145–149.

356. **Сак Т. В.** Технологія зворотного зв'язку в інклюзивному навчанні / Т. В. Сак // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2012. – № 4. – С. 2–5.

357. **Семаль Н.** Оздоровча фізична культура. Характеристика моделі інформаційно-пропагандистської діяльності організацій сфери фізичного виховання та спорту для залучення неповносправних до фізкультурно-спортивних занять / Н. Семаль, І. Грибовська, В. Грибовський // Теорія та методика фізичного виховання. – 2012. – № 9. – С. 42–45.

Фізкультурно-оздоровча робота в школі для дітей з обмеженими можливостями.

358. **Сикало М.** Особливості інклюзивної освіти / М. Сикало // Зоря Полтавщини. – 2012. – № 169-170. – С. 2.

359. **Сіліна Г.** Формування готовності педагогічних працівників до інклюзивного навчання дітей з особливими потребами / Г. Сіліна // Імідж сучасного педагога. – 2012. – № 10. – С. 59–61.

360. **Смолин О. Н.** Эксклюзив об инклюзиве / О. Н. Смолин // Дефектологія. – 2012. – № 6– С. 3–8.

361. **Софій Н.** "Індекс інклюзії", або наскільки ми розуміємо інклюзивну освіту? / Н. Софій // Управління освітою. – 2012. – № 5. – С. 19–22, № 7. – С. 18–21.

362. **Степанова Г. А.** Концептуальный алгоритм формирования профессиональной компетентности будущих учителей к работе с детьми, имеющими ограниченные возможности здоровья / Г. А. Степанова, А. В. Демчук, Ю. В. Шаркунова // Педагогическое образование и наука. – 2012. – № 5. – С. 88–93.

363. **Сухорукова А.** Соціальна адаптація учнів з особливими потребами / А. Сухорукова // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 6–7.

364. **Топалова І.** Соціально-психологічна допомога дітям з особливими освітніми потребами / І. Топалова // Сучасна школа України. – 2012. – № 12. – С. 34–36.

365. **Хоменко А.** Центр соціального супроводу родин як один із шляхів розв'язку проблем дітей-інвалідів / А. Хоменко // Управління організацією навчально-виховного процесу в середній і вищій школі, присвяченої пам'яті А. С. Макаренка. Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації. Методика управління навчальними закладами: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. та Всеукр. наук.-практ. семінарів, (Полтава, 13–14 берез. 2012 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ін-т педагогіки НАПН України, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України та ін. – Полтава, 2012. – С. 268–269.

366. **Чайковський М.** Інклюзивна компетентність як складова професійної компетентності суб'єктів навчально-виховного процесу / М. Чайковський // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2012. – № 2. – С. 15–21.

Інклюзивна компетентність як складова професійної компетентності вчителя.

367. **Шаховская С. Н.** Педагоги совещаются / С. Н. Шаховская // Логопедия сегодня. – 2012. – № 4. – С. 33–37.

О международной конференции на тему: "Инклюзивное образование: теория, практика, перспективы развития".

368. **Шевчук Т.** Інклюзія – вимога часу / Т. Шевчук // Завуч. – 2012. – № 8. – С. 18–20.

369. **Шкльода В.** Пальчикова моторика в роботі з особливими дітьми / В. Шкльода // Дефектолог. – 2012. – № 6. – С. 11–13.

Пальчикові ігри в роботі з особливими потребами.

370. **Эрц Нафтульева Н. Ю.** Поведенческая программа инклюзии как способ помощи особому ребенку / Ю. М. Эрц Нафтульева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2012. – № 5. – С. 33–38.

371. **Юрків Я. І.** Сутність та специфіка соціально-педагогічної роботи з дітьми з обмеженими можливостями / Я. І. Юрків // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2012. – № 1. – С. 21–28.

2013

372. **Абдина Р. П.** Особенности дистанционного обучения изобразительному искусству детей с ограниченными возможностями / Р. П. Абдина // Начальная школа: Плюс до и после. – 2013. – № 5. – С. 55–58.

373. **Адаптивные ресурсы детей с ограниченными возможностями: теория и практика** / Л. Е. Курнешова, В. А. Носкин, Г. Д. Комаров [и др.] // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2013. – № 5. – С. 4–10.
374. **Акішина С. В.** Інклюзивні класи. Умови, можливості, перспективи / С. В. Акішина // Початкове навчання та виховання. – 2013. – № 27. – С. 22–23.
375. **Андруксяк Н. Ю.** Социальные проблемы современной семьи, воспитывающей ребенка-инвалида / Н. Ю. Андруксяк // Науковий діалог "Схід-Захід" : матеріали II всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Бахчисарай, АР Крим, 12 жовт. 2013 р.) / Придніпров. наук. центр, Дніпропетр. нац. ун-т імені Олеся Гончара. – Бахчисарай ; Дніпропетровськ, 2013. – Ч. III. – С. 12–15.
376. **Бондарчук А.** Педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку / А. Бондарчук // Дефектолог. – 2013. – № 2. – С. 12–13.
377. **Бутко Г. А.** Проблема повышения профессиональной компетентности педагогов-дошкольников в вопросах помощи детям с ОВЗ / Г. А. Бутко // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 25–28.
378. **Викторова Л. В.** Совершенствование навыков приёма пищи у детей-инвалидов / Л. В. Викторова // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 54–58.
379. **Волковская Т. Н.** Опыт изучения функционального базиса письменной речи у детей с минимальными органическими нарушениями / Т. Н. Волковская, О. В. Сучкова // Практический психолог и логопед в школе и ДОУ. – 2013. – № 4. – С. 70–80.
380. **Волковская Т. Н.** Особенности изучения социальной компетентности детей младшего школьного возраста с ограниченными возможностями здоровья / Т. Н. Волковская, О. М. Бичурина // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 88–89.
381. **Воронкова В. В.** Реализация права детей с ограниченными возможностями здоровья на образование / В. В. Воронкова // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 1. – С. 6–8.
382. **Галицька Н. І.** Інклюзивна освіта. Інтегроване навчання в початковій школі / Н. І. Галицька // Безпека життєдіяльності. – 2013. – № 8. – С. 27–29.
383. **Галка М.** Особливості соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями / М. Галка // Позашкілля. – 2013. – № 9. – С. 32–35.
384. **Данілавічюте Е. А.** Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні / Е. А. Данілавічюте // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 1. – С. 2–8.
385. **Діжовська Т.** Розвиток творчих здібностей учнів з особливими освітніми потребами / Т. Діжовська // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 1. – С. 45–46.

386. **Дробышева Е. А.** Создание условий для интеграции детей с ограниченными возможностями здоровья в образовательное пространство / Е. А. Дробышева // *Коррекционная педагогика.* – 2013. – 4 (+доп.). – С. 42–45.
387. **Дрягина И. С.** Создание профессионального педагогического сообщества как основной ресурс развития инклюзивного образования / И. С. Дрягина // *Дефектология.* – 2013. – № 1. – С. 68–74.
388. **Дубейко Л. О.** Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому навчальному закладі / Л. О. Дубейко // *Шкільному психологу. Усе для роботи.* – 2013. – № 3. – С. 2–6; *Класному керівнику. Усе для роботи.* – 2013. – № 7. – С. 52–60.
389. **Дубейко Л.** Школярі з особливими освітніми потребами / Л. Дубейко // *Психолог.* – 2013. – № 9. – С. 46–49.
390. **Жигорева М. В.** Концептуальные подходы к реализации интегрированного обучения и воспитания детей с ограниченными возможностями здоровья / М. В. Жигорева // *Коррекционная педагогика.* – 2013. – № 3. – С. 15–17.
391. **Жигорева М. В.** Ритмика как компонент системы музыкального воспитания детей в условиях интеграции / М. В. Жигорева, Л. В. Костяшова // *Коррекционная педагогика.* – 2013. – № 2. – С. 53–57.
392. **Журавлева Т. М.** Роль дистанционного образования в социализации ребенка-инвалида / Т. М. Журавлева // *Педагогическое образование и наука.* – 2013. – № 4. – С. 98–102.
393. **Зенкина С. В.** Развивающая информационно-образовательная среда дистанционного обучения как фактор социализации детей-инвалидов / С. В. Зенкина, О. А. Савельева, Е. М. Жимаева // *Информатика и образование.* – 2013. – № 10. – С. 73–76.
394. **Иванова Н. Н.** Концептуальные основы социализации детей с ограниченными возможностями здоровья / Н. Н. Иванова // *Инновации в образовании.* – 2013. – № 7. – С. 61–67.
395. **Иванова С. В.** Организация социального патронажа в отделении реабилитации детей и подростков с ограниченными физическими и умственными возможностями / С. В. Иванова // *Воспитание и обучение детей с нарушениями развития.* – 2013. – № 7. – С. 41–44.
396. **Инденбаум Е. Л.** К чему приводит "стихийная инклюзия" детей с задержкой психического развития / Е. Л. Инденбаум // *Воспитание и обучение детей с нарушениями развития.* – 2013. – № 4. – С. 33–38.
397. **Инклюзивное образование: ожидания и реалии** // *Педагогика.* – 2013. – № 9. – С. 78–108.

398. **Калініченко І.** Організація навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах / І. Калініченко // Завуч. – 2013. – № 16. – С. 12–17.

Методичні рекомендації.

399. **Кирилова Н. А.** Дистанційне навчання дітей з обмеженими можливостями / Н. А. Кирилова // Педагогічна майстерня. – 2013. – № 2. – С. 23–25.

400. **Кирилова Н. А.** Дистанційне навчання дітей з обмеженими можливостями / Н. А. Кирилова // Педагогічна майстерня. – 2013. – № 2. – С. 23–25.

401. **Кірилейза Т.** Нумікон. Вдале доповнення для роботи з дітьми з обмеженими можливостями / Т. Кірилейза // Дефектолог. – 2013. – № 6. – С. 9–10.

Методика Нумікон використовується вчителями-дефектологами, практичними психологами для навчання дітей від двох років і в корекційних групах підготовки до школи.

402. **Козина Г. П.** Трансформація професійного свідомості педагогів в процесі впровадження і реалізації інклюзивного освіти / Г. П. Козина, Ю. В. Кобазова // Психологія освіти. – 2013. – № 8. – С. 88–95.

403. **Козлова Н.** Упевнене майбутнє. Школа сприяння здоров'ю дітей з особливими потребами / Н. Козлова // Дефектолог. – 2013. – № 11. – С. 4–9.

404. **Компанець Н.** Організація роботи асистента педагога в інклюзивному середовищі за допомогою програмово-методичного комплексу / Н. Компанець // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 3. – С. 21–25.

405. **Кошель С.** Особливості взаємодії з батьками дітей з особливими потребами / С. Кошель // Психолог дошкілля. – 2013. – № 5. – С. 23–27.

406. **Кравчук Н.** Інклюзивна освіта в дії / Н. Кравчук, І. Карпенко // Директор школи. – 2013. – № 18. – С. 29–45.

407. **Красняков Є.** Формування та реалізація інклюзивної політики у сфері освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні / Є. Красняков, В. Бурда // Віче. – 2013. – № 6. – С. 17–19.

408. **Кругових М.** Проектна діяльність учнів з особливими освітніми потребами / М. Кругових // Дефектолог. – 2013. – № 2. – С. 14–17.

409. **Кутепова Н. Г.** Інноваційно-процесуальні умови моделювання корекційно-розвиваючої роботи з дітьми з обмеженими особливостями здоров'я в умовах спільного навчання дітей в муніципальній освітній системі / Н. Г. Кутепова // Педагогічне освітнє формування і наука. – 2013. – № 5. – С. 103–107.

410. **Кутецька І.** Шлях до рівних можливостей / І. Кутецька // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – № 5. – С. 96–100.

Про надання комплексної допомоги дітям, що мають особливі освітні потреби, їх батькам та педагогічним працівникам.

411. **Кучмаева О. В.** Нормативное обеспечение инклюзивного образования: региональный опыт / О. В. Кучмаева, Г. В. Сабитова, О. Л. Петрякова // Социальная педагогика. – 2013. – № 4. – С. 45–56.
412. **Лоза С.** Освітній простір для дітей з особливими потребами: реалії та перспективи / С. Лоза // Психолог. – 2013. – № 2. – С. 49–51.
413. **Лоза С.** Психолого-педагогічне та клінічне вивчення дітей з особливими освітніми потребами / С. Лоза // Психолог. – 2013. – № 2. – С. 52–55.
414. **Лунгул І. В.** Психологічна профілактика сімейних криз неприйняття дитячої інвалідності : автореф. дис. ... канд. психол. наук : . 19.00.07 / Ірина Володимирівна Лунгул ; НАПН України, Ін-т психології імені Г. С. Костюка. – Київ, 2013. – 19 с.
415. **Луценко І.** Організаційні аспекти психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / І. Луценко // Практичний психолог: школа. – 2013. – № 2. – С. 45–50.
416. **Луценко І.** Психологічний супровід дитини з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання / І. Луценко // Практичний психолог: школа. – 2013. – № 10 (+спецвипуск). – С. 4–15.
417. **Мальцева Н. Е.** Как создать комфортную среду для детей с ограниченными возможностями здоровья? / Н. Е. Мальцева // Педагогическая мастерская. Всё для учителя. – 2013. – № 5. – С. 8–12.
418. **Моклович Ю. Я.** Інклюзивна форма освіти: досвід колективу загальноосвітнього навчального закладу / Ю. Я. Моклович // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 1. – С. 40–42.
419. **Науменко Ю. В.** Интегрированное образование: гармонизация отношений ребёнка с ограниченными возможностями здоровья и сверстников / Ю. В. Науменко, О. В. Науменко // Социальная педагогика. – 2013. – № 4. – С. 57–66.
420. **Новикова М. Л.** Взаимодействие специалистов и семьи, воспитывающей ребенка с синдромом Дауна младшего школьного возраста / М. Л. Новикова // Школьный логопед. – 2013. – № 2. – С. 44–46.
421. **Орлова Е. В.** Интеграция детей с ограниченными возможностями в социум через творчество / Е. В. Орлова // Воспитание школьников. – 2013. – № 7. – С. 43–48.
422. **Осипчук Н.** Цей крихкий світ дитинства / Н. Осипчук // Освіта. – 2013. – № 17. – С. 10–11.
- Про Всеукраїнську конференцію "Сучасні підходи до організації роботи з дітьми, що мають особливі потреби". Інклюзивна освіта.*
423. **Пастухова Ю. В.** Інклюзивна освіта. Проект "Рівний – рівному" / Ю. В. Пастухова // Управління школою. – 2013. – № 13–15. – С. 71–80.

424. **Петух О. В.** Психолого-педагогічні засади комплексної реабілітації дітей із особливими потребами / О. В. Петух // Управління школою. – 2013. – № 4-6. – С. 11–15, Логопед. – 2013. – № 11. – С. 4–8.

425. **Петухова Л. В.** Потенциал сближения общего и специального образования в преодолении проблем у детей с особыми нуждами / Л. В. Петухова // Народное образование. – 2013. – № 2. – С. 265–269.

426. **Присяжнюк К.** Діти з особливими потребами в загальноосвітній школі / К. Присяжнюк // Соціальний педагог. – 2013. – № 7. – С. 21–22.

Технологія соціально-педагогічного супроводу.

427. **Пулінець Т.** Роль родинного виховання у формуванні особистості дитини з особливими освітніми потребами / Т. Пулінець // Соціальний педагог. – 2013. – № 2. – С. 50–52.

428. **Разенкова Ю. А.** Европейская система ранней помощи / Ю. А. Разенкова // Дефектология. – 2013. – № 1. – С. 33–39.

Помощь ориентированна на ребенка с ограниченными возможностями здоровья.

429. **Рассказова О. І.** Соціальний педагог – суб'єкт розвитку соціальності учнів в інклюзивній школі / О. І. Рассказова // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2013. – № 4. – С. 72–79.

430. **Романцов С.** Виховання дитини з особливими освітніми потребами / С. Романцов // Позашкілля. – 2013. – № 2. – С. 14–18.

Інклюзивна освіта в позашкільному закладі.

431. **Романцов С.** Інклюзивна освіта в сучасному ПНЗ / С. Романцов // Позашкілля. – 2013. – № 5. – С. 10–12.

432. **Роснач Д. Ю.** Как мы ходили в поход: развитие самостоятельности и активности глухих детей в условиях инклюзивного обучения / Д. Ю. Роснач, Т. А. Соловьева // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2013. – № 5. – С. 28–32.

433. **Савенкова С. В.** О работе команды специалистов по социальной реабилитации детей с ограниченными возможностями / С. В. Савенкова // Воспитание школьников. – 2013. – № 5. – С. 33–36.

434. **Сак Т.** Організація співпраці в інклюзивному класі / Т. Сак // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 4. – С. 19–22.

435. **Сак Т.** Психологічні умови реалізації Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами / Т. Сак // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 2. – С. 3–6.

436. **Салійчук О.** Корекційно-розвивальна робота в інклюзивному класі / О. Салійчук // Початкова освіта. – 2013. – № 41–43. – С. 2–12.

437. **Самсонова Е.** Технології інклюзії / Е. Самсонова, В. Рыскина // Воспитательная работа в школе. – 2013. – № 10. – С. 108–116.

438. **Саратова Л. М.** Особенности познавательной и личностной сферы младших подростков с ограниченными возможностями здоровья / Л. М. Саратова // Школьный логопед. – 2013. – № 2. – С. 50–54; Практический психолог и логопед в школе и ДОУ. – 2013. – № 2. – С. 86–90.

439. **Семененко О. В.** Формування екологічної культури на уроках природознавства в умовах інклюзивної освіти / О. В. Семененко // Біологія. – 2013. – № 10. – С. 15–19.

440. **Скрипник Т. В.** Контакт можливий. За кваліфікованої та адресної допомоги діти з аутизмом мають високий потенціал для розвитку : [бесіда з Тетяною Скрипник / спілкувалася Наталія Кулик] / Т. В. Скрипник // Освіта України. – 2013. – № 1. – С. 8–9.

Про інклюзивну освіту дітей з аутизмом.

441. **Сиротюк В.** Дидактичні ігри на уроках фізики як засіб нормалізації психічного розвитку учнів з особливими потребами / В. Сиротюк // Фізика та астрономія в сучасній школі. – 2013. – № 1. – С. 13–17.

442. **Смеречак Л.** Формування життєвої компетентності дітей із вадами розвитку в корекційній роботі соціального педагога / Л. Смеречак, О. Гук // Імідж сучасного педагога. – 2013. – № 2. – С. 43–45.

443. **Соколенко Г. В.** Информационные технологии в образовании учащихся с ограниченными возможностями здоровья / Г. В. Соколенко // Коррекционная педагогика. – 2013. – 4 (+дод.). – С. 83–87.

444. **Софій Н.** Асисент педагога / Н. Софій // Управління освітою. – 2013. – № 23. – С. 22–28.

Основні ролі та завдання асистента педагога інклюзивної освіти.

445. **Танцюра Л.** Інклюзивна освіта: взаємодія сім'ї та школи / Л. Танцюра // Соціальний педагог. – 2013. – № 12. – С. 16–18.

Організація роботи із сім'ями, у яких виховуються діти з обмеженими можливостями.

446. **Таранченко О.** Нові освітні маршрути для дітей з порушенням слуху: інклюзивні заклади / О. Таранченко // Початкова школа. – 2013. – № 2. – С. 47–50.

Організація навчання дітей з порушеннями слуху в загальноосвітньому закладі.

447. **Таранченко О.** Стратегія сучасного викладання: надання підтримки учням з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання / О. Таранченко // Початкова школа. – 2013. – № 4. – С. 51–54.

448. **Таранченко О. М.** Сучасні підходи задоволення навчальних потреб учнів із порушеннями психофізичного розвитку в спеціальних та інклюзивних

зкладах освіти / О. М. Таранченко // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 1. – С. 23–27.

449. **Ткачєва В. В.** Семья ребёнка с ограниченными возможностями здоровья в системе специального и инклюзивного образования / В. В. Ткачєва // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 21–22.

450. **Ткачук О.** Діти з особливими освітніми потребами: діагностика і шляхи розвитку / О. Ткачук, Л. Дідик // Завуч. – 2013. – № 16. – С. 8–12.

451. **Федотов В.** Социальная адаптация детей с ограниченными возможностями здоровья / В. Федотов // Воспитательная работа в школе. – 2013. – № 7. – С. 38–39.

452. **Хаирова Н. Р.** Опыт психологического сопровождения семей, воспитывающих ребенка с ограниченными возможностями / Н. Р. Хаирова // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. – 2013. – № 2. – С. 71–77.

453. **Цух Н.** Упровадження інтерактивних методів навчання в роботу вчителя соціально-побутового орієнтування / Н. Цух // Дефектолог. – 2013. – № 6. – С. 11–16.

454. **Чухрій І. В.** Особливості соціально-психологічної дезадаптованості матерів у ставленні до дітей-інвалідів та її психокорекція

: автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Інна Володимирівна Чухрій ; Держ. заклад "Південноукр. нац. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського". – Одеса, 2013. – 18 с.

455. **Шикирава Н.** Стежкою доброти / Н. Шикирава // Соціальний педагог. – 2013. – № 7. – С. 15–17.

456. **Юматова Д. Б.** Интеграция физиотерапевтических и психолого-педагогических методов в коррекции тяжелых нарушений речи у детей с ограниченными возможностями здоровья / Д. Б. Юматова, С. А. Былинкина // Дошкольная педагогика. – 2013. – № 1. – С. 33–40.

457. **Яковлева И. М.** Личностная готовность педагогов к работе с детьми, имеющими ограниченными возможностями здоровья / И. М. Яковлева // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 17–21.

2014

458. **Амірбеков Г.** Від інклюзивної освіти до толерантного суспільства / Г. Амірбеков // Професійно-технічна освіта. – 2014. – № 4. – С. 26–29.

459. **Антощак О.** Розвиток інклюзивної освіти / О. Антощак // Соціальний педагог. – 2014. – груд. (№ 12). – С. 55–57.

460. **Ахметова Д. З.** Инклюзивное образование – путь к инклюзивному обществу / Д. З. Ахметова // Педагогическое образование и наука. – 2014. – № 1. – С. 65–70.

461. **Байда Л.** Доступність та універсальний дизайн як необхідні передумови інклюзивного навчання / Л. Байда // *Управління освітою.* – 2014. – лип. (№ 13). – Вкладка.

462. **Батраченко Н.** Професійне навчання учнів-інвалідів / Н. Батраченко // *Професійно-технічна освіта.* – 2014. – № 4. – С. 30–31.

463. **Безклинська О.** Музикотерапія під час роботи з дітьми з особливими потребами / О. Безклинська, Т. Миронова // *Позашкілля.* – 2014. – груд. (№ 12). – С. 61–64.

464. **Березан В. І.** Підготовка соціальних педагогів до використання ІКТ у роботі з дітьми з особливими потребами / В. І. Березан // *Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали регіон. наук.- практи. семінару , 11квіт. 2014 р. / Полтав. райдержадмін., Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної освіти пед. працівників імені М. В. Остроградського [та ін.].* – Полтава, 2014. – С. 10–15.

465. **Борисюк О.** Особливості працездатності й реабілітації школярів з особливими освітніми потребами / О. Борисюк, Л. Линник, О. Торбенко // *Дефектолог.* – 2014. – листоп. (№ 11). – С. 9–12.

Про завдання відновлення та поліпшення здоров'я школярів з особливими потребами.

466. **Василяшко І.** Проблема інклюзивного навчання очима батьків / І. Василяшко, В. Черноморець, Т. Білик // *Управління освітою.* – 2014. – серп. (№ 15). – С. 10–16.

467. **Галанина Ж. А.** "Психолого-педагогическое сопровождение детей с ограниченными возможностями здоровья в общеобразовательной школе" / Ж. А. Галанина // *Практический психолог и логопед.* – 2014. – № 1. – С. 93–95; *Школьный логопед.* – 2014. – № 1. – С. 36–38.

468. **Гуменюк В. О.** Психолого-педагогічні аспекти формування у дітей із особливими освітніми потребами навчальної діяльності / В. О. Гуменюк // *Актуальні проблеми психологічної науки у вимірах сучасного освітнього простору : зб. наук. матеріалів Всеукр. наук.-практи. конф., (Полтава, 15–16 трав. 2014 р.) / Ін-т психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти імені М. В. Остроградського [та ін.].* – Полтава, 2014. – С. 130–134

469. **Димченко В.** Забезпечення комфортного середовища. Заняття з елементами тренінгу для педагогів та батьків дітей з особливими потребами / В. Димченко // *Психолог.* – 2014. – жовт. (№ 20). – С. 51–53.

470. **Дубейко Л. О.** Діти з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому навчальному закладі / Л. О. Дубейко // *Управління школою.* –

2014. – № 28–30. – (Вкладка); Трудове навчання в школі. – 2014. – № 20. – С. 2–3 (Вкладка).

471. **Дятленко Н.** Навчальний курс "Професійна діяльність асистента вчителя в інклюзивному класі": стартує програма та методичний супровід / Н. Дятленко // Управління освітою. – 2014. – лип. (№ 13). – Вкладка.

472. **Дятленко Н.** Розвиток дошкільного навчального закладу на основі інклюзивних цінностей / Н. Дятленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 8. – С. 24–28.

473. **Зиядинова Р. И.** Особенности обучения одаренных детей в инклюзивном классе / Р. И. Зиядинова, Э. Р. Зарединова // Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, корекційний і медичний аспекти: матеріали регіон. наук.- практ. семінару, 11 квіт. 2014 р. / Полтав. райдержадмін., Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної освіти пед. працівників імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 92–97.

474. **Калініченко І. О.** Виховання підлітків з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07 / Ірина Олександрівна Калініченко; Східноукр. нац. ун-т імені В. Даля. – Луганськ, 2014. – 20 с.

475. **Козырева В.** Формирование коммуникативных навыков у детей с ограниченными возможностями здоровья / В. Козырева, В. Голубева // Школьный логопед. – 2014. – № 1. – С. 32–33; Практический психолог и логопед. – 2014. – № 1. – С. 89–90.

476. **Кокорина Т. Е.** Индивидуальная программа развития - механизм комплексной реабилитации ребенка-инвалида / Т. Е. Кокорина, Л. В. Салина, Я. А. Кондрашова // Коррекционная педагогика. – 2014. – № 1. – С. 71–91.

477. **Колупасєва А.** Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі / А. Колупасєва // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. – № 3. – С. 7–12.

Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей. Розглянуто окремі найпоширеніші питання.

478. **Кондрик Г.** Психологічні особливості виховання та навчання дітей з комбінованими дефектами / Г. Кондрик // Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика: зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Белгород. гос. ун-т, Католицький Люблін. ун-т Іонна Павла II (Польща), Ун-т М. Копенгаген, Пед коледж імені Н. Зейл(Данія), ЛІ Коледж штат Теннессі(США), Рівнен. ін-т слов'янозн. Київ. Славистич. ун-ту. – Полтава, 2014. – Ч. 2. – С. 47–49. – (Психолого-педагогічний фак.).

479. **Котломанітова Г. О.** Музично-рухове виховання дітей з обмеженими психофізичними можливостями / Г. О. Котломанітова // Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного і музичного мистецтва : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 18–19 листоп. 2013 р.) / [упоряд. М. М. Погребняк] ; Полтав. обл. держ. адмін., Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Харків. держ. акад. культури, Миколаїв. філія Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв, Хмельн. гуманіт.- пед. акад. – Полтава, 2014. – С. 142–147.

480. **Кривощєкова Н. М.** Профильные смены для детей-инвалидов с участием сопровождающих и волонтеров / Н. М. Кривощєкова // Народное образование. – 2014. – № 2. – С. 97–105.

481. **Кукіб Т. О.** Основні підходи до надання освіти дітям з обмеженими можливостями здоров'я / Т. О. Кукіб // Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали регіон. наук.- практич. семінару , 11 квіт. 2014 р. / Полтав. райдержадмін., Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядипломної освіти пед. працівників імені М. В. Остроградського [та ін.]. – Полтава, 2014. – С. 134–138.

482. **Кукіб Т. О.** Сучасні підходи до надання освіти дітям з обмеженими можливостями здоров'я: мейнстримінг, інтеграція, інклюзія / Т. О. Кукіб // Управління проектами у сфері науки, освіти, інновації та інформатизації : матеріали Всеукр. наук.-практич. семінару, (Полтава, 2 квіт. 2014 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. облдержадмін., Полтав. міська рада, Ін-т пед. освіти та освіти дорослих НАПН України, Ін-т обдарованої дитини НАПН України, Держ. пенітенціарна служба України, Міжнар. Макаренківська асоц. та ін. – Полтава, 2014. – С. 34–35.

Мейнстримінг - передбачає розширення соціальних контактів між дітьми з обмеженими можливостями здоров'я та їх ровесниками. Здебільшого це позаурочна форма спілкування.

483. **Кутєпова Н. Г.** Проектирование инклюзивной образовательной среды в муниципальной образовательной системе как условие обеспечения доступности образования для детей с ограниченными возможностями здоровья / Н. Г. Кутєпова // Педагогическое образование и наука. – 2014. – № 2. – С. 134–139.

484. **Лісовецька І.** Психологічна готовність педагогів до роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби / І. Лісовецька // Соціальний педагог. – 2014. – лип. (№ 7). – С. 27–31.

Заняття з елементами тренінгу.

485. **Луценко Ю.** Інклюзивна освіта: українська практика впровадження / Ю. Луценко // Практичний психолог: школа. – 2014. – № 11. – С. 44–51.

486. **Манилова Л. М.** Вплив інформаційного поля на когнітивний розвиток учнів та завдання інклюзивної освіти [молодших школярів] / Л. М. Манилова // Психологічна діагностика особливостей когнітивного розвитку молодших

школярів в умовах інформаційного суспільства: монографія / за ред.: С. А. Гончаренко, Л. О. Кондратенко ; НАПН України, Ін-т психології імені Г. С. Костюка. – Київ ; Кіровоград, 2014. – С. 133–142.

487. **Науменко Ю. В.** Инклюзивное образование: образ выпускника начальной школы / Ю. В. Науменко, О. В. Науменко // Народное образование. – 2014. – № 1. – С. 185–192.

488. **Недозим І.** Створення індивідуальної програми розвитку в контексті інклюзивного навчання дитини з аутизмом / І. Недозим // Практичний психолог: школа. – 2014. – № 9. – С. 44–50.

489. **Павлік Л.** Життя і здоров'я дітей з особливими потребами / Л. Павлік, О. Лиса // Дефектолог. – 2014. – листоп. (№ 11). – С. 52–54.

Обов'язки педагога перед дітьми з особливими потребами.

490. **Пірог Л. А.** Стан і перспективи розвитку інклюзивної освіти в Україні / Л. А. Пірог // Розвиток соціально-гуманітарної освіти і науки в контексті модернізації вітчизняної вищої школи: матеріали міжрегіон. наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, 24 груд. 2013 р.) / ред. В. І. Пашенко; Дніпропетр. нац. ун-т імені Олеся Гончара. – Дніпропетровськ, 2014. – С. 104–107.

491. **Решитолова Л.** Збережімо дитині зір / Л. Решитолова, Л. Кравець // Учитель початкової школи. – 2014. – № 9. – С. 45–47.

492. **Рубежанська І.** Я серед людей / І. Рубежанська // Соціальний педагог. – 2014. – верес. (№ 9). – С. 35–39.

Програма соціальної інтеграції дітей з особливими потребами.

493. **Сагайдак І. О.** Права дітей з обмеженими можливостями: теоретико-правовий аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. / Ірина Олексіївна Сагайдак; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2014. – 20 с.

494. **Сак Т.** Інклюзивне навчання – якісна освіта для кожної дитини / Т. Сак // Учитель початкової школи. – 2014. – № 10. – С. 3–6.

Які вимоги висуваються до педагога? За якими програмами здійснюється інклюзивне навчання?

495. **Соколова Т.** Формирование связной речи дошкольников с общим недоразвитием речи III уровня с глазной патологией в условиях инклюзивного образования / Т. Соколова // Школьный логопед. – 2014. – № 1. – С. 43–45.

496. **Софій Н.** Інклюзивні ресурсні центри: канадський досвід та українські перспективи / Н. Софій // Управління освітою. – 2014. – лип. (№ 13). – Вкладка.

497. **Трібушна С.** Розвиток мови учнів початкової школи з порушенням слуху в умовах інклюзії / С. Трібушна // Рідна школа. – 2014. – № 12. – С. 48–51.

498. **Чорноус Л. В.** Дитина з порушеннями інтелекту в сучасній школі: реалізація індивідуального підходу / Л. В. Чорноус // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2014. – № 34-36. – С. 9–13.

Поради вчителів української мови та літератури

499. **Шаповалова О. Е.** Инновационный подход к организации психолого-педагогического сопровождения детей с ограниченными возможностями здоровья в условиях индивидуального обучения] / О. Е. Шаповалова, Т. К. Жулич // Практический психолог и логопед. – 2014. – № 1. – С. 25–31; Логопед в детском саду. – 2014. – № 1. – С. 9–14; Коррекционная педагогика. – 2014. – № 1. – С. 24–30.

500. **Шевелева Д. Е.** Развитие равноправных отношений между учащимися в условиях инклюзивного образования в России и за рубежом / Д. Е. Шевелева // Народное образование. – 2014. – № 3. – С. 207–214.

501. **Шинкаренко В.** Забезпечення права на освіту дітям з особливими освітніми потребами шляхом упровадження інклюзивної освіти / В. Шинкаренко // Управління освітою. – 2014. – лип. (№ 13). – Вкладка.

2015

502. **Брушневська І. М.** Корекційно-педагогічні проекти в роботі з дітьми з особливими потребами / І. М. Брушневська, О. Л. Цимбалюк // Логопед. – 2015. – № 8. – С. 34–40; № 9. – С. 3–6.

503. **Волкова Л. С.** Теоретичні аспекти реалізації інклюзивного навчання / Л. С. Волкова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 11. – С. 3–4.

504. **Волошин О.** Роль асистента вчителя в умовах інклюзивного навчання / О. Волошин // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 5. – С. 2–4.

505. **Герасимчук Л.** Корекційний супровід виховання дітей з особливими освітніми потребами / Л. Герасимчук // Дефектолог. – 2015. – верес. (№ 9). – С. 11–14.

506. **Гладка К.** Теоретичний аспект організації інклюзивного навчання для дітей із ЗПР / К. Гладка // Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка [та ін.]. – Полтава, 2015. – Ч. 2. – С. 38–41. – (Психолого-педагогічний факультет).

507. **Головко В.** Ми будемо з тобою поруч. Інноваційний волонтерський проект / В. Головко // Завуч. – 2015. – лип. (№ 13). – С. 21–22.

Про соціалізацію дітей з обмеженими можливостями (інвалідів).

508. **Горобець С. С.** Переваги та недоліки інклюзивного навчання в загальноосвітніх школах та дошкільних закладах освіти / С. С. Горобець // Дитина з

особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 2. – С. 2–5.

509. **Дорошенко В.** Психокорекційна діяльність психолога з дітьми з обмеженими можливостями / В. Дорошенко // Психолог. – 2015. – верес. (№ 17–18). – С. 72–74.

510. **Журомська Л.** Програма психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ЗНЗ / Л. Журомська, О. Гончар // Психолог. – 2015. – верес. (№ 17–18). – С. 69–71.

511. **Заєркова Н.** Діяльність асистента вчителя / Н. Заєркова // Завуч. – 2015. – лип. (№ 13). – С. 13–15.

Про функції асистента вчителя в інклюзивній освіті.

512. **Інклюзивне навчання. Досвід упровадження** / упоряд. А. А. Колупаєва. – Київ : Шк. світ, 2015. – 200 с. : іл. – (Б-ка "Шк. світу").

513. **Інклюзивне навчання: організаційне, змістове та методичне забезпечення** : навч.-метод. посіб. / С. П. Миронова, Н. І. Коваль, О. А. Лемех, О. Ю. Светлакова ; за заг. ред. С. П. Миронової. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені Івана Огієнка, 2015. – 236 с. : Бібліогр.: с. 222-229 (102 назви). – Предм. покажч.: с. 230-232. – Імен. покажч.: с. 233.

514. **Калініченко І. О.** Формування педагогічної майстерності асистента вчителя в умовах інклюзивної освіти / І. О. Калініченко // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 3. – С. 44–47.

515. **Керик О. Є.** Використання ігрових та арттерапевтичних засобів у педагогічній роботі з дітьми з особливими потребами / О. Є. Керик // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 5. – С. 49–51.

516. **Ковальова Л.** Особливості психологічного прийняття батьками дітей із вадами розвитку / Л. Ковальова // Психолог дошкілля. – 2015. – жовт. (№ 10). – С. 21–24.

Психологічна підтримка сімей, які виховують дітей-інвалідів.

517. **Козак М. Я.** Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти в Україні / М. Я. Козак, Т. М. Фаласеніди // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 3. – С. 40–43.

518. **Колотило Л. М.** Корекційна робота з вироблення математичних умінь і навичок у молодших школярів з особливими потребами / Л. М. Колотило // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 10. – С. 2–5.

Про корекційну роботу з молодшими школярами із ЗПР.

519. **Кордунська Н.** Правила спілкування. Заняття з елементами тренінгу для учнів 7-8-х класів / Н. Кордунська // Соціальний педагог. – 2015. – берез. (№ 3). – С. 23–34.

Про правила етикету спілкування з людьми з обмеженими можливостями.

520. **Луценко І.** Організаційні та нормативно-правові аспекти діяльності різнопрофільних фахівців в інклюзивному навчальному закладі / І. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 2. – С. 35–44.

521. **Масловська Ю. С.** Психологічні аспекти інклюзивної освіти / Ю. С. Масловська, О. В. Козлітїна, Л. В. Туріщева // Управління школою. – 2015. – № 22–24. – С. 91–95, № 25–27. – С. 76–95.

522. **Мисаковець Г.** Якісна професійна підготовка учнів з особливими потребами / Г. Мисаковець // Професійно-технічна освіта. – 2015. – № 3. – С. 58–59.

523. **Міщенко В.** Сучасні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими потребами / В. Міщенко // Дефектолог. – 2015. – черв. (№ 6). – С. 7–8.

524. **Морева О.** Оплата праці практичного психолога ЗНЗ, у якому функціонують спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами / О. Морева // Практичний психолог: школа. – 2015. – № 5–6. – С. 58–60.

525. **Остролицька Л. І.** Діти з особливими потребами: етика спілкування. Словник помилкової лексики / Л. І. Остролицька // Дитячий садок. – 2015. – лют. (№ 3). – С. 40–42.

526. **Петух О. В.** "Українська" інклюзія: її місце та роль в освіті / О. В. Петух // Управління школою. – 2015. – № 19-21. – С.36–37.

527. **Підлісецька Л. В.** Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання / Л. В. Підлісецька, І. А. Козяр-Кмітевич // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 4. – С. 27–31.

528. **Поліщук О. П.** Впровадження інклюзивної освіти / О. П. Поліщук // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2015. – № 1. – С. 22–27.

Семінар-практикум для вчителів.

529. **Пугач І. В.** Розвиток інтелекту особливих дітей / І. В. Пугач // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 4. – С. 8–15.

530. **Рассказова О. І.** Особливості розвитку соціальності школярів в умовах інклюзивної освіти / О. І. Рассказова, Н. В. Тарасенко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 4. – С. 2–7.

Про особливості розвитку особистості в умовах інклюзивної освіти.

531. **Романцов С.** Упровадження інклюзивної освіти в діяльності ПНЗ / С. Романцов // Позашкілля. – 2015. – лют. (№ 2). – С. 18–24.

532. **Романюк М.** Забезпечення ефективної взаємодії практичного психолога та спеціального педагога / М. Романюк, Т. Гурковська // Практичний психолог: дитячий садок. – 2015. – № 8. – С. 20–27.

533. **Рубашка Н.** Діяльність соціального педагога у процесі соціалізації дітей-інвалідів / Н. Рубашка // Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка [та ін.]. – Полтава, 2015. – Ч. 2. – С. 82–85. – (Психолого-педагогічний факультет).

534. **Сак Т.** Організація навчання школярів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі / Т. Сак // Початкова школа. – 2015. – № 9. – С. 57–59.

535. **Семак С. М.** Наступність дошкільної та початкової освіти в організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами / С. М. Семак // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 3. – С. 2–4.

536. **Сержук В.** Школа – для всіх дітей / В. Сержук // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2015. – № 9-10. – С. 16–17.

Про інклюзивне навчання в загальноосвітній школі .

537. **Симоненко Т.** Про організацію навчально-виховного процесу учнів з особливими освітніми потребами загальноосвітніх навчальних закладів у 2015/2016 навчальному році / Т. Симоненко, Г. Лабайчук // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 2. – С. 7–10; Дитина з особливими потребами. – 2015. – № 8. – С. 2–7.

Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 05.06.2015 № 1/9-280.

538. **Смешнова А. В.** Інклюзивна освіта як сучасна модель навчання / А. В. Смешнова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 3. – С. 51–53.

539. **Софій Н.** Інклюзивні ресурсні центри: канадський досвід та українські реалії / Н. Софій // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 1. – С. 34–40.

540. **Столярчук Т. Р.** Команда супроводу створює умови для інклюзивного навчання / Т. Р. Столярчук // Педагогічна майстерня. – 2015. – № 9. – С. 21–25.

541. **Ткаченко Н. А.** Інклюзивне навчання / Н. А. Ткаченко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 1. – С. 3–5.

542. **Троценко О.** Комп'ютер і дитина / О. Троценко // Соціальний педагог. – 2015. – серп. (№ 8). – С. 43–44.

Поради батькам щодо безпечного використання комп'ютера для дитини з особливими потребами.

543. **Удич З.** Соціально-педагогічний супровід батьків дітей із особливими потребами в системі загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / З. Удич // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць / гол. ред. М. І. Степаненко ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Київ ; Полтава, 2015. – Вип. 11. – С. 165–180. – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4722/1/Udich.pdf>.

544. **Федоренко О.** Особливості педагогічного супроводу молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання / О. Федоренко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 2. – С. 72–77.

545. **Федоренко О.** Особливості соціальної інтегрованості молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання / О. Федоренко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 1. – С. 79–85, № 3. – С. 80–86.

546. **Чудак М. М.** Самопідготовка уроку української мови і читання для дітей з особливими потребами. (6 клас) / М. М. Чудак // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 2. – С. 9–11.

547. **Чуищева І. А.** Здоров'єсберегаючі технології в роботі логопеда с дітьми с обмеженими можливостями / І. А. Чуищева // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 1. – С. 8–13.

2016

548. **Андрущенко О. О.** Організація інклюзивної освіти в дошкільному навчальному закладі / О. О. Андрущенко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 2. – С. 5–7.

549. **Антошак О.** Інклюзивна освіта: шляхи від теорії до практики / О. Антошак // Директор школи. – 2016. – трав. (№ 9-10). – С. 72–78.

550. **Бабіч Г.** Система вправ з удосконалення техніки читання. Для дітей молодшого шкільного віку з особливими потребами / Г. Бабіч // Дефектолог. – 2016. – верес. (№ 9). – Вкладка.

551. **Базилевська О.** Формування громадянської культури та національної свідомості в учнів з особливими освітніми потребами шляхом упровадження петриківського розпису в позаурочну роботу / О. Базилевська // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 2. – С. 59–66.

552. **Бендерська Г. М.** Використання казкотерапії в роботі з особливими дітьми / Г. М. Бендерська // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 2. – С. 24–26.

Матеріали для заняття.

553. **Бобир В.** Інклюзія: реальні кроки в наявних умовах. З досвіду роботи районної творчої групи / В. Бобир, О. Іванюк // Дошкільне виховання. – 2016. – № 2. – С. 16–19.

554. **Буток Л.** Особиста гігієна. Виховна година. 4-й клас / Л. Буток // Дефектолог. – 2016. – квіт. (№ 4). – С. 22–23.

Для дітей з особливими потребами.

555. **Виговська О.** Інклюзивна освіта – лакмусовий папірець якості педагогічної освіти: від школи для всіх до толерантного суспільства / О. Виговська // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2016. – № 4/6. – С. 62–81

556. **Власенко О.** Інклюзивна освіта: важко починати, але результат того вартий / О. Власенко, І. Буц // Директор школи. – 2016. – лют. (№ 3-4). – С. 6–9.

557. **Волкова К. С.** Підготовка вчителів до роботи в інклюзивному закладі як шлях подолання перепон у навчанні особливих дітей / К. С. Волкова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 10. – С. 4–7.

558. **Гноєвська О. Ю.** Формування корекційної компетентності вчителя загальноосвітнього закладу з інклюзивною формою навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.03 / Оксана Юріївна Гноєвська; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2016. – 17 с.

559. **Гуменна О. І.** Створення доступного бібліотечного простору для дітей з вадами зору / О. І. Гуменна // Шкільний бібліотекар. – 2016. – № 3. – С. 5–6.

560. **Гусева Н.** Корекційна допомога дітям із ЗПР. Специфіка організації в умовах інклюзії / Н. Гусева // Психолог дошкілля. – 2016. – верес. (№ 9). – С. 4–6.

561. **Дивнич Л.** Соціалізація дитини з особливими потребами / Л. Дивнич // Соціальний педагог. – 2016. – лют. (№ 2). – С. 34–37.

Про особливості соціально-педагогічної діяльності у процесі соціалізації дітей з особливими потребами.

562. **Диковченко Н.** Християнська етика в сталому розвитку дитини. Виховний захід. 4-й клас / Н. Диковченко // Дефектолог. – 2016. – верес. (№ 9). – С. 15–19.

563. **Діхтяр О.** Швидкість. Одиниці швидкості. Урок фізики у 8-му класі / О. Діхтяр // Дефектолог. – 2016. – жовт. (№ 10). – С. 25–26.

Урок для дітей з інтелектуальними недоліками та ЗПР.

564. **Дмитрієнко І. Г.** Психолого-медико-педагогічна консультація та її роль у навчально-виховному процесі / І. Г. Дмитрієнко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 3. – С. 2–3.

Про визначення та поділ на категорії дітей з особливими потребами.

565. **Жилка О.** Допоможи мені зробити це самому. Корекційне заняття для учнів середнього шкільного віку / О. Жилка // Дефектолог. – 2016. – жовт. (№ 10). – С. 45–49.

Корекційне заняття, для учнів з особливими освітніми потребами, із застосуванням здоров'язберезжувальних освітніх технологій, зокрема з використанням методики Монтессорі та методів арт-терапії.

566. **Задворнова О. М.** Особливості організації навчання та виховання дітей з порушенням емоційно-вольової сфери в інклюзивному закладі / О. М. Задворнова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 10. – С. 8–14.

567. **Задворнова О. М.** Сучасний підхід до організації інклюзивного навчання дітей з порушенням слуху / О. М. Задворнова // Логопед. – 2016. – № 7. – С. 15–19.

568. **Засенко В. В.** Освіта "особливих" дітей: стан і перспективи розвитку / В. В. Засенко // Педагогіка і психологія. – 2016. – № 4. – С. 19–23.

569. **Зінкевич В.** Елементарні математичні уявлення у дітей із тяжкими вадами слуху / В. Зінкевич, А. Біла, І. Степаненко // Дефектолог. – 2016. – лют. (№ 2). – С. 29–34.

570. **Іщук В.** Інноваційні оздоровлювальні технології. Фітболгімнастика та її вплив на рухову діяльність організму / В. Іщук, О. Торбенко // Дефектолог. – 2016. – верес. (№ 9). – С. 4–7.

Гімнастика для дітей з особливими потребами.

571. **Казачінер О. С.** Інклюзивна компетентність учителя іноземної мови / Олена Семенівна Казачінер. – Харків : Основа, 2016. – 93 с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література" ; Вип. 9 (165)). – Бібліогр.: с. 91–93 (28 назв).

572. **Казачінер О. С.** Інклюзивний підхід до навчання іноземної мови / Олена Семенівна Казачінер. – Харків : Основа, 2016. – 95 с. : іл. – (Б-ка журн. "Англійська мова та література" ; Вип. 1 (157)). – Бібліогр.: с. 94–95 (21 назва).

573. **Калашник В.** Створення освітнього простору на основі індексу інклюзії / В. Калашник, О. Курлянцева // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2016. – № 2. – С. 8–16.

574. **Колісник Н. В.** Музикотерапія як засіб корекційного впливу на розвиток дітей з особливими потребами / Н. В. Колісник, Н. В. Тарасенко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 6. – С. 9–11.

575. **Колотило Л. М.** Розвиток комунікативних компетентностей на уроках української мови в молодших школярів з особливими потребами / Л. М. Колотило

// Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 4. – С. 9–10.

576. **Колупаєва А.** Освіта дітей з особливими потребами за часів незалежності України: етапність у стратегічному вимірі / А. Колупаєва, О. Таранченко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 3. – С. 7–18.

577. **Лагодюк В. Ю.** Організаційно-педагогічні умови інтеграції дітей із особливими потребами в загальноосвітній простір / В. Ю. Лагодюк // Управління школою. – 2016. – № 1–3. – С. 30–40.

578. **Луценко І.** Актуальні питання організації діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі / І. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 4. – С. 7–13.

579. **Малишевська І.** Інклюзивне освітнє середовище: генеза поняття / І. Малишевська // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 3. – С. 19–26.

580. **Маслей О.** Працюємо з дітьми з особливими освітніми потребами. Тренінг для педагогів / О. Маслей // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2016. – № 1. – С. 20–26.

581. **Масловська Ю. С.** Особливості формування мотивації до навчання в дітей з особливими потребами / Ю. С. Масловська // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 7. – С. 13–14.

582. **Москалюк А. П.** Проблеми психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами в умовах ЗНЗ / А. П. Москалюк // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2016. – № 2. – С. 15–17.

583. **Недомовна В.** Діти з особливими потребами: психолого-педагогічний супровід в умовах загальноосвітнього закладу / В. Недомовна // Директор школи. – 2016. – трав. (№ 9–10). – С. 97–100.

584. **Недомовна В.** Інклюзія – вимога часу. Перші кроки до інклюзії / В. Недомовна // Директор школи. – 2016. – трав. (№ 9–10). – С. 29–35.

Поради керівникам шкіл.

585. **Недомовна В.** Успішна інклюзивна освіта: співпраця батьківської спільноти та школи / В. Недомовна // Директор школи. – 2016. – січ. (№ 1–2). – С. 20–23.

586. **Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку** // Директор школи. – 2016. – трав. (№ 9–10). – С. 36–40.

587. **Рассказова О. І.** Формування здорового способу життя дітей в умовах інклюзивного закладу / О. І. Рассказова, Н. В. Тарасенко // Дитина з особливими

потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 7. – С. 9–12.

588. **Сарган О.** Розвиток дрібної моторики рук на уроках швейної справи / О. Сарган // Дефектолог. – 2016. – берез. (№ 3). – С. 11–15.

Робота з дітьми з особливими потребами.

589. **Скрипка Г. В.** Забезпечення диференціації в інклюзивних класах з використанням мобільних пристроїв / Г. В. Скрипка // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2016. – № 7. – С. 41–44.

590. **Сусла А. М.** Пісочна терапія в роботі з дітьми з вадами психофізичного розвитку / А. М. Сусла, Н. В. Тарасенко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 6. – С. 6–8.

591. **Таранченко О.** Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні / О. Таранченко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 4. – С. 87–96.

592. **Тарасенко Н. В.** Соціально-педагогічний підхід до формування дитячого колективу в умовах інклюзивного закладу / Н. В. Тарасенко, О. І. Рассказова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 5. – С. 12–15.

593. **Ткаченко Т.** Від інтеграції до / Т. Ткаченко, Л. Барсукова // Директор школи. – 2016. – трав. (№ 9–10). – С. 79–91.

594. **Трохимчук М. О.** Інклюзивна освіта як модель соціального устрою / М. О. Трохимчук // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 2. – С. 2–4

595. **Туріщева Л. В.** Діти з особливими потребами / Л. В. Туріщева // Класному керівнику. Усе для роботи. – 2016. – № 3. – С. 51–54.

Про спілкування з дітьми з особливими потребами.

596. **Федоренко О.** Теоретико-методичні основи педагогічного супроводу молодших школярів зі зниженим слухом в умовах інклюзивного навчання / О. Федоренко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 2. – С. 50–58.

597. **Харченко Г.** Соціалізація дитини з особливими потребами. Роль сім'ї / Г. Харченко // Психолог. – 2016. – груд. (№ 23–24). – С. 81–83.

598. **Чорна І.** Навички письма у молодших школярів / І. Чорна // Дефектолог. – 2016. – квіт. (№ 4). – С. 4–5.

599. **Шокотько Л.** Сім "Я". Авторська програма соціалізації та реабілітації молоді з особливими потребами / Л. Шокотько // Соціальний педагог. – 2016. – січ. (№ 1). – С. 29–39.

600. **Щербанюк Г.** Інноваційні методи та прийоми навчання на уроках української мови та літератури / Г. Щербанюк // Дефектолог. – 2016. – квіт. (№ 4). – С. 6–8.

Про пізнавальні інтереси учнів з особливими освітніми потребами.

2017

601. **Андраш Т.** Англійська мова в інклюзивному класі. На що звертати увагу на уроках у початковій школі? / Т. Андраш // ENGLISH: Додаток до газ."Шк.світ". – 2017. – листоп. (№ 21). – С. 4–8.

602. **Андрєєва М. О.** Концептуалізація поняття «інклюзивне середовище» у контексті розбудови суспільства рівних можливостей в Україні [Електронний ресурс] / М. О. Андрєєва // Імідж сучасного педагога. – 2017. – № 6. – С. 47–50. – Режим доступу: <http://isp.poippro.pl.ua/article/view/115193>

603. **Аркадьєва О. О.** Використання інформаційних технологій у навчально-виховному процесі учнів з особливими освітніми потребами / О. О. Аркадьєва // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб. / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ ; Чернівці, 2017. – Вип. 12. – С. 19–26.

604. **Бондаренко Г.** Соціальний захист дітей пільгових категорій. Організація роботи навчальних закладів / Г. Бондаренко, Н. Альошина // Соціальний педагог. – 2017. – лют. (№ 2). – С. 31–39.

605. **Бублей Т. А.** Сучасні тенденції у фізичному вихованні учнів основної школи з відхиленнями в стані здоров'я / Т. А. Бублей, Ж. Г. Дьоміна // Фізичне виховання в рідній школі. – 2017. – № 5. – С. 37–40.

606. **Бусленко О.** Вчимо правила пожежної безпеки. Виховна година для учнів середнього шкільного віку / О. Бусленко, В. Фареник // Дефектолог. – 2017. – лют. (№ 2). – С. 40–43.

Для дітей з особливими потребами.

607. **Васюник-Кулієва М.** Універсальний дизайн: коли освіта доступна для всіх / М. Васюник-Кулієва // Сучасна школа України. – 2017. – трав. (№ 5). – С. 59–64.

Завдяки яким принципам універсального дизайну освітній простір та послуги стають зручними та доступними. Матеріал статті допоможе керівникам навчальних закладів по-новому поглянути на проблему інклюзії та рівного доступу до освіти для дітей з обмеженими можливостями.

608. **Волкова К. С.** Підготовка вчителів до роботи в інклюзивному закладі як шлях подолання перепон у навчанні особливих дітей / К. С. Волкова // Класному керівнику. Усе для роботи. – 2017. – № 1. – С. 10–13.

609. **Волошина О.** Підготовка майбутніх учителів до навчально-виховної роботи в умовах інклюзивного середовища / О. Волошина // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 1. – С. 31–39.

610. **Галич Т.** "Здоровим бути здорово!" Навчально-виховний проект у спеціальній школі / Т. Галич // Дефектолог. – 2017. – січ. (№ 1). – С. 21–28.

Про технологію проектного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

611. **Ганієва Ю.** Інклюзивна освіта / Ю. Ганієва, Л. Стовбун // Бібліотечка вихователя дитячого садка. – 2017. – жовт. (№ 10). – С. 48–50.

612. **Гражевська О. Ю.** Формування вмінь невербальної комунікації з молодшими школярами майбутнього вчителя початкової школи : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Олександра Юріївна Гражевська ; наук. керівник Н. В. Ігнатенко ; ДВНЗ "Переяслав-Хмельн. держ. пед. ун-т імені Г. Сковороди". – Переяслав-Хмельницький, 2017. – 20 с.

613. **Гришко О.** Супровід навчання студентів з особливими освітніми проблемами у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / О. Гришко, Л. Клевака // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; гол. ред. М. І. Степаненко. – Полтава, 2017. – Вип. 19. – С. 90–95. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8531>.

Проаналізовано досвід здійснення різних видів супроводу навчання студентів з особливими освітніми потребами у вищому навчальному закладі «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний, професійно-адаптаційний. Наведено конкретні шляхи розв'язання означеної проблеми та подальші кроки з впровадження відповідних сучасних технологій навчання.

614. **Єфімова С.** Індекс Інклюзії як засіб втілення особистісно орієнтованої освіти / С. Єфімова // Педагогічна думка. – 2017. – № 4. – С. 40–44.

615. **Засенко В.** Спеціальна освіта: кроки до змін / В. Засенко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 1. – С. 7–12.

616. **Казачінер О. С.** Навчання учнів з особливими потребами / Олена Семенівна Казачінер. – Харків : Основа, 2017. – 96 с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література" ; вип. 10 (178)). – Текст англ. мовою. – Бібліогр.: с. 93.

617. **Каленюк С. Б.** Інклюзивне навчання: рівні можливості для кожного. Тренінг для педагогів, батьків / С. Б. Каленюк // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2017. – № 9. – С. 32–36.

618. **Калюжна О.** Особлива освіта. Організація інклюзивного навчання дітей з особливими потребами в ЗНЗ / О. Калюжна // Директор школи. Шкільний світ. – 2017. – № 8. – С. 4–27.

619. **Качуровська О.** Інтернет-технології як фактор соціалізації підлітків з обмеженими можливостями / О. Качуровська // Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, корекційний і медичний аспекти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 13–14 квіт. 2017 р.) / за заг. ред. Н. Г. Пахомової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Полтав. обл. благодійний фонд "Громадське здоров'я" та ін. – Полтава, 2017. – С. 121–123.

620. **Київська В.** Інклюзивна освіта . Проект "Рівний – рівному" / В. Київська, Ю. Пастухова // Управління школою. – 2017. – № 22/24. – С. 41–50.

621. **Коврігіна Л. М.** Формування готовності вчителя до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / Л. М. Коврігіна // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. – № 11. – С. 10–16.

622. **Когут І.** Загальні положення інклюзивної освіти як сучасного соціально-педагогічного феномену та підґрунтя для соціальної інтеграції спортсменів з інвалідністю / І. Когут, В. Маринич, К. Чебанова // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2017. – № 2. – С. 20–26.

623. **Когут І.** Сутність підготовки тренера для роботи зі спортсменами з інвалідністю / І. Когут, В. Маринич, К. Чебанова // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2017. – № 3. – С. 20–25.

624. **Козаченко Т.** Вчимося жити з дітьми. Тренінгове заняття для батьків дітей з ООП / Т. Козаченко, І. Дрогобецька // Психолог. – 2017. – січ. (№ 1/2). – С. 45–51.

625. **Колупаєва А.** Інклюзія – соціальна модель устрою суспільства / А. Колупаєва, О. Таранченко // Початкова школа. – 2017. – № 2. – С. 47–50.

626. **Колупаєва А. А.** Стратегічні орієнтири реформування освіти осіб з особливими потребами: вектори змін та трансформацій / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко // Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики. (До 25-річчя НАПН України) : зб. наук. праць / НАПН України. – Київ, 2017. – С. 127–134.

627. **Колупаєва А. А.** Сучасна інклюзивна парадигма в освіті дітей з особливими потребами / А. А. Колупаєва, Л. В. Наконечна // Педагогіка і психологія. – 2017. – № 1. – С. 57–63.

628. **Крупник В.** Менеджмент розвитку інноваційної культури педагогів інклюзивного закладу / В. Крупник // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2017. – № 1/2. – С. 157–164.

Розвиток інноваційної культури педагогів інклюзивного навчання, участь батьків дітей з особливими освітніми потребами у навчально-виховному процесі закладу, навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах у неспеціалізованому навчальному закладі.

629. **Кулик Н.** Спершу бачити людину / Н. Кулик // Освіта України. – 2017. – 10 лип. (№ 26). – С. 10–11.

Про потреби дітей-інвалідів.

630. **Кушнірук Н.** Ниткографія. Інноваційна технологія в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами та проблемами соціалізації / Н. Кушнірук // Дефектолог. – 2017. – серп. (№ 8). – С. 28–37.

631. **Лапін А. В.** Організація інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти / А. В. Лапін // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб. / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ ; Чернівці, 2017. – Вип. 12. – С. 70–78. –

632. **Лапінська І. А.** Досвід використання інформаційних технологій та нестандартних уроків у навчанні фізики дітей з особливими освітніми потребами / І. А. Лапінська // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2017. – № 7. – С. 34–38.

633. **Левицька В. І.** Особливості соціалізації учнів із особливими потребами на уроках трудового навчання / В. І. Левицька // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 6. – С. 5–8.

634. **Левицька В. І.** Соціалізація учнів із особливими потребами. Уроки соціально-побутового орієнтування / В. І. Левицька // Трудове навчання в школі. – 2017. – № 4. – С. 30–33.

635. **Луценко І.** Правові аспекти запровадження інклюзивної освіти в Україні / І. Луценко // Початкова школа. – 2017. – № 3. – С. 53–56.

636. **Маматказін І.** Інклюзивне навчання. Система корекційно-розвивальної допомоги учням / І. Маматказін, Н. Манченко // Дефектолог. – 2017. – трав. (№ 5). – С. 4–7.

637. **Маслей О.** Працюємо з дітьми з особливими освітніми потребами. Тренінг для педагогів / О. Маслей // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 2. – С. 24–31.

638. **Мельничак С. В.** Формування, розвиток та підвищення мотивації навчання учнів з особливими потребами / С. В. Мельничак // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 3. – С. 2–4.

639. **Нечитайло Р.** Дії в межах 10. Активізація розумової діяльності першокласників на уроках математики / Р. Нечитайло // Дефектолог. – 2017. – лют. (№ 2). – С. 26–27.

Для дітей з інтелектуальними вадами.

640. **Нова українська школа** [Електронний ресурс] : poradnik dla vchytela / під заг. ред. Н. М. Бібік. – Київ : Плеяди, 2017. – 206 с. – Режим доступу: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/NUSH-poradnyk.pdf>.

641. **Нормативний бюлетень** : довідник / уклад. І. В. Луценко ; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ ; Чернівці : Букрек, 2017. – 48 с.
642. **Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови** : наук.-метод. зб. Вип. 12 / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ ; Чернівці : Букрек, 2017. – 184 с.
643. **Папка С.** Здібності та їх розвиток. Як навчити дітей з особливими освітніми потребами / С. Папка // Початкова освіта. – 2017. – листоп. (№ 21). – С. 4–6.
644. **Пахомова Н.** Нейропсихолінгвістичний підхід у корекційній роботі з дітьми з обмеженими психофізичними можливостями / Н. Пахомова // Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, корекційний і медичний аспекти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 13–14 квіт. 2017 р.) / за заг. ред. Н. Г. Пахомової ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Полтав. обл. благодійний фонд "Громадське здоров'я" та ін. – Полтава, 2017. – С. 220–223.
645. **Пацай Т. В.** Алгоритм роботи щодо організації та впровадження інклюзивного навчання у навчальному закладі / Т. В. Пацай // Логопед. – 2017. – № 8. – С. 9–12; № 9. – С. 2–9.
646. **Пацай Т.** Організація та проведення інклюзивного навчання. Методичні рекомендації на допомогу керівникам ЗНЗ, педагогічним працівникам, батькам / Т. Пацай // Дефектолог. – 2017. – лют. (№ 2). – С. 8–23.
647. **Перхун Л. В.** Формування особистості дитини у системі інклюзивної освіти Франції : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Леся Василівна Перхун ; наук. керівник Т. І. Пантюк ; Дрогоб. держ. пед. ун-т імені Івана Франка. – Дрогобич, 2017. – 20 с.
648. **Першко Г. О.** Соціально-педагогічна робота з класним колективом, у якому навчається дитина з особливостями психофізичного розвитку / Г. О. Першко // Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. праць / гол. ред. Г. В. Локарева ; Держ. вищий навч. заклад "Запоріз. нац. ун-т". – Запоріжжя, 2017. – С. 146–152. – (Педагогічні науки ; № 2 (27), 2016).
649. **Подоляк О.** Така різна інклюзія. Яке місце там займає тьютор? / О. Подоляк // Директор школи. Шкільний світ. – 2017. – № 8. – С. 36–39.
650. **Про навчальні плани та організацію навчально-реабілітаційного процесу для учнів з особливими освітніми потребами загальноосвітніх навчальних закладів у 2017/2018 навчальному році** // Класному керівнику. Усе для роботи. – 2017. – № 8. – С. 9–16.
651. **Проценко В. Б.** Ізотерапія - засіб корекції емоційно-вольової сфери особистості дитини з особливими потребами / В. Б. Проценко // Дитина з

особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 2. – С. 2–5.

652. **Родименко І.** Інклюзивне навчання: ретроспективний екскурс та аналітичні висновки для впровадження в Україні / І. Родименко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 4. – С. 17–26.

653. **Рудас Т. П.** Формування здоров'язбережувальної компетентності особливих учнів / Т. П. Рудас // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 3. – С. 28–31.

654. **Савельєва Н.** Формування толерантного ставлення в соціумі до дітей із обмеженими психофізичними можливостями / Н. Савельєва // Становлення особистості дитини в умовах сучасного розвитку суспільства: соціально-педагогічний, корекційний і медичний аспекти: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (Полтава, 13–14 квіт. 2017 р.) / за заг. ред. Н. Г. Пахомової; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Полтав. обл. благодійний фонд "Громадське здоров'я" та ін. – Полтава, 2017. – С. 252–255.

655. **Савчук З.** Психологічна готовність учителя до роботи в інклюзивному просторі: теоретичний аспект / З. Савчук, Л. Москалюк // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 2. – С. 42–47.

656. **Сак Т. В.** Реалізація компетентнісного підходу у навчанні школярів з особливими освітніми потребами / Т. В. Сак // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: наук.-метод. зб. / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ; Чернівці, 2017. – Вип. 12. – С. 160–166.

657. **Сак Т.** Як організувати навчання школярів із затримкою психічного розвитку в інклюзивному класі / Т. Сак // Початкова школа. – 2017. – № 7. – С. 47–49.

658. **Семененко О. В.** Формування екологічної культури на уроках природознавства в умовах інклюзивної освіти / О. В. Семененко // Біологія. – 2017. – № 28/29. – С. 6–13.

659. **Сущенко О.** Вони – інші! Соціальна інтеграція дітей з обмеженими можливостями здоров'я / О. Сущенко // Дошкільне виховання. – 2017. – № 6. – С. 10–12.

660. **Таранченко О.** Соціальне інтегрування: ключовий концепт інклюзії / О. Таранченко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 3. – С. 7–15.

661. **Федоренко О. Ф.** Організаційно-педагогічні умови забезпечення педагогічного супроводу школярів зі зниженим слухом в інклюзивних умовах навчання / О. Ф. Федоренко // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: наук.-метод. зб. / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ; Чернівці, 2017. – Вип. 12. – С. 114–121.

662. **Характеристика понять – "дефектологія", "інклюзія"** // Директор школи. Шкільний світ. – 2017. – № 8. – С. 64–65.

663. **Чайко В. Л.** Інклюзивна освіта – це плекання егоїзму. Спеціальна чи інклюзивна освіта для "особливих" дітей / В. Л. Чайко ; бесіду вела С. Агапчук // Директор школи. Шкільний світ. – 2017. – № 8. – С. 28–34.

664. **Чайко В.** Ще раз про інклюзію. Думки та спостереження фахівців-практиків / В. Чайко, І. Пижевська // Дефектолог. – 2017. – квіт. (№ 4). – С. 4–8.

665. **Чайко В.** Як "вилікувати" інклюзивну освіту. Рецепт від експертів / В. Чайко, І. Пижевська // Сучасна школа України. – 2017. – берез. (№ 3). – С. 29–34.

666. **Чернігівська С.** Проблема інклюзивної освіти студентів-інвалідів (у контексті їх реабілітації) / С. Чернігівська // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2017. – № 1. – С. 245–250.

667. **Черніченко Л.** Структура, критерії та рівні готовності майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивного навчання [Електронний ресурс] / Л. Черніченко // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; гол. ред. М. І. Степаненко. – Полтава, 2017. – Вип. 19. – С. 352–357. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/86>.

У статті розглядається та теоретично обґрунтовується структура готовності майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивного навчання. Розкрито зміст мотиваційно-цілового, когнітивно-операційного, результативно-оціночного та креативного компонентів готовності. Також описано критерії та рівні готовності майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивного навчання.

668. **Шевців З. М.** Педагогічні умови формування соціально-педагогічної компетентності у майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної освіти / З. М. Шевців // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. – № 1. – С. 5–9.

669. **Шевців З.** Соціально-педагогічна компетентність майбутнього вчителя початкових класів інклюзивної загальноосвітньої школи як умова ефективної професійної діяльності [Електронний ресурс] / З. Шевців // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; гол. ред. М. І. Степаненко. – Полтава, 2017. – Вип. 19. – С. 375–379. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8626>.

У статті обґрунтовується актуальність проблеми формування соціально-педагогічної компетентності майбутнього вчителя загальноосвітньої школи з інклюзивною формою навчання, розглядається її сутність, структурні компоненти і базові компетенції.

670. **Шевців З. М.** Теорія і методика професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в інклюзивному середовищі загальноосвітнього навчального закладу : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Зоя Михайлівна Шевців ; наук. консультант Ю. В. Пелех ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2017. – 44 с.

671. **Яковлева С.** До питання психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії / С. Яковлева // Вища школа. – 2017. – № 5/6. – С. 85–94.

2018

672. **Авдусенко Л.** Цінності інклюзивної освіти / Л. Авдусенко // Початкова школа. – 2018. – № 2. – С. 61.

673. **Вихристюк М.** Діти з особливими потребами. Практичний семінар для батьків / М. Вихристюк // Психолог. – 2018. – берез. (№ 5/6). – С. 82–84.

674. **Вихристюк М.** Допомога дитині з особливими освітніми потребами. Матеріали до семінару для батьків / М. Вихристюк // Психолог. – 2018. – № 11/12. – С. 52–62.

675. **Віповідаємо на запитання. Інклюзивне навчання** // Початкове навчання та виховання. – 2018. – № 6. – С. 2–5.

676. **Волобуєва С.** Організація корекційно-відновлюваної та розвивальної роботи ЗОШ з дітьми з особливими освітніми потребами / С. Волобуєва // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2018. – № 8. – С. 11–23.

677. **Воробей С.** Впроваджуємо інклюзивне навчання. Практичні матеріали для шкільної адміністрації / С. Воробей // Завуч. – 2018. – № 14. – С. 4–45.

678. **Гейко О.** Рівні права – рівні можливості. Забезпечення інклюзивного навчання / О. Гейко // Директор школи. – 2018. – № 13/14. – С. 93–104.

679. **Гриньова М.** Підготовка педагогічних працівників до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / М. Гриньова, І. Калініченко // Рідна школа. – 2018. – № 5/8. – С. 39–43.

680. **Данілавічюте Е.** Діти з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі / Е. Данілавічюте // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 3. – С. 7–19.

681. **Данілавічюте Е.** Концептуальна модель використання МКФ-ДП в інклюзивному навчальному процесі / Е. Данілавічюте // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 4. – С. 53–64.

682. **Державна підтримка осіб з особливими освітніми потребами** // Управління освітою. – 2018. – січ. (№ 1). – С. 12–15.

683. **Дивчин Л.** Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами. Соціально-педагогічна діяльність як спосіб супроводження процесу соціалізації / Л. Дивчин // Соціальний педагог. – 2018. – № 12. – С. 7–10.

684. **Дмитрієва-Заруденко Ю.** Система інклюзивного навчання. Досвід Чеської Республіки / Ю. Дмитрієва-Заруденко // Управління освітою. – 2018. – № 5. – С. 10–29.

685. **Добринська С. С.** Формування соціальної компетентності дітей із особливими потребами / С. С. Добринська // Завучу. Усе для роботи. – 2018. – № 9/10. – С. 132–139.

686. **Дундюк Л. М.** Особливості особистісного розвитку учнів із особливими потребами за концепцією А. О. Реана / Л. М. Дундюк // Завучу. Усе для роботи. – 2018. – № 9/10. – С. 144–150.

687. **Інклюзивна освіта. Виховати лідерів** // Освіта України. – 2018. – 18 черв. (№ 24). – С. 2.

688. **Інклюзивна освіта в ЗПО. Організація навчання** / авт. кол.: О. В. Боровська, Л. В. Вікарій, П. М. Герасименко [та ін.] ; упоряд. Олена Власенко. – Київ : Шк. світ, 2018. – 120 с. : іл. – (Бібліотека "Шкільного світу").

689. **Інклюзивна освіта в Україні. Нормативно-правове впровадження** // Завуч. – 2018. – № 14. – С. 1–4 (Вкладка).

690. **Казачінер О. С.** Дислексія в процесі вивчення іноземної мови / Олена Семенівна Казачінер. – Харків : Основа, 2018. – 96 с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література" ; вип. 11 (181)). – Текст англ. мовою.

691. **Казачінер О. С.** Інклюзивна освіта в англomовних країнах / Олена Семенівна Казачінер. – Харків : Основа, 2018. – 80 с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література" ; вип. 4 (184)). – Бібліогр.: с. 78–79.

692. **Каплієнко А.** Інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами в позашкільних закладах / А. Каплієнко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 2. – С. 65–75.

693. **Караванова Н. С.** На доброму серці тримається світ. Захід, приурочений до Дня інваліда / Н. С. Караванова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 5. – С. 27–30.

694. **Кашуба Є.** Арт-терапія в навчанні дітей з особливими потребами / Є. Кашуба // Всесвітня література в сучасній школі. – 2018. – № 3. – С. 30–32.

695. **Коршенко Н.** Корекція психофізичного розвитку дитини. Перспективне планування програмового матеріалу відповідно до лексичних тем (вересень-травень) / Н. Коршенко // Дефектолог. – 2018. – № 8. – С. 4–43.

696. **Косташенко Л.** Програма з корекції мовлення. Актуальність нової Програми в початкових класах / Л. Косташенко, Л. Бондар // Дефектолог. – 2018. – № 7. – С. 4–42.

697. **Кулик Н.** Інклюзія по-новому / Н. Кулик // Освіта України. – 2018. – 3 верес. (№ 33/34). – С. 14–15.

В контексті "Нової української школи".

698. **Лалак Н.** Інклюзія крок за кроком. Дидактичні матеріали для роботи з учнями в інклюзивному класі / Н. Лалак // Учитель початкової школи. – 2018. – № 9. – С. 18–21.

699. **Луценко І.** Організація діяльності асистента вчителя: досвід Чехії / І. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 1. – С. 64–71.

700. **Любімова А.** Впровадження інклюзивної освіти. Управлінський аспект / Алла Любімова ; упоряд. Ж. Сташко. – Київ : Шк. світ, 2018. – 144 с. – (Бібліотека "Шкільного світу").

701. **Мартинчук О.** Інклюзивна освіта: ідея, практика і суспільна цінність / О. Мартинчук // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 2–5.

702. **Миронюк Ю.** Специфіка процесу навчання фізики учнів з особливими потребами / Ю. Миронюк // Фізика та астрономія в рідній школі. – 2018. – № 3. – С. 23–27.

703. **Михайлова Л. В.** Учимся бути добрими людьми / Л. В. Михайлова // Початкове навчання та виховання. – 2018. – № 28/29. – С. 71–74.

Виховний захід у 2-му класі для дітей з особливими освітніми потребами.

704. **Мішина А.** Особливі діти в умовах ЗЗСО / А. Мішина, Т. Доценко, О. Павлюченко // Початкова освіта. – 2018. – № 24. – С. 5–25.

У матеріалі представлено досвід організації роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

705. **Островська К.** Незалежне життя. Організація роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби / К. Островська, І. Островський // Учитель початкової школи. – 2018. – № 8. – С. 8–11.

706. **Паньковець Т. С.** Формування соціальних компетентностей дітей із особливими освітніми потребами за умов акмеологічного освітньо-реабілітаційного процесу / Т. С. Паньковець // Завучу. Усе для роботи. – 2018. – № 9/10. – С. 115–121.

707. **Пацай Т. В.** Особливості організації інклюзивного освітнього простору в загальноосвітньому навчальному закладі. На допомогу керівникам навчальних закладів, педагогічним працівникам, батькам / Т. В. Пацай // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 2. – С. 2–4.

708. **Пілат В. І.** Формування читацької компетентності учнів із особливими освітніми потребами / В. І. Пілат // Завучу. Усе для роботи. – 2018. – № 9/10. – С. 54–63.

709. **Полешко Р.** Гуманістичні засади соціально-психологічної роботи в системі інклюзивної освіти технічного ліцею / Р. Полешко, В. Щорс // Управління школою. – 2018. – № 4/6. – С. 26–43.

710. **Попова О.** Діти з особливими освітніми потребами. Розвиток інклюзивної освіти в Україні / О. Попова, С. Киричок // Психолог. – 2018. – лип. (№ 13-14). – С. 90–96.

711. **Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти** // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2018. – № 7. – С. 3–8.

712. **Прокопенко Л. В.** Прийоми мнемотехніки в інклюзивному навчанні. Чи так можна? / Л. В. Прокопенко // Педагогічна майстерня. – 2018. – № 12. – С. 12–14.

713. **Рібцун Ю.** Знаємо. Міркуємо. Застосовуємо: забезпечення рівного доступу до навчання дітей з особливими освітніми потребами / Ю. Рібцун // Логопед. – 2018. – № 9. – С. 2–13.

714. **Рібцун Ю. В.** Інклюзивно-ресурсний центр: методики оцінювання фізичного розвитку дитини / Ю. В. Рібцун // Логопед. – 2018. – № 11. – С. 2–9.

715. **Саламанська декларація та рамки дій щодо освіти осіб з особливими освітніми потребами** // Вища школа. – 2018. – № 9. – С. 76–97.

Стаття присвячена проблемі організації та управління навчально-виховним процесом в загальноосвітніх навчальних закладах на інклюзивних засадах. Автором розкриваються та обґрунтовуються пріоритетні напрямки діяльності сучасного інклюзивного загальноосвітнього закладу.

716. **Сердюк В.** Інклюзивна освіта в загальноосвітній школі. Семінар-тренінг для педагогів / В. Сердюк // Педагогічна майстерня. – 2018. – № 1. – С. 43–45.

717. **Славінська О. М.** Розвиток толерантності молодших школярів до людей з особливими потребами. Тренінговий модуль / О. М. Славінська // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 4. – С. 27–30.

718. **Славінська О. М.** Розвиток толерантності у батьків, учителів до людей з особливими потребами. Тренінговий модуль / О. М. Славінська // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 5. – С. 24–26.

719. **Соболь Т.** Диверсифікація роботи психологічної служби / Т. Соболь // Психолог. – 2018. – берез. (№ 5/6). – С. 72–81.

Роль психологічного супроводу дітей в умовах інклюзивної освіти.

720. **Соколова Т.** Теоретичні аспекти психологічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в психолого-педагогічних дослідженнях / Т. Соколова // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 2. – С. 36–44.

721. **Стадник Л.** Дитина з особливим психічним розвитком. Процес соціалізації в інклюзивній групі / Л. Стадник // Соціальний педагог. – 2018. – трав. (№ 5). – С. 23–32.

722. **Стасенко В. Г.** Інноваційні терапевтичні технології роботи з особливими дітьми / В. Г. Стасенко, О. А. Фоменко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 5. – С. 4–12.

723. **Тітова О.** Інклюзивний підхід до організації навчання математики / О. Тітова // Математика в рідній школі. – 2018. – № 6. – С. 36–39.

724. **Топол В.** Кілька неочевидних тез про інклюзивну освіту / В. Топол // Англійська мова в початковій школі. – 2018. – № 9. – С. 8–10.

725. **Топол В.** Немає дітей, яких неможливо навчити - є неправильно підібрані цілі й методики / В. Топол, О. Семко // Англійська мова в початковій школі. – 2018. – № 11. – С. 20–29.

Розглядаються питання співпраці учителя з асистентом в інклюзивному класі, допомога адаптації дитині з особливими потребами.

726. **Топол В.** Стрибати крізь полум'я. Чого не вистачає Україні для впровадження інклюзивної освіти / В. Топол // Англійська мова в початковій школі. – 2018. – № 6. – С. 7–10, № 8. – С. 7–10.

727. **Топчій Л. Г.** Корекційна програма "Розвиток емоційно-вольової сфери учнів з особливими потребами" / Л. Г. Топчій // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 6. – С. 23–30; № 7. – С. 25–31.

728. **Трубіцина Ю.** Розуміння інклюзії – рівність прав. Заняття з елементами тренінгу / Ю. Трубіцина // Психолог. – 2018. – лип. (№ 13-14). – С. 64–69.

729. **Устенко М.** Рівні права – рівні можливості. Інклюзивна освіта у ЗЗСО / М. Устенко // Директор школи : газ. – 2018. – № 17/18. – С. 91–99.

730. **Федоренко О.** Інклюзивне навчання: оцінювання учнів з особливими освітніми потребами / О. Федоренко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 2. – С. 76–86.

731. **Фісун Т. В.** Щодо питання освіти дітей з особливими потребами / Т. В. Фісун, О. В. Семененко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 6. – С. 2–3.

732. **Холодницька К.** Інклюзивне навчання в дошкільних закладах. Особливості впровадження / К. Холодницька // Соціальний педагог. – 2018. – берез. (№ 3). – С. 18–29.

733. **Четверікова Н. В.** Інклюзивне навчання в ЗДО / Наталія Володимирівна Четверікова ; упоряд. Т. А. Шаповал. – Київ : Шк. світ, 2018. – 128 с. : іл. – (Бібліотека "Шкільного світу"). – Бібліогр.: с. 115–116.

734. **Шевкун М.** Авторська корекційно-розвивальна програма розвитку психічних процесів для дітей із особливими освітніми потребами в системі інклюзивної освіти / М. Шевкун, О. Давиденко // Психолог. – 2018. – трав. (№ 9/10). – С. 74–94, № 11/12. – С. 78–96.

735. **Шкльода В.** Сюжетно-відображувальна гра як механізм комунікативної діяльності дітей з особливими потребами / В. Шкльода // Дефектолог. – 2018. – січ. (№ 1). – С. 43–46.

736. **Щепковська Л. М.** Модель виховної системи класу / Л. М. Щепковська // Завучу. Усе для роботи. – 2018. – № 9/10. – С. 151–155.

Шляхи та умови створення виховного простору класу для дітей із особливими освітніми потребами.

737. **Ягупа І.** Інтегроване навчання в початковій школі: як першокласники досліджують світ / І. Ягупа // Сучасна школа України. – 2018. – січ. (№ 1). – С. 37–63.

738. **Якубенко О.** З чого розпочати роботу в інклюзивному класі / О. Якубенко // Початкова школа. – 2018. – № 12. – С. 50–51.

739. **Ямчук Н.** Досвід упровадження інклюзії в школі. Навчання дітей з особливими потребами / Н. Ямчук // Дефектолог. – 2018. – квіт. (№ 4). – С. 16–27.

740. **Яцюк Л. С.** Корекційно-розвивальні вправи / Л. С. Яцюк // Англійська мова в початковій школі. – 2018. – № 9. – С. 40–43.

Корекційно-розвивальні вправи на уроці англійської мови - засіб реалізації та соціалізації дітей з особливими потребами.

Документи на електронних носіях (дисках)

741. **Архітектурна доступність шкіл** [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. / Нац. Асамблея інвалідів України. – Київ, [б. р.]. – 1 електрон. опт. диск.

742. **Доступність до об'єктів житлового та громадського призначення для людей з інвалідністю** [Електронний ресурс]: метод. посіб. / Нац. Асамблея інвалідів України. – Київ, [б. р.]. – 1 електрон. опт. диск

743. **Доступність та універсальний дизайн** [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. / Нац. Асамблея інвалідів України. – Київ, [б. р.]. – 1 електрон. опт. диск.

744. **Знати та вміти - щоб діяти** [Електронний ресурс]: посіб. для громад. орган. з підготовки Альтернативного звіту / Нац. Асамблея інвалідів України. – Київ, [б. р.]. – 1 електрон. опт. диск.

Інклюзивне навчання і виховання дітей дошкільного віку

2005

745. **Денисенко Н.** Розвивально-реабілітаційне середовище в дитсадку / Н. Денисенко // Дошкільне виховання. – 2005. – № 6. – С. 13–15.

746. **Минигалиева М. Р.** Дети с особыми нуждами и их семьи: проблемы и помощь / М. Р. Минигалиева // Психолог в детском саду. – 2005. – № 2. – С. 113–122.

747. **Оглоблина И. Ю.** Развитие мелкой моторики рук у детей дошкольного возраста в коррекционно-развивающих играх с природным материалом / И. Ю. Оглоблина // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2005. – № 6. – С. 18–21.

2006

748. **Долинний Ю. О.** Соціальна адаптація та корекційна робота з дітьми дошкільного віку, які мають обмежені можливості / Ю. О. Долинний // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2006. – № 3. – С. 18–22.

749. **Куложенкова М.** О детях с множественными пороками развития / М. Куложенкова // Дошкольное воспитание. – 2006. – №6. – С.50–58.

750. **Леонтьева И. Г.** Программа цикла занятий по сказкотерапии для детей с особенностями развития / И. Г. Леонтьева // Психолог в детском саду. – 2006. – № 2. – С. 83–103.

2007

751. **Софій Н.** Забезпечення рівного доступу до якісної освіти для дітей з особливими освітніми процесами через створення умов для навчання у загальноосвітніх (дошкільних) закладах / Н. Софій // Післядипломна освіта в Україні. – 2007. – № 2. – С. 75–78.

2008

752. **Агапова И. А.** Индивидуальный образовательный маршрут ребенка-инвалида в условиях интеграции / И. А. Агапова, Г. В. Дедюхина // Логопедия сегодня. – 2008. – № 2. – С. 37–45.

Дети-инвалиды дошкольного возраста.

753. **Грек Ю. В.** Организационно-педагогические условия управления дошкольным образовательным учреждением для детей с ограниченными возможностями здоровья и их нормально развивающихся сверстников / Ю. В. Грек // Логопед в детском саду. – 2008. – № 9–10. – С. 36–42.

754. **Картухина Г. Н.** Организация развивающего пространства в условиях интегрированного воспитания детей дошкольного возраста с ограниченными возможностями развития / Г. Н. Картухина // Методист. – 2008. – № 2. – С. 65–66.

755. **Кузьменко В.** Індивідуальні освітні програми як засіб урахування відмінностей "нестандартної" дитини / В. Кузьменко // Дошкільне виховання. – 2008. – № 6. – С. 6–9.

Виховання дошкільників з особливими потребами.

756. **Оптимізація корекційної роботи з дітьми, які мають порушення зору, шляхом інтеграції навчально-виховних впливів** // Бібліотечка вихователя дитячого садка. – 2008. – № 12. – С. 68–70.

757. **Ростова Н. Н.** О подготовке к школе детей с особенностями в развитии и поведении / Н. Н. Ростова // Логопед в детском саду. – 2008. – № 1. – С. 41–47.

758. **Софій Н.** Інклюзивна освіта: перший крок до розуміння / Н. Софій, Ю. Найда // Дитячий садок. – 2008. – № 39. – С. 4–5.

759. **Стреж Л.** Психологічний супровід дітей з особливими потребами в розвитку в дошкільному навчальному закладі / Л. Стреж // Дефектолог. – 2008. – № 2. – С. 34–35.

2009

760. **Верещагина Н. В.** Особенности работы с семьей и консультирования родителей детей с особыми образовательными потребностями / Н. В. Верещагина // Дошкольная педагогика. – 2009. – № 5. – С. 29–33.

761. **Колупаєва А.** Діалоги про дитячі садки. ДНЗ для дітей з особливими потребами. Інклюзивна освіта: стратегії впровадження / А. Колупаєва // Дитячий садок. – 2009. – № 29–31. – С. 6–9.

762. **Расторгуева Т. Н.** Подготовленная дидактическая Монтессори-среда как средство сохранения и коррекции здоровья детей с ограниченными возможностями здоровья / Т. Н. Расторгуева // Логопед в детском саду. – 2009. – № 1. – С. 33–39.

763. **Расторгуева Т. Н.** Родительский журнал как форма помощи семье дошкольника с ограниченными возможностями здоровья / Т. Н. Расторгуева // Логопед в детском саду. – 2009. – № 1. – С. 71–79.

764. **Чернова О.** Інклюзивне виховання дітей дошкільного віку / О. Чернова, О. Гришко // Теоретико-методологічні засади моделювання навчально-виховних систем у педагогічних закладах освіти : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 28–29 жовт. 2009 р.) / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти, Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Акад. пед. наук України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ, 2009. – С. 52–55.

2010

765. **Браткова М.** О психолого-педагогической помощи семьям, воспитывающим детей раннего возраста с проблемами развития / М. Браткова, Т. Бутусова // Дошкольное воспитание. – 2010. – № 4. – С. 55–60.

766. **Бугайова І.** Розвиток логічного мислення у дітей з особливими потребами. Формування елементарних математичних уявлень / Ірина Бугайова // Дефектолог. – 2010. – № 3. – С. 9–11.

767. **Євтушенко С.** Організація роботи з дітьми, що мають обмежені можливості здоров'я / С. Євтушенко, О. Бикова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 11. – С. 16–21.

768. **Ивашкевич Т. П.** Новые формы дошкольного образования / Т. П. Ивашкевич, В. В. Коренная // Дошкольная педагогика. – 2010. – № 7. – С. 58–59.

Организация работы патронажной группы для детей с ограниченными возможностями здоровья.

769. **Мартинчук О.** Підготовка вихователів ДНЗ до роботи з дітьми з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної групи / О. Мартинчук // Імідж сучасного педагога. – 2010. – № 6–7. – С. 63–64.

770. **Миронова С.** Особливості інклюзивної дошкільної освіти / С. Миронова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 11. – С. 8–15.

771. **Социально-педагогическая реабилитация ребенка с кохлеарным имплантом в условиях инклюзивного образования** // Дошкольная педагогика. – 2010. – № 7. – С. 43–45.

772. **Шинкаренко В.** Інклюзивна освіта: навчаємо і виховуємо разом / В. Шинкаренко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 11. – С. 4–7.

773. **Шматко Н. Д.** Совместное воспитание и обучение детей с ограниченными возможностями здоровья и нормально развивающихся дошкольников / Н. Д. Шматко // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2010. – № 5. – С. 12–19.

2011

774. **Вакуленко Л. С.** Дошкольная логопедическая служба в свете инклюзивного обучения (на примере городов Северо-Запада России) / Л. С. Вакуленко // Логопед. – 2011. – № 4. – С. 11–18.

775. **Кириллова Е. В.** Ребёнок с ограниченными возможностями в детском саду: с чего начинать коррекционную работу? / Е. В. Кириллова // Логопед в детском саду. – 2011. – № 4. – С. 16–20.

776. **Коваленко І.** Інтегроване та інклюзивне навчання у дитячих садках : сьогодні і напрями розвитку / І. Коваленко // Дитячий садок. – 2012. – № 7. – С. 3–7.

777. **Новикова И. М.** Концептуальный подход к формированию представлений о здоровом образе жизни у дошкольников с особенностями развития / И. М. Новикова // *Коррекционная педагогика.* – 2011. – № 5. – С. 19–27.

2012

778. **Грицюк Т. І.** Комунікативні ігри та вправи, як засіб успішної соціалізації дітей з особливими потребами / Т. І. Грицюк // *Бібліотечка вихователя дитячого садка.* – 2012. – № 1. – С. 77–99.

779. **Коноваленко С. В.** Основные направления здоровьесбережения в учреждениях для детей с ограниченными возможностями / С. В. Коноваленко // *Дошкольная педагогика.* – 2012. – № 9. – С. 39–43.

780. **Лазарева О.** Об успешной инклюзии детей с ограниченными возможностями здоровья / О. Лазарева // *Дошкольное воспитание.* – 2012. – № 9. – С. 47–50.

Об инклюзивном обучении дошкольников с ограниченными возможностями .

781. **Скляньська О.** Служба раннього втручання. Модель комплексної допомоги сім'ям, які мають дітей з особливими освітніми потребами / О. Скляньська // *Психолог.* – 2012. – № 19. – С. 36–40.

Допомоги сім'ям, які мають дошкільників з особливими освітніми потребами.

2013

782. **Аннаева М. М.** Гендерный подход к воспитанию школьников с ОВЗ / М. М. Аннаева, И. В. Александрова, Н. А. Бойко // *Дошкольная педагогика.* – 2013. – № 7. – С. 28–38.

783. **Борисова Ю. Н.** Пути повышения эффективности деятельности лекотеки в дошкольном учреждении / Ю. Н. Борисова // *Коррекционная педагогика.* – 2013. – № 3. – С. 44–46.

784. **Бутко Г. А.** Проблема повышения профессиональной компетентности педагогов-дошкольников в вопросах помощи детям с ОВЗ / Г. А. Бутко // *Коррекционная педагогика.* – 2013. – № 3. – С. 25–28.

785. **Жигорева М. В.** Ритмика как компонент системы музыкального воспитания детей в условиях интеграции / М. В. Жигорева, Л. В. Костяшова // *Коррекционная педагогика.* – 2013. – № 2. – С. 53–57.

786. **Кірилейза Т.** Нумікон. Вдале доповнення для роботи з дітьми з обмеженими можливостями / Т. Кірилейза // *Дефектолог.* – 2013. – № 6. – С. 9–10.

Методика Нумікон використовується вчителями-дефектологами, практичними психологами для навчання дітей від двох років і в корекційних групах підготовки до школи.

787. **Ковтонюк О.** До людської турботи – законодавчу базу. Триває обговорення поправок до Закону про дошкільну освіту, які стосуються інклюзивної освіти / О. Ковтонюк // Освіта України. – 2013. – № 25. – С. 12.

788. **Кононенкова И. Д.** Новый подход формирования коммуникативной деятельности дошкольников с задержкой психического развития / И. Д. Кононенкова // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 37–39.

789. **Матросова Т. А.** Формирование мотивации к школьному обучению у дошкольников с ограниченными возможностями здоровья в детском саду компенсирующего вида / Т. А. Матросова, Е. Е. Балашова // Логопедия сегодня. – 2013. – № 2. – С. 58–67.

790. **Мунтян В.** Вивчення ставлення батьків до інклюзивної освіти / В. Мунтян // Практичний психолог: дитячий садок. – 2013. – № 12. – С. 18–20.

791. **Новикова И. М.** Место специальной дошкольной здоровьесберегающей педагогики в инклюзивном образовании / И. М. Новикова // Коррекционная педагогика. – 2013. – № 3. – С. 23–24.

792. **Стребелева Е.** Дети с отклонениями в развитии / Е. Стребелева, А. Закрепина // Дошкольное воспитание. – 2013. – № 12. – С. 80–86.

Дошкольники с отклонениями в развитии.

793. **Шевчук Н.** Інклюзивна освіта в дошкільному закладі комбінованого типу / Н. Шевчук // Дитячий садок. – 2013. – № 27. – С. 3–29.

2014

794. **Заиграева Н.** Формирование у старших дошкольников с нарушением речи способности к вербализации гендерных представлений / Н. Заиграева, С. Гончарова // Дошкольное воспитание. – 2014. – № 4. – С. 56–64.

795. **Дятленко Н.** Розвиток дошкільного навчального закладу на основі інклюзивних цінностей / Н. Дятленко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2014. – № 8. – С. 24–28.

2015

796. **Буц І.** Інклюзивне навчання у ДНЗ / І. Буц // Дитячий садок. Управління. – 2015. – серп. (№ 8). – С. 8–12.

797. **Горобець С. С.** Переваги та недоліки інклюзивного навчання в загальноосвітніх школах та дошкільних закладах освіти / С. С. Горобець // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 2. – С. 2–5.

798. **Кузава І. Б.** Теоретичні та методичні засади інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку : автореф. дис. ...

д-ра пед. наук : 13.00.03 / Ірина Борисівна Кузава ; Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. – Київ, 2015. – 40 с.

799. **Негода Л.** Прощавай, дитсадку! / Л. Негода // Дитячий садок. – 2015. – серп. (№ 15). – С. 39–41.

Свято у групі дітей з обмеженими можливостями.

800. **Семак С. М.** Наступність дошкільної та початкової освіти в організації інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами / С. М. Семак // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 3. – С. 2–4.

801. **Суворовцева Т. В.** Інклюзивна освіта в ДНЗ / Т. В. Суворовцева // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2015. – № 6. – С. 2–10.

802. **Ткаченко Т.** Діти з особливими потребами. Адаптація у дитячому колективі / Т. Ткаченко // Дитячий садок. Управління. – 2015. – січ. (№ 1). – С. 24–25.

2016

803. **Андрущенко О. О.** Організація інклюзивної освіти в дошкільному навчальному закладі / О. О. Андрущенко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2016. – № 2. – С. 5–7.

804. **Бобир В.** Інклюзія: реальні кроки в наявних умовах. З досвіду роботи районної творчої групи / В. Бобир, О. Іванюк // Дошкільне виховання. – 2016. – № 2. – С. 16–19.

805. **Кириченко Т.** "Сонячні діти" у звичайному дитсадку / Т. Кириченко, Л. Стадник // Дошкільне виховання. – 2016. – № 8. – С. 16–19.

Виховання дошкільнят з синдромом Дауна.

806. **Козинська Н.** Здорові оченята – щасливі малята. Обґрунтування та приклади вправ для збереження зору дошкільників / Н. Козинська, Н. Семенюк // Дитячий садок. – 2016. – груд. (№ 23). – С. 10–17.

807. **Краузе В.** "Я – казка" – пальчиковий театр. Багатофункціональний ігровий посібник для дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами / В. Краузе // Дефектолог. – 2016. – трав. (№ 5). – С. 26–33.

Для дітей з вадами мовлення.

808. **Куцолапська А.** Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у ДНЗ / А. Куцолапська // Психолог дошкілля. – 2016. – жовт. (№ 10). – С. 4–5.

809. **Луценко І.** Організаційні та нормативно-правові аспекти запровадження інклюзивної освіти у дошкільних навчальних закладах / І. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 2. – С. 44–49.

810. **Софій Н.** "Індекс інклюзії". Наскільки ми розуміємо інклюзивну освіту? / Н. Софій // Дитячий садок. Управління. – 2016. – груд. (№ 12). – С. 4–11.

811. **Тимченко К.** Цікаві гудзики. Підгрупове корекційно-розвивальне заняття із зороводепривованими дітьми старшого дошкільного віку / К. Тимченко // Дефектолог. – 2016. – листоп. (№ 11). – С. 15–17.

Корекційно-розвивальне заняття з використанням ІКТ і здоров'язбережувальних методик В. П. Базарного.

812. **Ярушко Л.** У гостях у діда Панаса (український народний побут). Інтегроване заняття з елементами ейдетики у старшій спеціалізованій групі / Л. Ярушко // Дефектолог. – 2016. – квіт. (№ 4). – С. 17–19.

Заняття з дошкільниками.

2017

813. **Коршенко Н.** Наочна математика. Технологія "Нумікон" у дитсадку / Н. Коршенко // Дитячий садок. – 2017. – жовт. (№ 19). – С. 9–13.

814. **Піканова Н. В.** Виявлення особливостей організаційно-педагогічних умов в інклюзивних дошкільних закладах / Н. В. Піканова // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови : наук.-метод. зб. / за ред. В. В. Засенка, А. А. Колупаєвої ; Ін-т спец. педагогіки НАПН України. – Київ ; Чернівці, 2017. – Вип. 12. – С. 85–92.

815. **Рассказова П. І.** Методика застосування розповіді за картиною як засобу розвитку уяви та зв'язного мовлення дітей в інклюзивних групах ДНЗ / П. І. Рассказова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 1. – С. 23–31.

816. **Рассказова П. І.** Розвиток зв'язного мовлення дітей з різним рівнем здоров'я в інклюзивних групах ДНЗ / П. І. Рассказова // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2017. – № 4. – С. 6–12.

2018

817. **Демченко О.** Інклюзія в ЗДО. Теорія і практика / О. Демченко // Дитячий садок. Управління. – 2018. – № 7. – С. 5–27.

818. **Державна підтримка осіб з особливими освітніми потребами** // Управління освітою. – 2018. – січ. (№ 1). – С. 12–15.

819. **Іванюк О.** Організація єдиного інклюзивного освітнього простору / О. Іванюк, В. Бобир // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 10–15.

820. **Максименко Д. С.** Ігри та ігрові завдання для дітей раннього віку з обмеженими можливостями здоров'я. Практична психологія / Д. С. Максименко. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 120 с. – Бібліогр.: с. 118.

821. **Маляренко О. А.** Подорож на казкову планету. Комплексне заняття з фізкультури для дітей старшої групи з порушеннями опорно-рухового апарату / О. А. Маляренко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 7. – С. 12–14.

822. **Мартинчук О.** Інклюзивна освіта: ідея, практика і суспільна цінність / О. Мартинчук // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 2–5

823. **Павленко Л. В.** Космічна подорож. Інтегроване заняття для старших дошкільників із вадами зору / Л. В. Павленко // Дитина з особливими потребами. Інклюзивна освіта. Дефектологія. Корекційна робота. – 2018. – № 7. – С. 7–11.

824. **Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти** // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2018. – № 7. – С. 3–8.

825. **Скрипник Т.** Як підготувати дітей з аутизмом до інклюзивної освіти / Т. Скрипник // Дошкільне виховання. – 2018. – № 10. – С. 6–9.

826. **Холодницька К.** Інклюзивне навчання в дошкільних закладах. Особливості впровадження / К. Холодницька // Соціальний педагог. – 2018. – берез. (№ 3). – С. 18–29.

827. **Четверікова Н. В.** Інклюзивне навчання в ЗДО / Наталія Володимирівна Четверікова ; упоряд. Т. А. Шаповал. – Київ : Шк. світ, 2018. – 128 с. : іл. – (Бібліотека "Шкільного світу"). – Бібліогр.: с. 115–116.

Забезпечення рівних освітніх можливостей молоді (студентів)

2002

828. **Таланчук П. М.** Актуальні проблеми навчання студентів з особливими потребами / П. М. Таланчук, Г. В. Онкович, К. В. Луцько // Мова і культура. – 2002. – Т. V, В. 4; ч. 2. – С. 166–169.

2003

829. **Комар Т.** Особливості розвитку ціннісно-потребової сфери студентів з обмеженими можливостями / Т. Комар // Психологія і суспільство. – 2003. – № 4. – С. 110–118.

830. **Шуневич Б.** Перспективи дистанційного навчання студентів із вадами зору / Б. Шуневич // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2003. – № 1. – С. 106–114.

2004

831. **Савченко В.** Про створення необхідних умов для навчання та побуту студентів-інвалідів у вищих навчальних закладах / В. Савченко, О. Луковська // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2004. – С. 53–59.

2005

832. **Гребенюк Т.** Міжособистісні стосунки студентів з вадами зору в колективах інтегрованого типу / Т. Гребенюк // Дефектологія. – 2005. – № 4. – С. 27–29.

833. **Шувалова И. Н.** В реабилитации мелочей нет! / И. Н. Шувалова // Гуманітарні науки. – 2005. – № 1. – С. 133–141.

Особенности динамики психологического профиля студентов с ограниченными физическими возможностями..

2006

834. **Грецов А. Г.** Ролевые игры в психологических тренингах со старшеклассниками и студентами / А. Г. Грецов // Адаптивная физическая культура. – 2006. – № 1. – С. 30–31.

835. **Томаржевська І.** Гуманістично орієнтований тренінг у системі психологічного супроводу студентів з особливими потребами соціономічного профілю / І. Томаржевська // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2006. – № 6. – С. 117–122.

836. **Янданова Т. И.** К вопросу об организации психолого-педагогического сопровождения студентов-инвалидов / Т. И. Янданова // Специальная психология. – 2006. – № 4. – С. 22–28.

2007

837. **Зеленюк О. В.** Фізичне виховання студентів із вадами здоров'я: здобутки та проблеми / О. В. Зеленюк // Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота / Упорядник: Голубева М. О.; Національний університет "Києво-Могилянська академія". – Київ, 2007. – Т. 71. – С. 19–23.

838. **Іваненко Т.** Через комплексну реабілітацію - до створення рівних можливостей / Т. Іваненко // Освіта України. – 2007. – № 21. – С. 7.

Про реабілітаційну роботу зі студентами-інвалідами в університеті "Україна", де готують спеціалістів з 72 спеціальностей. Університет має досвід організації навчально-виховного процесу молоді з інвалідністю в інтегрованих студентських групах.

839. **Інноваційні моделі навчання студентів і учнів з особливими потребами** / М. Ф. Димитров, Г. В. Морозова, Г. В. Онкович [та ін.] // Гуманітарна педагогічна парадигма вищої освіти : монографія / АПН України; Ін-т вищої освіти; Відділ теорії і методології гуманітарної освіти. – Київ, 2007. – С.316–332.

840. **Тільненко О. А.** Організаційно-педагогічні засади удосконалення процесу навчання студентів з особливими потребами / О. А. Тільненко // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / Ін-т інноваційних технологій і змісту освіти. – Київ, 2007. – Вип. 46. – С. 88–92.

841. **Шумська С. І.** Інноваційні підходи до індивідуалізації фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп / С. І. Шумська // Викладання курсу "Фізичне виховання" у ВНЗ: альтернативні пріоритети й багатовекторність перспектив : матеріали регіонального метод. семінару, 27 листопада 2007 року / Полт. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Ф-т фіз. виховання, Каф. фіз. культури та здоров'я. – Полтава, 2007. – С. 34–36.

842. **Шумська С.** Творчий підхід до фізичного виховання студентів з особливими потребами / С. Шумська // Розвиток наукової творчості майбутніх вчителів природничих дисциплін. XIV Каришинські читання : Міжнародна науково-практична конференція: Зб. наукових праць: XIV Каришинські читання. 24–25 травня 2007 року / Ін-т інноваційних технологій та змісту освіти; Ін-т пед. АПН України; Полтав. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2007. – С. 230–233.

2008

843. **Корниенко В.** Высшее образование для лиц с ограниченными физическими возможностями: проблема и опыт / В. Корниенко // Новый коллегіум. – 2008. – № 4. – С. 20–22.

Проблемы доступности высшего образования для инвалидов.

844. **Печенкин В. В.** Проблемы образования в представлениях инвалидов / В. В. Печенкин, Д. В. Зайцев // Социологические исследования. – 2008. – № 3. – С. 92–97.

845. **Рябова Н. В.** Формирование деятельности будущего педагога по социально-бытовой ориентации учащихся с ограниченными возможностями здоровья / Н. В. Рябова // Высшее образование сегодня. – 2008. – № 6. – С. 86–88.

846. **Суслов В. Г.** Проблемы инклюзивного образования: подготовка будущего учителя географии к коррекционно-педагогической деятельности / В. Г. Суслов // География и экология в школе XXI века. – 2008. – № 8. – С. 61–65.

847. **Филатов С. А.** Роль компьютерного диалога в развитии творческого потенциала студентов с ограничениями физических и сенсорных возможностей / С. А. Филатов // Методист. – 2008. – № 7. – С. 44–46.

848. **Шумська С. І.** Індивідуалізація фізичного виховання студентів з особливими потребами – шлях до їх самореалізації / С. І. Шумська // Європейський вектор української освіти : зб. наук. праць / Полт. обл. рада, Упр-ня освіти і науки Полтав. обл. держ. адміністрації, Полт. держ. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, Полтав. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти імені М. В. Остроградського. – Полтава, 2008. – С. 505–512.

2009

849. **Богінська Ю. В.** Діяльність університетських сервісних служб для студентів з обмеженими можливостями: зарубіжний досвід / Ю. В. Богінська // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2009. – № 1. – С. 78–84.

850. **Богинская Ю. В.** Обеспечение доступности высшего образования для лиц с ограниченными возможностями жизнедеятельности: анализ нормативно-правовой базы / Ю. В. Богинская // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 10–16.

851. **Богинская Ю. В.** Характеристика европейской системы высшего образования для лиц с ограниченными возможностями / Ю. В. Богинская // Гуманітарні науки. – 2009. – № 1. – С. 132–138.

852. **Бріскін Ю.** Спорт інвалідів як складова профільної освіти за напрямом "Спорт" / Юрій Бріскін, Аліна Передерій // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2009. – № 2. – С. 3–10.

853. **Коломыцева О. В.** Проблемы и перспективы получения гражданами с ограниченными возможностями здоровья высшего профессионального образования / О. В. Коломыцева, И. Е. Коновалов // Теория и практика физической культуры. – 2009. – № 11. – С. 11–13.

Высшее образование инвалидов в России.

854. **Комплексная модель решения проблем инвалидов в сфере образования и социализации** / А. Г. Селезнёв, О. К. Зенин, В. Г. Калоерова, Томашевский Н. И. // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 22–28.

Обучение инвалидов в высшей школе.

855. **Кучер Г. М.** Надання вищої освіти особам із обмеженими фізичними можливостями як гарантії їхньої конкуренто-спроможності на ринку праці / Г. М. Кучер // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 39–47.

Стаття містить діаграми, графіки.

856. **Носков В. И.** Первые шаги к здоровью / В. И. Носков // Практична психологія та соціальна робота. – 2009. – № 7. – С. 59–80.

Психогигиена учебной деятельности в вузе. Физическая культура студентов с отклонениями в развитии и при недостатке здоровья.

857. **Филатов С. А.** Развитие творческого потенциала студентов с нарушением зрения / С. А. Филатов // Методист. – 2009. – № 2. – С. 40–41.

858. **Шумська С. І.** Валеологічне обґрунтування індивідуалізації фізичного виховання студентів із особливими потребам / С. І. Шумська // Навколишнє середовище і здоров'я людини : II Всеукраїнський науково-практичний семінар 18-19 вересня 2008 р. Збірник матеріалів / ПДПУ ім. В. Г. Короленка, ПОІППО імені М. В. Остроградського, Загальноосвіт. навч. закл. №2 м. Кобеляки, Регіональний ландшафтний парк "Нижньоворсклянський". – Полтава, 2009. – С. 82–84.

859. **Щеколодкин В. Ф.** Социализация, реабилитация и интеграция инвалидов детства методами высшего образования / В. Ф. Щеколодкин // Гуманітарні науки. – 2009. – № 2. – С. 17–21.

2010

860. **Богинская Ю. В.** Анализ состояния доступности высшего образования для лиц с ограниченными возможностями жизнедеятельности в Украине / Ю. В. Богинская // Гуманітарні науки. – 2010. – № 1. – С. 22–28.

861. **Чернилевский Д. В.** Формирование профессиональной подготовки студентов-инвалидов на основе аксиологического подхода / Д. В. Чернилевский, Т. В. Вдовиченко // Педагогическое образование и наука. – 2010. – № 2. – С. 10–15.

Обучение студентов-инвалидов в Украине.

862. **Шульмин М. П.** Проблемное решение социального и психологического сопровождения студентов-инвалидов в процессе их профессионального образования / М. П. Шульмин // Дефектология. – 2010. – № 3. – С. 88–92.

2011

863. **Барна М. В.** Характеристика домінуючих чинників побудови стратегій самореалізації студентів-інвалідів / М. В. Барна // Психологічні перспективи. – 2011. – Вип. 18. – С. 29–39.

864. **Богинська Ю. В.** Структурно-функційна модель організації соціально-педагогічної підтримки студентів з обмеженими можливостями у вищому навчальному закладі / Ю. В. Богинська // Гуманітарні науки. – 2011. – № 2. – С. 32–38.

865. **Бондал Э. В.** Адаптивный туризм как средство и метод двигательной рекреации в оздоровлении лиц с ограниченными возможностями здоровья / Э. В. Бондал // Фізичне виховання: минуле і сучасність : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції 17–19 березня 2010 року / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2011. – С. 151–160.

866. **Мкртумова И. В.** Социально-психологические особенности позитивной дивиаии студентов-инвалидов / И. В. Мкртумова // Психология обучения (Журнал). – 2011. – № 1. – С. 80–85.

867. **Панченко Т.** Формування психологічної готовності студентів з обмеженими фізичними можливостями до самостійної навчальної діяльності / Т. Панченко // Психологія і суспільство. – 2011. – № 1. – С. 145–150.

868. **Юрків Я. І.** Надання вищої освіти особам з обмеженими функціональними можливостями та підготовка фахівців до роботи з ними (на прикладі досвіду в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка) / Я. І. Юрків // Соціальна педагогіка: Теорія та практика. – 2011. – № 1. – С. 32–38.

2012

869. **Голубенко С.** Професійна підготовка осіб із розумовими та фізіологічними розладами у ПТНЗ / С. Голубенко // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 8–15.

870. **Дергачева Л. М.** Формирование у студентов с ограниченными возможностями здоровья умения работать со школьным учебником информатики / Л. М. Дергачева // Информатика и образование. – 2012. – № 7. – С. 97–100.

871. **Загоруйко Л. О.** Стратегії забезпечення рівних освітніх можливостей молоді у скандинавських країнах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Людмила Олексіївна Загоруйко ; Сумський держ. пед. ун-т імені А. С. Макаренка. – Суми, 2012. – 20 с.

872. **Крухмалев А. Е.** Особенности социальной адаптации студентов с ограниченными возможностями здоровья / А. Е. Крухмалев, Е. В. Воеводина // Социологические исследования. – 2012. – № 12. – С. 72–80.

873. **Молошна Т.** У пошуках ефективних засобів корекції. Психолого-педагогічний супровід осіб з особливими потребами у професійно-технічних закладах засобами арт-терапії / Т. Молошна // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 48–51.

874. **Пономарьова Ю.** Розвиток духовних цінностей учнів ПТНЗ у рамках інклюзивної освіти. Програма розвивальних занять / Ю. Пономарьова // Соціальний педагог. – 2012. – № 11. – С. 22–26.

875. **Самбор А. М.** Інноваційні підходи до проведення практичних занять з використанням інклюзивних методик для майбутніх учителів трудового навчання / А. М. Самбор // Педагогіка і психологія. – 2012. – № 3. – С. 36–39.

876. **Федотенко І. Л.** Професійно-личностне розвиток майбутніх учителів для педагогічної діяльності в інклюзивній середі / І. Л. Федотенко, І. А. Югфельд // Психологія в вузе. – 2012. – № 2. – С. 31–35.

2014

877. **Бабічев О.** Основне завдання – допомогти студенту з особливими потребами інтегруватися в суспільство / О. Бабічев // Рідна школа. – 2014. – № 7. – С. 12–13.

Інклюзивне навчання у вищій школі

878. **Кудашова Л. Т.** Дистанційне навчання дисципліни "Фізическа культура" студентів з обмеженими можливостями / Л. Т. Кудашова // Адаптивна фізическа культура. – 2014. – № 1. – С. 9–12.

879. **Малойван Я.** Теоретико-методичні засади організації інтегрованого навчання студентів з обмеженими можливостями на факультативних заняттях фізичним вихованням / Я. Малойван // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2014. – № 1. – С. 73–76.

Залучення молоді із обмеженими можливостями до систематичних занять фізичною культурою і спортом, що сприятиме зміцненню їхнього здоров'я.

880. **Попков А.** Двигательна активність – важливе умово процесу реабілітації студентів, існуючих відхилення в стані здоров'я / А. Попков // Фізическа культура: Воспитання, освіта, тренування. – 2014. – № 2. – С. 67–69.

881. **Цибулько І. В.** Теоретичні основи підготовки майбутніх вчителів до використання естетотерапії в інклюзивному навчанні дітей / І. В. Цибулько // Педагогічна майстерність як система професійних і мистецьких компетентностей : зб. матер. XI Міжнар. пед.- мистецьких читань пам'яті проф. О. П. Рудницької / НАПН, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих, Відділ пед. естетики та етики. – Чернівці, 2014. – Вип. 5 (9). – С. 260–263.

2015

882. **Малишевська І.** Право на вищу освіту осіб з особливими освітніми потребами та інвалідністю у законодавстві України / І. Малишевська // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 2. – С. 27–34.

883. **Малік М. В.** Підготовка майбутніх менеджерів освіти до управління загальноосвітнім навчальним закладом в умовах інклюзії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Марина Валентинівна Малік ; Держ. заклад "Південноукр. нац. пед. ун-т імені К. Д. Ушинського". – Одеса, 2015. – 20 с.

884. **Овсяннікова С. М.** Шляхи впровадження інклюзивного навчання у вищому навчальному закладі / С. М. Овсяннікова, О. О. Заброта, Ю. В. Рожко // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 3. – С. 48–50.

885. **Чайковський М.** Сворення інклюзивного освітнього простору ВНЗ як концептуальна основа технології соціально-педагогічної роботи з молоддю з особливими потребами / М. Чайковський // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2015. – № 4. – С. 43–51.

886. **Шевяков О.** Психологічний супровід непрофесійної фізкультурної освіти студентів з вадами здоров'я / О. Шевяков, С. Чернігівська // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 1. – С. 73–79.

2016

887. **Корець А.** Профілактика й корекція адиктивної поведінки підлітків та молоді з обмеженими можливостями здоров'я / А. Корець // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – № 1. – С. 74–79.

888. **Шокотько Л.** Сім "Я". Авторська програма соціалізації та реабілітації молоді з особливими потребами / Л. Шокотько // Соціальний педагог. – 2016. – січ. (№ 1). – С. 29–39.

2017

889. **Гришко О.** Супровід навчання студентів з особливими освітніми проблемами у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс] / О. Гришко, Л. Клевака // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка ; гол. ред. М. І. Степаненко. – Полтава, 2017. – Вип. 19. – С. 90–95. – (Педагогічні науки). – Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/8531>.

Проаналізовано досвід здійснення різних видів супроводу навчання студентів з особливими освітніми потребами у вищому навчальному закладі «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»: технічний, педагогічний, психологічний, медико-реабілітаційний, фізкультурно-спортивний, соціальний, професійно-адаптаційний. Наведено конкретні шляхи розв'язання означеної проблеми та подальші кроки з впровадження відповідних сучасних технологій навчання.

890. **Польгун К. В.** Організація інклюзивного навчання фізико-математичних дисциплін студентів з обмеженими фізичними можливостями у вищих технічних навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.09 / Катерина В'ячеславівна Польгун ; наук. керівник З. П. Бакум ; Терноп. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль, 2017. – 20 с.

891. **Чернігівська С.** Проблема інклюзивної освіти студентів-інвалідів (у контексті їх реабілітації) / С. Чернігівська // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2017. – № 1. – С. 245–250.

2018

892. **Кас'яненко О. М.** Формування готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку в умовах інклюзії : автореф. дис. ... канд. пед. наук

: 13.00.04 / Оксана Миколаївна Кас'яненко ; наук. керівник Т. О. Довженко ; Терноп. нац. пед. ун-т імені В. Гнатюка. – Тернопіль, 2018. – 20 с.

893. **Суховієнко Н. А.** Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до професійної діяльності в умовах інклюзивної освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Наталія Анатоліївна Суховієнко ; наук. керівник Л. В. Зданевич ; Хмельниц. гуманітарно-пед. акад. – Хмельницький, 2018. – 20 с.

Досвід і реалізація інклюзивної освіти в зарубіжних країнах

2005

894. **Реут М. Н.** Развитие службы ранней помощи проблемным детям / М. Н. Реут // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2005. – №6. – С.3–6.

Развитие коррекционной педагогики в США и России.

2007

895. **Быков Д. А.** Опыт создания реабилитационного комплекса для детей с ограниченными возможностями / Д. А. Быков // Педагогика. – 2007. – № 6. – С. 27–31.

Организация Реабилитационного комплекса для детей и подростков с нарушениями опорно-двигательного аппарата и центральной нервной системы в г. Челябинске (России).

896. **Громовий В. В.** Звичайна освіта для особливих дітей / В. В. Громовий // Постметодика. – 2007. – № 6. – С. 11–14.

Сурдопедагогіка в Нідерландах. Про голландський Інститут "Viataal" робота якого спрямована на інтеграцію глухих дітей в суспільство.

897. **Шот М.** Вікна у здоровий світ / М. Шот // Віче. – 2007. – № 17. – С. 48–49.

Інтегроване навчання в Польщі дітей з обмеженими можливостями

2008

898. **[Інклюзивна освіта]** // Завуч. – 2008. – № 19–20. – С. 43–57.

Інтегроване (інклюзивне) навчання дітей з особливими потребами. Інклюзивна освіта в США, Швеції та Росії.

899. **Кан А. М.** Образование как фактор реабилитации и социальной интеграции инвалидов: зарубежный опыт / А. М. Кан // Социология образования. – 2008. – № 8. – С. 66–71.

900. **Пенин Г. Н.** Опыт инклюзивного образования в Португалии / Г. Н. Пенин, И. В. Прищепова // Логопед в детском саду. – 2008. – № 7. – С. 17–24.

901. **Совместное обучение здоровых детей и детей со специальными нуждами** [в России] // Социальная педагогика. – 2008. – № 2. – С. 63–67.

Обеспечение возможности детям со специальными нуждами обучаться в обычных школах наравне со здоровыми детьми.

2009

902. **Дорохова Е. С.** Организация инклюзивного образования в системе дополнительного образования детей / Е. С. Дорохова // Методист. – 2009. – № 7. – С. 28–33.

Организация образовательного процесса воспитанников с особыми образовательными потребностями в России.

903. **Крокер Ш.** Політика підтримки інклюзії (канадський досвід) / Шеріл Крокер // Дефектологія. – 2009. – № 4. – С. 4–6.

904. **П'ятакова Т.** Особливості підготовки учителів швейцарської конфедерації до здійснення інклюзивного навчання / Тетяна П'ятакова // Імідж сучасного педагога. – 2009. – № 10. – С. 37–39.

2010

905. **Казакова Л. А.** Гуманитарные технологии социального воспитания детей и подростков с ограниченными возможностями здоровья в зарубежной специальной педагогике / Л. А. Казакова // Мир образования- образование в мире. – 2010. – № 4. – С. 99–106.

906. **Киося А.** Наша школа для всех / А. Киося, М. Мельтюхова // Здоровье детей. – 2010. – № 18. – С. 31–35.

Инклюзивное образование в России.

907. **Киося А.** Опыт немецких коллег / А. Киося // Здоровье детей. – 2010. – № 17. – С. 37–40.

Организация инклюзивного образования в Германии.

908. **Лупарт Д.** Шкільна реформа в Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл / Джуді Лупарт, Чарльз Веббер // Дефектологія. – 2010. – № 1. – С. 6–11, № 2. – С. 7–19.

2011

909. **Барина Г. В.** Социализация личности с ограниченными возможностями в системе российского образования / Г. В. Барина // Педагогическое образование и наука. – 2011. – № 2. – С. 44–51.

910. **Вакуленко Л. С.** Дошкольная логопедическая служба в свете инклюзивного обучения (на примере городов Северо-Запада России) / Л. С. Вакуленко // Логопед. – 2011. – № 4. – С. 11–18.

911. **Морозов Н. И.** Критерии эффективности (качества) инклюзивного образования / Н. И. Морозов // Мир образования – образование в мире. – 2011. – № 4. – С. 123–132.

Инклюзивное образование в России.

2012

912. **Дмитрієва О. А.** Інклюзивна освіта в Швеції / О. А. Дмитрієва // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2012. – № 8. – С. 12–16.

913. **Никитина Л. Н.** Отношение учителей к дистанционному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья / Л. Н. Никитина // Дефектология. – 2012. – № 2. – С. 63–70.

Дистанционное обучение детей с ограниченными возможностями здоровья в России.

914. **Савина А.** Польша: когда особые дети идут в обычный детский сад / А. Савина // Дошкольное воспитание. – 2012. – № 5. – С. 114–123.

Совместное обучение здоровых детей и детей с ограниченными возможностями здоровья в Польше.

2013

915. **Барина Г. В.** Должное и сущее в образовании инвалидов / Г. В. Барина // Педагогическое образование и наука. – 2013. – № 3. – С. 17–22.

Образование детей с ограниченными возможностями, инвалидов в России.

916. **Захарчук М. Є.** Становлення та розвиток інклюзивної освіти у США : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Мар'яна Євгенівна Захарчук ; Терноп. нац. пед. ун-т імені В.Гнатюка. – Тернопіль, 2013. – 17 с.

917. **Колупаєва А.** Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / А. Колупаєва // Завуч. – 2013. – № 16. – С. 23–24; № 19. – С. 17–21.

918. **Кучмаева О.** Нормативная база инклюзивного образования: опыт Москвы / О. Кучмаева, Г. Сабитова, О. Петрякова // Воспитательная работа в школе. – 2013. – № 7. – С. 73–79.

Инклюзивное образование детей с ограниченными возможностями здоровья в России.

919. **Особенности инклюзивного образования в России** // Педагогическая мастерская. Всё для учителя. – 2013. – № 1. – С. 12–15.

366. **Особливості інклюзивної освіти в Росії** // Педагогічна майстерня. – 2013. – № 2. – С. 20–22.

920. **Федоренко О.** У пошуках оптимальних шляхів упровадження інклюзивного навчання дітей із порушенням слуху / О. Федоренко // Дефектологія. Особлива дитина: навчання і виховання. – 2013. – № 2. – С. 41–43.

Проблеми та досвід інклюзивної освіти зарубіжних країн (Австралія, Данія, США та ін.).

921. **Федотов В.** Соціальна адаптація дітей с обмеженими можливостями здоров'я [в Росії] / В. Федотов // Воспитательная работа в школе. – 2013. – № 7. – С. 38–39.

2014

922. **Калашник Л. С.** Соціальна турбота про дітей-інвалідів у КНР / Л. С. Калашник // Система соціального піклування про дітей-сиріт у КНР: монографія / Л. С. Калашник; Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. – Харків, 2014. – С. 215–220.

923. **Лупарт Д.** Шкільна реформа в Канаді / Д. Лупарт, Ч. Веббер // Сучасна школа України. – 2014. – листоп. (№ 11). – С. 62–89.

Перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл.

924. **Софій Н.** Інклюзивні ресурсні центри: канадський досвід та українські перспективи / Н. Софій // Управління освітою. – 2014. – лип. (№ 13). – Вкладка.

925. **Ферт О. Г.** Педагогічні засади діяльності громадських організацій у сфері формування інклюзивної освітньої політики в Україні і Канаді: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Ольга Григорівна Ферт; Житомир. держ. ун-т імені Івана Франка. – Житомир, 2014. – 20 с.

926. **Шевелева Д. Е.** Развитие равноправных отношений между учащимися в условиях инклюзивного образования в России и за рубежом / Д. Е. Шевелева // Народное образование. – 2014. – № 3. – С. 207–214.

2015

927. **Клім-Клімашевська А.** Освіта дітей з особливими потребами в умовах інклюзії: досвід Польщі / А. Клім-Клімашевська // Рідна школа. – 2015. – № 3. – С. 72–74.

928. **Масловська Ю. С.** Психологічні аспекти інклюзивної освіти / Ю. С. Масловська, О. В. Козлітїна, Л. В. Туріщева // Управління школою. – 2015. – № 22–24. – С. 91–95; № 25–27. – С. 76–95.

929. **Смешнова А. В.** Інклюзивна освіта як сучасна модель навчання / А. В. Смешнова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 3. – С. 51–53.

2016

930. **Власенко О.** Інклюзія крокує по планеті / О. Власенко // Директор школи. – 2016. – трав. (№ 9-10). – С. 10–20.

Про закордонний досвід інклюзивної освіти (Італія, Австрія, Бельгія, Голландія, Швеція, Німеччина).

931. **Носенко Ю.** Хмарні технології у навчанні дітей з особливими потребами. Зарубіжний досвід / Ю. Носенко // Сучасна школа України. – 2016. – черв. (№ 6). – С. 24–27.

2017

932. **Бойченко М. А.** Особливості надання педагогічної підтримки двічі винятковим учням у США, Канаді та Великій Британії / М. А. Бойченко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2017. – № 11. – С. 54–59.

Педагогічна підтримка обдарованих-талановитих учнів із обмеженими можливостями.

933. **Засенко В.** Спеціальна освіта: кроки до змін / В. Засенко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 1. – С. 7–12.

Окреслено особливості реалізації державної політики у вирішенні проблем громадян з особливими потребами.

934. **Левицька Я.** Особливе навчання. Як це відбувається за кордоном? / Я. Левицька // Директор школи. Шкільний світ. – 2017. – № 8. – С. 40–49.

Інтегроване та інклюзивне навчання в окремих країнах - Італія, Бельгія, Австрія, Велика Британія, Швеція, Нідерланди, Німеччина, Сполучені Штати.

935. **Наконечна Л.** Основоположні підходи в інклюзивній освіті в країнах Північної Америки та Україні / Л. Наконечна // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 2. – С. 34–41, № 4. – С. 65–72.

936. **Наконечна Л.** Прогностичний потенціал компаративного педагогічного дослідження інклюзивної освіти в країнах Північної Америки та України / Л. Наконечна // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2017. – № 2. – С. 34–41.

937. **Перхун Л. В.** Формування особистості дитини у системі інклюзивної освіти Франції : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Леся Василівна Перхун ; наук. керівник Т. І. Пантук ; Дрогоб. держ. пед. ун-т імені Івана Франка. – Дрогобич, 2017. – 20 с.

2018

938. **Дмитрієва-Заруденко Ю.** Система інклюзивного навчання. Досвід Чеської Республіки / Ю. Дмитрієва-Заруденко // Управління освітою. – 2018. – № 5. – С. 10–29.

939. **Іванова О. В.** Особливості підготовки вчителів середньої школи до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в країнах Західної Європи (початок ХХІ століття) / О. В. Іванова // Імідж сучасного педагога. – 2018. – № 6. – С. 48–51. – Режим доступу: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/147078>.

940. **Казачінер О. С.** Інклюзивна освіта в англомовних країнах / Олена Семенівна Казачінер. – Харків : Основа, 2018. – 80 с. – (Бібліотека журналу "Англійська мова та література" ; вип. 4 (184)). – Бібліогр.: с. 78–79.

941 . **Луценко І.** Організація діяльності асистента вчителя: досвід Чехії / І. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 1. – С. 64–71.

Іменний покажчик

Абдина Р.П.	372	Байбородова Л.В.	286
Авдусенко Л.	672	Байда Л.	461
Авитици М.	320	Балакірська Л.В.	229
Агапова И.А.	752	Балашова Е.Е.	789
Акініна Л.	46	Барінова Г.В.	909, 915
Акішина С.В.	374	Барміна Т.В.	30
Александрова И.В.	782	Барна М.В.	863
Алєнкина О.	172	Барсукова Л.	593
Альошина Н.	604	Бастун Н.А.	174
Амірбеков Г.	458	Батраченко Н.	462
Ананьєва Т.В.	47	Башарина Т.А.	175
Андраш Т.	601	Безенцева Н.Н.	12
Андрєєва М.О.	602	Безклинська О.	463
Андруксяк Н.Ю.	375	Белоброва М.М.	230
Андрущенко О.О.	548	Бендерська Г.М.	552
Аннаєва М. М.	782	Березан В.І.	464
Антипова Ж.В.	134	Берсенева Л.М.	13
Антощак О.	459, 549	Белова О.	48
Аркадєєва О.О.	603	Бібік Н.М.	640
Артемова Ю.	135, 284	Біла А.	569
Артюшенко Н.П.	227	Білик Т.	466
Афанасєєва Л.	228	Білоус В.М.	136
Ахметова Д.З.	460	Бикова О.	767
Аюпова Е.Е.	173	Бикова Т.	293, 298, 299
Бабаніна С.	285	Бичурин О.М.	380
Бабіч Г.	550	Бобир В.	553, 804, 819
Бабічев О.	877	Бобренко І.	84
Базилєвська О.	551	Богинская Ю.В.	85, 850, 851, 860
Байбородова Л.	287	Богинська Ю.В.	849, 864

Бойко Н.А.	782	Валентик Н.	178
Бойков Д.И.	86	Василяшко І.	466
Бойченко М.А.	932	Васюник-Кулієва М.	607
Бойчук Ю.Д.	321	Вахтель Г.	138
Бондал Э.В.	865	Вдовиченко Т.В.	861
Бондар В.	176, 231	Веббер Ч.	908, 923
Бондар Л.	696	Верещагина Н.В.	760
Бондаренко Г.	604	Виговська О.	555
Бондарчук А.	376	Вихристюк М.	673, 674
Борисова Ю.Н.	783	Вікарій Л.В.	688
Борисюк О.	465	Власенко О.	556, 688, 930
Боровська О.В.	688	Вовненко К.Б.	179
Бочковський В.	232	Воеводина Е.В.	319, 872
Браткова М.	765	Войтенко Г.	256
Бріскіє Ю.	852	Волкова К.С.	557, 608
Брушневська І.М.	502	Волкова Л.С.	503
Бублей Т.А.	605	Волковская Т.Н.	379, 380
Бугайова І.	766	Волобуєва С.	676
Будяк Л.	137	Волошин О.	504
Булавко В.	21	Волошина О.	609
Булахова С.	50	Воробей С.	677
Бурда В.	407	Ворон М.	22, 27, 60, 71
Бусленко О.	606	Воронкова В.В.	288, 381
Бутко Г.А.	377, 784	Гаврись С.	180
Бутол Л.	554	Гайворонюк Н.А.	289
Буторина О.Г.	177	Галанина Ж.А.	467
Бутусова Т.	765	Галанова О.В.	68
Буц І.	796	Галицька Н.І.	382
Быков Д.А.	895	Галич Т.	610
Былинкина С.А.	456	Галка М.	383
Вакуленко Л.С.	774, 910	Ганієва Ю.	611

Гейко О.	678	Грицюк Т. І	778
Герасименко П.М.	688	Гришко О.	613, 764, 889
Герасимчук Л.	505	Громовий В.	24
Гермашева И.В.	87	Громовий В.В.	826
Гиззатуллина М.А.	23	Гузь Н.	5
Гикава Г.	88, 139	Гук О.	442
Гладка К.	506	Гуменна О.І.	559
Гнітій О.	220	Гуменнюк В.О.	468
Гноєвська О.Ю.	558	Гурковська Т.	532
Годовникова Л.В.	89	Гусєва Н.	560
Головань Л.	140, 290	Гуть Н.	235
Головко В.	507	Давиденко О.	734
Голубєва В.	475	Давыдова С.М.	263
Голубенко С.	869	Данієлс Е.	91
Гольня И.А.	233	Данілавічюте Е.А.	384
Гончар О.	510	Данілавічюте Е.	681
Гончарова С.	794	Данілова Т.	141
Горобець С.С.	508, 797	Даниленко Л.	240, 247, 261, 262
Горохова О.А.	291	Данилов Д.А.	236
Грабовенко Н.	52	Дашковська В.	292
Гражевська О.Ю.	612	Дедюхина Г.В.	752
Грановський В.	90	Дементьєва И.Ф.	293, 294
Гребенюк Т.	832	Демичєва О.Г.	295, 817
Грек Ю.В.	753	Демчук А.В.	362
Грецов А.Г.	834	Денисенко Н.	745
Гріневич Ж.	234	Денисова О.А.	296
Грибовська І.	357	Депплер Д.	142
Грибовський В.	357	Дєргачєва Л.М.	870
Гриньова І.	225	Дідик Л.	450
Гриньова М.	679	Діжовська Т.	385
Грицюк В.А.	308	Діхтяр О.	563

Дианова В.И.	93	Єсіп О.	302
Дивнич Л.	561, 683	Єфімова С.	92, 303, 614
Дикаева Е. С.	53	Жигорева М.В.	56, 390, 391, 785
Диковченко Н.	562	Жилка О.	565
Димитров М.Ф.	839	Жимаева Е.М.	393
Димченко В.	469	Жук Т.В.	340
Дмитрієва-Заруденко Ю.	684, 938	Жуков В.	93
Дмитрієва О.А.	912	Жулич Т.К.	499
Дмитрієєко І.Г.	564	Журавлева Т.М.	392
Дмитриев А.А.	14	Журомська Л.	510
Дмитриева Е.Е.	131	Забрамная С.	16
Добринська С.С.	685	Загоруйко Л.О.	871
Докторович М.	297	Задворнова О.М.	566, 567
Долинний Ю.О.	748	Заєркова Н.	511
Доні Л.	225	Заиграева Н.	794
Дорохова Е.С.	182, 902	Зайцев Д.	26
Дорошенко В.	509	Зайцев Д.В.	6, 844
Доценко Т.	704	Зайцева Н.	26
Дробышева Е.А.	386	Закрепина А.	144, 145, 792
Дрогобецька І.	624	Зарединова Э.Р.	473
Дроздова Л.Ю.	56	Заречнова Е.А.	184
Дрягина И.С.	387	Засенко В.	615, 933
Дубейко Л.	389	Засенко В.В.	313, 343, 355, 568, 631, 641, 656, 661, 814
Дубейко Л.О.	388, 470	Захарчук М.Є.	916
Дудушко Е.	293, 298, 299	Зеленин Л.А.	238
Дундюк Л.М.	686	Зеленюк О.В.	837
Дьоміна Ж.Г.	605	Зенин О.К.	854
Дятленко Н.	471, 795	Зенкина С.В.	393
Евтушенко И.В.	300	Зінкевич В.	569
Егоров П.Р.	301	Зиядинова Р.И.	473
Євтушенко С.	767		

Златова Е.Г.	146	Калюжна О.	618
Зубарева Т.Г.	346	Кан А.М.	899
Иванова Н.Н.	236, 394	Каплієнко А.	692
Иванова С.В.	395	Каптенко Н.	180
Иванцева И.А.	30	Капустина Р.И.	308
Ивашкевич Т.П.	768	Караванова Н.С.	693
Инденбаум Е.Л.	396	Карашаєва Т.	96
Іваненко Т.	838	Карданова М.С.	2
Іванова О.В.	939	Карпенко І.	406
Іванюк О.	553, 804, 819	Картухина Г.Н.	754
Івахненко І.	185	Кас'яненко О.М.	892
Івченко І.О.	304	Качан Л.	54
Ілляшенко Т.	57, 58, 147, 148, 149, 239	Качуровська О.	619
Ілляшенко Т.Д.	340	Кашуба Є.	694
Ільченко Е.	150	Кашуба Л.В.	245
Іщук В.	570	Керик О.Є.	515
Кавун Ю.	22, 27, 60	Кізенко О.М.	246
Казакова Л.А.	243, 905	Кійло О.	97
Казачінер О.С.	571, 572, 616, 690, 691, 940	Кірилейза Т.	401, 786
Казмірук О.	232	Київська В.	620
Калашник В.	573	Киося А.	906, 907
Калашник Л.С.	922	Кириллова Е.В.	249, 775
Каленик Е.Н.	15	Кирилова Н.А.	399, 400
Каленюк С.Б.	617	Кириченко Т.	805
Калініна Т.	186	Киричок С.	710
Калініченко І.	305, 398, 679	Клевака Л.	613, 889
Калініченко І.О.	244, 306, 474, 514	Клім-Клімашевська А.	927
Калоєрова В.Г.	854	Кобазова Ю.В.	402
Кальченко І.	307	Кобрина Л.М.	309
Калыбекова С.К.	192	Коваленко І.	776
		Коваленко Т.	250

Коваль Л.	197	Кондрик Г.	478
Коваль Н.І.	513	Конева Е.В.	98, 153, 248
Ковальова Л.	516	Коноваленко С.В.	314, 779
Ковальчук В.	188	Коновалов И.Е.	853
Коврігіна Л.М.	621	Коновалова А.П.	29
Ковтонюк О.	310, 787	Коновалова Е.Ю.	315
Когут І.	623	Кононенко І.Д.	788
Кожанова Т.М.	187	Конопацька О.	251
Козак М.Я.	517	Концероп'ятова Н.	354
Козаченко Т.	624	Кордунська Н.	519
Козина Г.П.	402	Коренная В.В.	768
Козинська Н.	806	Корець А.	887
Козлітіна О.В.	521, 928	Коржова Л.	316
Козлова Н.	403	Коркунов В.В.	99
Козырева В.	475	Корніцова С.В.	252
Козяр-Кмітевич І.А.	527	Корниенко В.	843
Кокіна В.	61, 62	Коршенко Н.	695, 813
Кокорина Т.Е.	189	Косташенко Л.	696
Колесова І.	28	Костяшова Л.В.	391
Колісник Н.В.	574	Котломанітова Г.О.	479, 785
Коломыцева О.В.	853	Котляр І.	253
Колотило Л.М.	518, 575	Кочерга О.В.	317
Колпакова Н.В.	311	Кошель С.	405
Колупаєва А.	151, 152, 240, 247, 477, 576, 625, 761, 917	Кравець Л.	491
Колупаєва А.А.	312, 343, 344, 355, 512, 626, 627, 631, 641, 641, 656, 661, 814	Кравець Н.	154
Комар Т.	829	Кравчук Н.	406
Комаров Г.Д.	373	Краснова Н.П.	100
Компанець Н.	313, 404	Краснокутская Е.Н.	101
Кондрашова Я.А.	476	Краснюк Л.	274
		Красняков Є.	407
		Краузе В.	807

Кривоносова О.В.	318	Лабайчук Г.	537
Кривощёкова Н.М.	480	Лаврентьева Т.	322
Крокер Ш.	903	Лагодюк В.Ю.	577
Кругових М.	408	Лазарева О.	780
Крупенникова И.В.	248	Лазаренко Л.	323
Крупник В.	628	Лалак Н.	324, 698
Крухмалев А.Е.	319, 872	Лапін А.В.	631
Крылова Е.В.	134	Лапінська І.А.	632
Кудашова Л.Г.	878	Левицька В.І.	633, 634
Кузава І.	63	Левицька Я.	934
Кузава І.Б.	798	Левченко В.	64
Кузнецов В.А.	30	Левченко И.	16
Кузьменко В.	755	Левченко И.Ю.	325
Кузьменко Т.	320	Левчук С.	326
Кузьмина Ф.М.	68	Лекерова Г.Ж.	192
Кукіб Т.О.	481, 482	Ленів З.	65
Кукушкина О.И.	195	Леонтьева И.Г.	750
Кулик В.	191, 255, 256, 257	Леханова О.Л.	296
Кулик Н.	440, 629, 697	Лемех О.А.	513
Куложенкова М.	749	Лісовецька І.	484
Куненко Л.	102	Ливанова Е.В.	193
Курлянцева О.	573	Ливаренко Л.	66
Курнешова Л.Е.	373	Линник Л.	465
Кутепова Н.Г.	409, 483	Лиса О.	489
Кутецька І.	410	Лисуренко Л.А.	103
Куцолапська А.	808	Литовченко В.	302
Кучер Г.М.	855	Литовченко С.В.	327
Кучерук О.С.	321	Лифанова И.В.	68
Кучмаева О.	918	Лобайчук Г.	258
Кучмаева О.В.	411	Лоза С.	412, 413
Кушнірук Н.	630	Лопатина В.И.	155

Лорман Т.	142, 194	Матющенко І.	1,
Лубовский В.И.	104	Мединська В.	354
Луковська О.	831	Мелешко В.	7
Лукомська С.О.	174	Мельник М.	274
Лунгул І.В.	414	Мельничаск С.В.	638
Лупарт Д.	908, 923	Метиева Л.А.	158
Луценко В.	328	Мітенічева С.	105
Луценко І.	415, 416, 520, 578, 635, 641, 699, 809, 941	Мішина А.	704
Луценко Т.	42	Міщенко В.	523
Луценко Ю.	485	Микляева Н.В.	331
Луцько К.В.	828	Минигалиева М.Р.	746
Любімова А.	700	Миронова С.	770
Любимов М.Л.	329, 330	Миронова С.П.	513
Макійчук Т.М.	156	Миронова Т.	463
Максимова Н.А.	31	Миронюк Ю.	702
Малік М.В.	883	Мисаковець Г.	522
Малишевська І.	579, 882	Митин А.Е.	333
Малофеев Н.Н.	157, 195	Митчелл Д.	259
Мальцева Н.Е.	417	Михайлова Л.В.	703
Маляренко О.А.	821	Мкртумова І.В.	866
Маматказін І.	636	Моїсєєвко К.	160
Манилова Л.М.	486	Моисеева М.В.	204
Манченко Н.	636	Моисеенко Е.	159
Маринич В.	623	Моклович Ю.Я.	418
Мартинчук О.	701, 769, 822	Молошна Т.	873
Марушак Л.А.	69	Морєва О.	524
Маслей О.	580	Мороз Б.	197
Маслова О.А.	196	Морозов Н.И.	260, 911
Масловська Ю.С.	521, 581, 928	Морозова Г.В.	839
Матросова Т.А.	789	Морозова Е.Н.	17
		Москалюк Л.	582, 655

Мунтян В.	790	Ночовка В.І.	339
Мустаева Е.Р.	106	Обухівська А.	58
Мушина С.Н.	249	Обухівська А.Г.	340
Наберушкина Э.К.	161	Овсяннікова С.М.	884
Набойкина Е.	70	Оглоблина И.Ю.	747
Нагорна О.	334	Оденцова В.М.	341
Назаренко Л.	108	Олейник С.	302
Назарова Н.М.	198	Олійник Л.	96
Найда Ю.	71, 74, 122, 240, 261, 262	Онкович Г.В.	828, 839
Наконечна Л.	935, 936	Орлова Е.В.	421
Наконечна Л.В.	627	Орлова О.	342
Науменко О.В.	419, 487	Осипчук Н.	422
Науменко Ю.В.	419, 487	Островська К.	705
Неверовська І.	335	Островський І.	705
Негода Л.	799	Остролуцька Л.І.	525
Недозим І.	488	Охріменко М.	163
Недомовна В.	583, 584, 585	Павленко Л.В.	823
Немова А.Н.	336	Павлік Л.	489
Нечипоренко В.	109	Павлова Н.В.	345
Нечитайло Р.	639	Павлюченко О.	704
Нікітіна Л.	338	Паначев В.Д.	238
Никитина Л.Н.	913	Панченко Т.	867
Никольская О.С.	195, 337	Паншина О.Н.	263
Новикова И.М.	777, 791	Папка С.	643
Новикова М.Л.	420	Паньковець Т.С.	706
Новикова Т.Н.	130	Пасечник Л.	164
Норченко В.	199	Пастухова Ю.	620
Носенко Ю.	931	Пастухова Ю.В.	423
Носкин В.А.	373	Паутова Л.	287
Носков В.И.	856	Паутова Л.Б.	286
		Пахомова Н.	644

Пацай Т.	646	Попова Н.Т.	282
Пацай Т.В.	645, 707	Попова О.	710
Пацуло Е.В.	264	Попович О.	348
Пенин Г.Н.	200, 900	Приступина Л.В.	349
Передерій А.	852	Присяжнюк К.	426
Перхун Л.В.	647, 937	Приходько Н.И.	265
Першко Г.О.		Прищепова И.В.	900
648Петрик Н.	72	Прокопенко Л.В.	712
Петрякова О.	918	Проценко В.Б.	651
Петрякова О.Л.	411	Пугач І.В.	529
Петух О.В.	424, 526	Пулінець Т.	202, 427
Петухова Л.	112, 425	Путенко О.В.	203
Печенкин В.В.	844	Пшенична О.	32
Підлісецька Л.В.	527	П'ятакова Т.	904
Піканова Н.В.	814	П'ятакова Т.С.	350
Пілат В.І.	708	Разенкова Ю.А.	428
Пірог Л.А.	490	Рассказова О.І.	351, 429, 530, 587
Пижевська І.	664, 665	Рассказова П.І.	815, 816
Писарева Е.	165	Расторгуева Т.Н.	762, 763
Подоляк О.	649	Расчетина С.А.	166
Подчалимова Г.Н.	346	Рачова Н.	268
Полешко Р.	709	Рева Я.	33
Ползунов А.Е.	347	Резніченко З.	43, 114, 115
Поліщук О.П.	528	Репринцева Е.Г.	116
Поликарпова И.В.	265	Реут М.Н.	894
Полударова А.	267	Решетникова О.	18
Полударова А.Л.	265	Решитолова Л.	491
Польгун К.В.	890	Рібцун Ю.	713
Поникарова В.Н.	295	Рібцун Ю.В.	714
Понков А.	880	Рогова В.	269
Пономарьова Ю.	874	Родименко І.	652

Родненко М.	352	Салійчук О.	436
Розенблюм С.А.	204	Салина Л.В.	476
Романовська Д.	353	Самбор А.М.	875
Романюк М.	532	Самсонова Е.	437
Романцов С.	430, 431, 531	Самылкина Н.Н.	9
Роснач Д.Ю.	432	Саратова Л.М.	438
Ростова Н.Н.	757	Сарган О.	588
Рубашка Н.	533	Сварник М.	35
Рубежанська І.	492	Сватко Г.	169
Рудас Т.П.	653	Светлакова О.Ю.	513
Рудницька О.	881	Селезнев А.Г.	854
Рыженко И.В.	2	Семаго М.М.	242
Рыскина В.	437	Семаго Н.Я.	242
Рябіч І.	354	Семак С.М.	535, 800
Рябова Н.В.	117, 118, 845	Семаль Н.	357
Сабат Н.	119	Семененко О.В.	439, 658, 731
Сабитова Г.	918	Семенович М.Л.	242
Сабитова Г.В.	411	Семенюк Н.	806
Савельєва О.А.	393	Семко О.	725
Савельєва Н.	654	Сердюк В.	716
Савельєва О.	34	Сержук В.	536
Савельєва О.В.	8	Сікач А.	34
Савенкова С.В.	433	Сікач А.І.	8
Савина А.	914	Сіліна Г.	359
Савченко В	831	Сикало М.	358
Савчук З.	655	Симоненко Т.	537
Савчук Л.	205, 270	Сиротюк В.	441
Сагайдак І.О.	493	Ситдикова Н.Д.	56
Сак Т.	120, 167, 168, 206, 207, 208, 209, 271, 272, 434, 435, 494, 534, 657	Склянська О.	781
Сак Т.В.	355, 356, 656	Скрипка Г.В.	589
		Скрипник Т.В.	440, 825

Славінська О.М.	717, 718	Султанова Н.	297
Слепа Т.	225	Сусла А.М.	590
Смеречак Л.	442	Суслов В.Г.	846
Смешнова А.В.	538, 929	Суховієнко Н.А.	893
Снігульська В.	210, 211, 212	Сухорукова А.	363
Соболь Т.	719	Сучкова О.В.	379
Сокирська Л.	274	Сушко В.	126
Соколенко Г.В.	443	Сушко В.Я.	127
Соколова Т.	495, 720	Сущенко О.	659
Соловьева Т.А.	213, 432	Таланчук П.М.	828
Соловьєва Т.А.	273	Танцюра Л.	445
Солодовська Ю.М.	36	Танчик С.	220
Солондаєв В.К.	98, 153, 248	Таранченко О.	75, 128, 170, 221, 275, 446, 447, 591, 625, 659
Сопыряева С.А.	293	Таранченко О.М.	448, 576, 626
Софій Н.	74, 122, 123, 240, 247, 261, 262, 361, 444, 496, 539, 751, 758, 810, 924	Тарасенко Н.В.	530, 574, 587, 590, 592
Стадник Л.	721, 805	Тарасова В.В.	222
Стасенко В.Г.	722	Татарова С.П.	19
Стасів О.	214	Тесленко В.	39, 76, 77, 78, 79
Стаффорд К.	91	Тесленко В.В.	37, 38
Сташко Ж.	700	Тільненко О.А.	840
Степаненко І.	569	Тітова О.	723
Степанова Г.А.	362	Тимошенко Н.П.	80
Степанова Л.	215	Тимощук О.М.	339
Стовбун Л.	611	Тимченко К.	811
Столярчук Т.Р.	540	Ткаченко В.В.	129, 276
Стребелева Е.	792	Ткаченко Н.А.	541
Стреж Л.	759	Ткаченко Т.	593, 802
Строгова Н.А.	216, 217, 218	Ткачєва В.В.	449
Суворовцева Т.В.	801	Ткачук О.	450
Сулаєва Н.	219	Товстоган В.	257

Токаръ И.Е.	277	Филимонова С.И.	11
Толмачева Г.А.	130	Фоменко О.А.	722
Томаргивська І.	835	Фуряева Т.В.	40
Топалова І.	364	Хаирова Н.Р.	452
Топол В.	724, 725, 726	Харченко Г.	597
Топчій Л.Г.	727	Хмельницька І.	41
Торбенко О.	465, 570	Холодницька К.	732, 826
Трібушна С.	497	Хоменко А.	365
Тригук О.	223	Хохлова И.В.	173
Трофимова В.	81	Цибулько І.В.	881
Трохимчук М.О.	594	Цимбалюк О.Л.	502
Троценко О.	542	Цина В.	132
Трошин Г.	10	Цух Н.	453
Трубіцина Ю.	728	Чайко В.	663
Туріщева Л.В.	278, 521, 595, 928	Чайко В.Л.	664, 665
Удич З.	543	Чайковський М.	366, 885
Ульєнкова У.В.	131	Чебанова К.	623
Устенко М.	729	Чеботарьова О.	3
Ушкалова Н.	279	Чернігівська С.	666, 886, 891
Фаласеніді Т.М.	517	Черніченко Л.	667
Фальковская Л.П.	224	Чернилецкий Д.В.	861
Фареник В.	606	Чернова О.	764
Федоренко О.	544, 545, 730, 920	Черноморець В.	466
Федоренко О.Ф.	318, 661	Четверікова Н.В.	733, 827
Федорова К.А.	224	Чичикало О.	280
Федорович Л.	219	Чокова І.	225
Федотенко И.Л.	876	Чорна І.	598
Федотов В.	451, 921	Чорноус Л.В.	498
Ферт О.Г.	925	Чубарук О.	42
Фісун Т. В.	731	Чудак М.М.	545
Филатов С.А.	847, 857	Чудна Р.	43

Чуищева И.А.	547	Шумська С.	841, 842, 848, 858
Чухрій І.	281, 454	Шуневич Б.	830
Шаповал Т.А.	733, 827	Щеколдина В.Ф.	859
Шаповалова О.Е.	499	Щепковська Л.М.	736
Шаркунова Ю.В.	362	Щербанюк Г.	600
Шарма У.	142	Щорс В.	709
Шаховская С.Н.	367	Щорс В.В.	266, 283
Шевелева Д.Е.	500, 926	Эрц Нафтульева Ю.М.	370
Шевельова О.	96	Югфельд И.А.	876
Шевкун М.	734	Юматова Д.Б.	456
Шевців З.	669	Юрків Я.І.	371, 868
Шевців З.М.	668, 670	Ягупа І.	737
Шевченко О.	44	Яковлева И.М.	457
Шевчук Н.	368, 793	Яковлева С.	671
Шевчук Т.	368	Якубенко О.	738
Шевяков О.	886	Ямчук Н.	739
Шеманов А.Ю.	282	Янданова Т.И.	836
Шикирава Н.	455	Ярмошук І.	171, 226
Шилін Т.	45	Ярова Т.	326
Шинкаренко В.	501, 772	Ярушко Л.	812
Шкльода В.	369, 735	Яскал Л.М	4
Шматко Н.Д.	773	Яцюк Л.С.	740
Шнайдер В.	83		
Шокотько Л.	599, 888		
Шорохова В.	154		
Шот М.	897		
Штукатурова Д.	20		
Штундер А.	326		
Шувалова И.Н.	833		
Шульга Е.П.	133		
Шульмин М.П.	862		

Зміст

Передмова	3
Законодавчі матеріали	5
Інклюзивна освіта: кроки до розуміння (загальні матеріали)	7
Інклюзивне навчання і виховання дітей дошкільного віку	72
Забезпечення рівних освітніх можливостей молоді (студентів)	80
Досвід і реалізація інклюзивної освіти в зарубіжних країнах	87
Іменний покажчик	93